

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 14. FEBRUARJA 1985

ŠTEVILKA: 6 • XXXIV

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja or' 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redem zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

STALIŠČA IN SKLEPI POSVETA O METALURGIJI IN KOVINSKIH GRADIVIH

Triintriideseti posvet o metalurgiji in kovinskih gradivih je bil združen z znanstveno-tehnološkim posvetom »Usmeritve dolgoročnega razvoja slovenske metalurgije« v dne 4. in 5. oktobra 1984 v Portorožu. Na posvetu je bilo 116 udeležencev iz delovnih organizacij materialne proizvodnje, iz slovenskih univerz, iz raziskovalnih organizacij, JLA in iz organizacij združenega dela drugih dejavnosti.

Obpravnavali so razvojno problematiko na področjih proizvodnje jekla, barvnih kovin in litin. Posebni prispevki so obravnavali razvojne in raziskovalne načrte v proizvodnji in predelavi jekla, barvnih kovin, litin železa in barvnih kovin, eden pa je analiziral potrebe industrije vozil po kovinskih gradivih. Poseben poudarek je bil na dolgoročnih usmeritvah tehnološkega razvoja.

Vsebinska predstavljena prispevkov kaže, da se slovenska metalurgija v celoti zaveda težavnega položaja, v katerem je naša družba. Zaveda se, da je izvor mnogih težav v zgorelih zasnovah planiranja za sedemdeseta leta. V tem obdobju je

naša družba, tudi z delom akumulacije, ustvarjene v metalurgiji, močno pospešila razvoj nekaterih dejavnosti, ki pa danes ne dajejo tistega, kar smo pričakovali. Še več, nekatere med njimi predstavljajo za družbo veliko breme in porabljajo za kritje svojih izgub nemajhen delež akumulacije ostalega slovenskega gospodarstva. V okviru danih možnosti je metalurgija napredovala le počasi, preveliko pa je bilo v SR Sloveniji zaostajanje pri osnovnih dejavnostih, pri delu naprav za proizvodnjo jekla in proizvodnjo aluminija. Zaostanek na teh področjih je tolikšen, da velikih stroškov proizvodnje ne more pokriti še tako prizadevno delo

in boljša organizacija, temveč le uvedba sodobnih proizvodnih procesov. Z uvedbo sodobne tehnologije je ob večji proizvodnosti in za tretjino manjši porabi energije na enoto proizvoda predvidena tudi nižja proizvodna cena. Nič manj pa ni pomembno dejstvo, da bo nova proizvodna oprema omogočila humanizacijo dela, obvladani bodo problemi ekologije in dosežen bo nov korak v računalniškem vodenju procesov. Z novo in sodobno proizvodnjo bo v precejšnji meri zagotovljena oskrba strojne, avtomobilske, kovinske predelovalne, elektrokovinske in elektronske industrije s cenovno konkurenčnimi in kvalitetnimi osnovnimi repromateriali, pri čemer

(Nadaljevanje na 3. strani)

Sodelavci pri žičarskih strojih (foto I. Kučina)

PO SLABEM ZAČETKU PROIZVODNJA V JANUARJU DOBRA

Januarsko proizvodnjo in odpremo so spremljale številne težave, zlasti v prvem delu meseca. Zaostanki za planom so bili zelo veliki in vse je kazalo, da bo januar 1985 eden najbolj neuspešnih mesecev v zadnjih letih. V TOZD Jeklarna so imeli velike težave zaradi nizkih temperatur, pomanjkanja grodlja, redukcije električne energije in občasnega pomanjkanja plina in mazuta. Izboljšane razmere za delo v proizvodnji ter dobro organizirana in usklajena akcija na področju proizvodnje in odpreme so prinesle izjemne učinke. Zastavljeni cilj finančne realizacije smo tako celo presegli za 2,7 %.

TOZD PLAVŽ

Kljub raznim težavam (mraz, sneg in okvare na aglomeraciji) so operativni program proizvodnje dosegli 103,3 %.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je dosegla načrtovano proizvodnjo 87 %, od tega SM jeklarna 90,7 %, el. jeklarna pa je od načrtovane skupne proizvodnje dosegla le 81,1 %. V SM jeklarni je občasno primanjkovalo plina in mazuta, ob začetku meseca pa tudi grodlja. V el. jeklarni je bila poleg ostalih težav tudi redukcija električne energije.

Na kontilivu so odšli 5.252 ton grodic, ali 105,1 % načrtovane količine.

TOZD LIVARNA

Za januar načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 100,4 %. Odpremi so 79 ton odlitkov tujim naročnikom ali 158 % glede na gospodarski načrt.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Bistvenih okvar ni bilo. Globinska peč št. 3 je bila v remontu od 9. do 19. januarja. Potisna peč je obratovala od 10. do 19. januarja. Kampanja je bila po količini nekoliko slabša od decembrske, vendar pa je bilo v tem času izvaljano 760 ton TVT nerjavnih kvalitet in 750 ton TVT dinamo kvalitet.

Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 97,2 %. Z gospodarskim načrtom predvideno gotovo proizvodnjo pa 75,7 %, oziroma 90,5 % operativnega programa.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZAKAJ ZAOSTAJAMO PRI UVAJANJU PROCESNIH RAČUNALNIKOV?

Zakaj našega sedanjega znanja na področju elektronike, avtomatike in računalništva ne vgrajujemo tudi v naše sedanje metalurške proizvodne agregate? Mislim, da je krivda za to v naši slabi organiziranosti. Že dalj časa pozabljamo na pomemben člen v verigi služb, ki naj bi skrbele za modernizacijo tehnoloških postopkov s pomočjo procesnih računalnikov.

Potrebujemo skupino, ki bo znala prav pokazati potrebe tehnologov in tehnoloških postopkov, ki bi jih procesni računalnik lahko uspešno rešil. Ta skupina bo namreč tista, ki bo znala postaviti zahteve proizvajal-

cem procesne tehnike tako po hardwarski kot tudi po softwarski plati.

Po eno strani bo morala poznati vse podatke, ki določajo proces v naših razmerah opisujejo in matemati-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA JANUAR ZA 10,4 % VIŠJI OD DECEMBRSKEGA

Poprečni osebni dohodek Železarne za mesec januar znaša 40.791 din na zaposlenega in je za 10,4 % višji od decembrskega. To poprečje je presegle enajst TOZD-DSSS od triindvajsetih. Najvišji odstotek preseganja poprečja izkazuje TOZD Vzdrževanje (9,7 %). Delavci te temeljne organizacije so si prvo mesto zaslužili zlasti z večjim obsegom nadurnega dela zaradi odpravljanja posledic izjemnega mraza.

(Nadaljevanje na 6. strani)

PREMALO PREMOGA ZA KOKSIRANJE IN FEROLEGUR

Z Borutom Razingerjem, vodjo nabave, smo se pogovarjali o predvidenih težavah v letošnjem letu. V gospodarskem načrtu so si zastavili več ciljev: od redne oskrbe plavža z rudo, novih virov jeklenega odpadka do pridobivanja legur za jeklarno in vakuumsko napravo. Kaj bodo lahko uresnili in kje se že kažejo težave?

Na oddelku predvidevajo, da bodo imeli težave pri oskrbi temeljne organizacije Plavž z rudo in koksom. Z rudnikom Ljubija smo se dogovorili o dobavi kosovne in aglomerirne rude. S kosovno nimamo težav, dobava rude za aglomeracijo pa je zelo slaba. Podobno je s sideritom, ki se ga otepamo, ker ima premajhno vsebnost železa in neprimerno zrnatost. Zato bo treba povečati delež aglomerirne rude in zmanjšati delež siderita, kar bomo uredili v dogovoru z Ljubijo oziroma RMK Zenica.

Pri koksu se že več let pojavlja, da dobimo kosovnega koksa manj, kot ga naročimo, drobnega pa več. Naša dobavitelja sta sicer pri dobavi dokaj redna, čeprav so količine manjše, kot je dogovorjeno.

Letos bo premoga za koksiranje ponovno premalo, zato bo letos primanjkovalo 12,5 odstotka koksa. Po-

trebna bo sprememba energetske bilance in razgovor o možnostih uvoza pol milijona ton premoga za potrebe jugoslovanskih železarn in livarn. Predviden je sestanek komiteja za energetiko Jugoslavije, kjer bodo poskusili rešiti te probleme.

Lani smo imeli zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora in okvare škarij za razrez jeklenega odpadka z njegovo nabavo veliko težav, zato smo ga nabavili manj, kot bi ga lahko. Letos potrebujemo okrog osemdeset tisoč ton jeklenega odpadka, ki ga bomo nabavili predvsem doma, potreben pa bo tudi uvoz. Med domačimi dobavitelji nam Dinos zagotavlja kvaliteten šaržirni jekleni odpad, Surovina pa bo naše želje izpolnila po svojih najboljših možnostih. Ostale dobavitelje jeklenega odpad-

(Nadaljevanje na 2. strani)

V JAVNI RAZPRAVI OSNUTEK DOLGOROČNIH USMERITEV ŽELEZARNE JESENICE V OBDOBJU 1986—2000

V tem tednu bodo vse delovne skupine Železarne Jesenice prejele v javno razpravo osnutek dolgoročnih usmeritev Železarne Jesenice v obdobju 1986—2000. Vsebinska tega dokumenta je za vse nas izrednega pomena, z njim načrtujemo smeri našega nadaljnjega razvoja v prihodnjih petnajstih letih.

Planiranje razvoja oziroma graditev razvojne politike je ena osnovnih dejavnosti vsake organizacije združenega dela. Glede na trajanje posledic odločitev razlikujemo dolgoročne, srednjeročne in letne plane.

Z dolgoročnimi plani načrtujemo dolgoročno strategijo razvoja, predvsem tehnološki razvoj in investicije, menjavo asortimenta, spremembe v organizaciji in podobno. Sprejemajo se za deset in več let. Dolgoročni plan je izhodišče in splošna usmeritev za izdelavo srednjeročnih planov, to je temeljnih planov družbenega in ekonomskega razvoja, ki se praviloma sprejemajo za pet let. Letno planiranje predstavlja po zakonu le uresničevanje srednjeročnega plana v določenem letu. Izhaja iz že sprejetih odločitev, podrobneje opredeljuje posamezne dejavnosti in se prilagaja trenutnim pogojem gospodarjenja.

Iz teh opredelitev je razvidno, da je za usklajen in kontinuiran razvoj delovne organizacije dolgoročno planiranje ključnega pomena. Vključuje izdelavo dolgoročnih usmeritev in dolgoročnega plana, pri čemer imajo dolgoročne usmeritve večjo težo.

Oblikovanje predloga dolgoročnih usmeritev predstavlja zelo zahtevno nalogo, zato je bila za njegovo pripravo na nivoju Železarne imenovana posebna strokovna komisija, ki s svojo sestavo pokriva posamezne poslovne funkcije.

Priprava dolgoročnih usmeritev je trajala več kot leto dni. Pomembnost dolgoročnih odločitev, ki bodo vplivale ne le na celotno poslovanje oziroma uspešnost Železarne v prihodnjih letih, ampak tudi na širšo družbeno skupnost, nam je narekovala, da smo pred oblikovanjem razvojnih možnosti izdelali vrsto strokovnih analiz in dokumentov. V njih smo temeljito obdelali dosedanje trende razvoja v naši železarni, sedanje stanje ter v okviru vrste omejitvenih faktorjev notranjega in zunanjega značaja tudi naše možnosti za naprej.

Tako se je postopno izoblikoval prvi osnutek dolgoročnega razvoja Železarne Jesenice do leta 2000, ki je bil izdelan v juliju 1984. Od takrat je doživel vrsto strokovnih redakcij in dopolnitev, ki so že zajete v osnutku za javno razpravo.

Osnutek je razdeljen na šest poglavij. Prva štiri povzemajo osnove, na katerih smo gradili svoj razvoj. To so predvsem povzetki analiz sedanjega stanja Železarne, predvidevanje okolja, to je predvideni razvoj panoge in širše družbenopolitične skupnosti ter možnosti razvoja Železarne v teh okvirih. Zadnji poglavji vsebujejo naše poslovne cilje in usmeritve do leta 2000, razdeljene po posameznih poslovnih funkcijah.

Osnutek dolgoročnih usmeritev bo v javni razpravi do srede marca 1985. O njem bomo razpravljali v delovnih skupinah, pripombe pa uskladili na delavskih svetih TOZD in delovnih skupnosti koncem marca. Z oblikovanjem dokončnega predloga bomo zaključili najpomembnejšo fazo pri pripravi dolgoročnega plana, to je izoblikovanje izhodišč. Drugi del dolgoročnega plana, ki bo sledil tem izhodiščem, bo le izvedbeni akt z večjo mero konkretizacije.

Izrednega pomena je, da se v javno razpravo o tem dokumentu vključimo vsi delavci. Od nje pričakujemo veliko, saj smo prepričani, da je cilj slehernega železarja napredek in stabilen razvoj naše železarne, povečana dohodkovna uspešnost, s tem pa tudi dolgoročna perspektiva jeseniškega delavca.

OEAP

PLAVŽARJI TUDI V FEBRUARJU DOBRO DELAJO

Po podatkih statistične službe smo do 11. februarja izdelali 40.604,4 tone skupne proizvodnje, kar je 90,8 % operativnega programa.

V TOZD Plavž so izdelali 5.392,6 tone grodlja, kar je 5,6 % nad operativnim programom.

V TOZD Jeklarna so vtili 13.495 ton jekla in tako dosegli 94,4 % družbenega plana in 90,9 % operativnega programa.

Odpredelanih je bilo 10.802,4 tone gotovih izdelkov in storitev ali 90 % družbenega plana in 91,7 % nekoliko nižjega operativnega programa. Težave pri odpremi imajo predvsem v TOZD: Valjarna bluming-štekla, Žičarna, Jeklovlek, Elektrode, Želblarna.

KAKO ČIMPREJ DO INOVACIJSKE DRUŽBE?

Na nedavni letni programski seji republiške konference SZDL je o ustvarjalnem delu v proizvodnih procesih govoril Jože Jan iz Zveze društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav SR Slovenije. Njegovo razmišljanje zaradi aktualnosti v celoti objavljamo.

Poročilo o družbeno-ekonomskih odnosih in ekonomski politiki bi rad dopolnil z opozorilom na pomembnost ustvarjalnega dela v vseh proizvodnih procesih in na vseh področjih gospodarjenja, kot nujnega sestavnega elementa stabilizacijskega programa. Naše izkušnje kažejo na velike in pomembne možnosti, ki jih nudi organizirana inventivno-inovacijska aktivnost za dvig realnih dohodkov združenega dela, dvig produktivnosti, povečanje možnosti izvoza, zlasti pa za utrjevanje zavesti vseh delavcev, da je izhod iz težav predvsem v boljše organiziranem delu in v naslonitvi na lastne ustvarjalne sile. Neprestane razprave o sistemskih napakah, razne kombinacije pri prerazdeljevanju pričakovanih dohodkov in podobnem ne ustvarjajo nobenih novih dohodkov, ne rešujejo zastojev in ne vodijo nikamor naprej.

Zato se v imenu ustvarjalcev-inovatorjev, ki jih Zveza izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav SRS zbira in organizira, nenehno zavzemamo za uresničitev in široko rabo tistih določil zakona o združenem delu, ki zajemajo ustvarjalno delo v OZD in vedno znova predlagamo pravo in izdajo nujnih izvedbenih aktov zanje s strani zveznih organov. Nadalje pričakujemo, da bodo tudi republiški izvršni organi aktivneje pristopili k uresničevanju tistega dela obvez v družbenem dogovoru o inovacijah iz leta 1977, ki še niso realizirane. Le tako bo združenemu delu mogoče odpreti na široko vrata inovacijskim procesom. Večkrat smo že opisovali in navajali podatke, kako pomembne ekonomske rezultate taka dejavnost daje in kako majhna sredstva so zanje namenjena, zlasti v prvi fazi uvajanja inovacij v tekočo proizvodnjo. Preobrat h kvalitetnejšemu gospodarjenju je tudi predpogoj za prestrukturiranje proizvodnje v naslednji fazi, za njeno realizacijo pa nam mora biti že sedaj jasno, da bomo sicer čim širše koristili poleg svojega tudi tuje tehnološko znanje iz svetovne zakladnice, toda predvsem ob lastnih sredstvih, ne pa s tujo akumulacijo.

Podatki kažejo, da smo doslej aktivirali pri inoviranju v gospodarstvu nekaj nad 1 % zaposlenih in da so bili reševani bolj obrobni kot ključni problemi. Kljub temu je vrednost učinkov inovacij nekaj milijard din. Če bi to dejavnost povečali le za petkrat, kar je glede na naše možnosti pravzaprav malo, bi ta del novih dohodkov že presegal vrednost izgub gospodarstva. Nič manj ni pomemben politični učinek množičnega inovacijskega gibanja, saj udeležba pri inoviranju proizvodnje predstavlja eno najbolj jasnih in neposrednih oblik samoupravljanja, z vsemi pozitivnimi posledicami, ki jih prinaša.

Vse to potrjuje in nakazuje nujnost usmeritve samoupravne družbe v drugo, višjo fazo — inovacijsko družbo, ki jo proklamira Zveza komunistov Slovenije. Zato predlagam, da to usmeritev z vsemi silami podprejo organizacije in člani SZDL, sindikatov in vseh družbenih sil, da bo prodrla v vso slovensko družbo in se istočasno uveljavila v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Inovacijsko gibanje in mnogi inovacijski dosežki kažejo pomembne rezultate tudi v drobnem gospodarstvu in to bolj v zasebnem kot družbenem sektorju. Novosti neposredno uporabljajo večje delovne organizacije pri širjenju svojega dela. Ob tem bi bilo prav, da nekajletno akcijo v prid drobnega gospodarstva nadaljujemo. Mislim posebno na potrebo, da bi uspešnim inovatorjem s tega področja nudili možnost, da bodo dohodke od inovacij tudi lahko vlagali v nadaljnji razvoj svojega dela.

Zaradi rastočih potreb po spremembah tehnologij in ravnanja pri proizvodnji dobrin velja neprimerno več pozornosti posvetiti izboljševanju in varstvu okolja ter varčevanju z energijo. Inovatorji oblikujemo, da bomo na tem področju čim bolj aktivni, pripravljali za te probleme ekonomske rešitve ter jih predložili v uporabo.

Zanemarjanje inovacijske usmeritve in pomanjkanje konkretnih tehnoloških predlogov je še posebej prišlo do izraza v doslej obravnavanih študijah za srednjeročne in dolgoročne programe razvoja (SR Slovenija 2000, Ljubljana 2000). Mnenja smo, da to velja dopolniti. Bodočnost v mnogih primerih rešujemo že sedaj, posebno pri energetiki in bazični proizvodnji, kjer pa žal nekdanja,

preživela gledanja še dostikrat vsiljujejo razne dvomljive rešitve. Zato predlagamo temeljite javne tribune za vse večje naložbe in programe, kjer bodo strokovnjaki lahko svo-

bodno izražali svoje znanje in se bo polna osebna odgovornost za podane rešitve naslonila na podane reference in izkušnje, ne pa na hierarhično ali celo le politično veljavo. Tu naj pridejo do izraza zlasti strokovna društva, pa tudi druge zainteresirane družbene organizacije. Tudi mi smo pripravljeni v taki areni kresanja strokovnih mnenj sodelovati.

ZAKAJ ZAOSTAJAMO PRI UVAJANJU PROCESNIH RAČUNALNIKOV?

(Nadaljevanje s 1. strani)

čni model postopka, po katerem se ti podatki med seboj primerjajo in vrednotijo. Poznati pa mora tudi posebnosti in logiko računalniškega sistema in vedeti, v katero fazo tehnologije je mogoče ta instrument koristno vključiti, da bo prišel do polne veljave v naših razmerah.

V tej skupini nujno potrebujemo za vsak tehnološki problem po enega tehnologa (oziroma vodje tehnološkega razvoja posameznega področja), računalničarja, ki bo skrbel po računalniški plati za zbiranje, obdelavo in shranjevanje podatkov (tudi za hardware). Vse skupaj pa mora voditi strokovnjak za software, za programski del, ki je po svojih posebnostih od tehnologije do tehnologije različen, pa vendar v matematični logiki enoten.

Takšna organizacija na tem področju v svetu že obstaja, saj drži trditev, da procesni računalniki pomagajo pri ekonomiki tehnologije. Treba je le najti nekoga, ki bo znal posredovati zahteve v taki obliki, da bo rezultat v naših razmerah čim boljši. Zato ne morejo biti sodelavci iz našega računskega centra ali iz dru-

gih centrov izven Železarne tisti, ki bi z vso vsestransko odgovornostjo postavljali zahteve za procesni računalnik. Zunanji sodelavci lahko ponudijo le to, kar so kje drugje videli, naših razmer pa ne poznajo.

Prav zaradi tega, ker tega še nismo storili, znatno zaostajamo v vseh pogledih pri uvajanju procesnih računalnikov v našo jeseniško prakso.

Uvedba procesnega računalnika v jeklarni II (pa tudi za potrebe stare jeklarne) nudi enkratno priložnost, da se prav organiziramo. Vse tri omenjene profile strokovnjakov bo treba enakovredno seznaniti z vsemi zahtevami, ki se postavljajo pred skupino za uvajanje procesnega računalnika v novi jeklarni. Tako bomo pripravili osnovo za jedro, ki bo nosilec modernizacije in razvoja tehnoloških procesov s pomočjo procesnih računalnikov.

Na ta problem sem opozarjal že pred enim letom v enem od člankov, objavljenih v Železarni. Prepričan sem, da ni dobro vztrajati pri organizaciji izpred 20 let. Čas modernizacije s procesnimi računalniki teče hitreje. Računalnik v Ravnah je dokaz za to.

Božidar Brudar

REZULTATI GLASOVANJA NA REFERENDUMU 7. FEBRUARJA

Na osnovi 11. člena zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja in 61. člena statuta Železarne volilna komisija Železarne

RAZGLAŠA

rezultate glasovanja na referendumu 7. februarja 1985.

Glasovanje je trajalo od 5. do 17. ure in je potekalo brez posebnosti. Udeležilo se ga je 88,93 % vseh upravičencev, glasovalno pravico pa je imelo 6.506 zaposlenih delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarne.

Delavci so na osnovi sklepa o razpisu referendumu glasovali za predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe.

V temeljnih organizacijah Valjarna blumingštek in Vratni podboji so delavci hkrati ponovno glasovali za pravilnik o urejanju stanovanjskih zadev. Izid glasovanja:

REZULTATI GLASOVANJA NA REFERENDUMU 7. FEBRUARJA 1985

TOZD DELOVNA SKUPNOST	UDELEŽBA		ODDANIH GLASOV			
	Stalež glasov	%	SAS	%	prav.	%
Plavž	204	188	92,1	78	38,2	
Jeklarna	662	582	87,9	346	52,2	
Livarna	76	72	94,7	43	56,5	
Valj. bluming št.	351	314	89,4	115	32,7	185 52,7
Valj. žice in pr.	182	142	87,6	41	25,3	
Valj. debele ploč.	181	170	93,9	63	34,8	
Hladna valj. Bela	272	248	91,1	47	17,2	
Hladna valj. Jes.	203	181	89,1	44	21,6	
Žičarna	228	193	84,6	107	46,9	
Profilarna	65	58	89,2	25	38,4	
Vratni podboji	54	53	98,1	40	74,0	44 81,4
Jeklovlek	144	131	90,9	47	32,6	
Elektrode	243	217	89,3	61	25,1	
Žebljarna	83	75	90,3	34	40,9	
Monter Dravograd	305	229	75,0	184	60,3	
Strojne delavnice	309	285	92,2	151	48,8	
Remont. delavnice	508	449	88,3	187	36,8	
Vzdrževanje	561	510	90,9	201	35,8	
Energetika	236	222	94,0	93	39,4	
Transport	369	322	87,2	87	23,5	
Družb. prehrana	168	155	92,2	88	52,3	
KO-FI	308	273	88,6	171	55,5	
KSI	325	281	86,4	139	42,7	
SEO-TKR-NG	489	436	89,1	209	42,7	
ŽELEZARNA	6506	5786	88,93	2601	39,98	

Iz podatkov je razvidno, da so za sporazum glasovali delavci samo v petih temeljnih organizacijah in eni delovni skupnosti, v 16 temeljnih organizacijah in dveh delovnih skupnostih pa delavci sporazuma niso sprejeli.

Pravilnik za urejanje stanovanjskih zadev, ki je bil ponovno na referendumu, pa so delavci TOZD Valjarna blumingštek in TOZD Vratni podboji sprejeli.

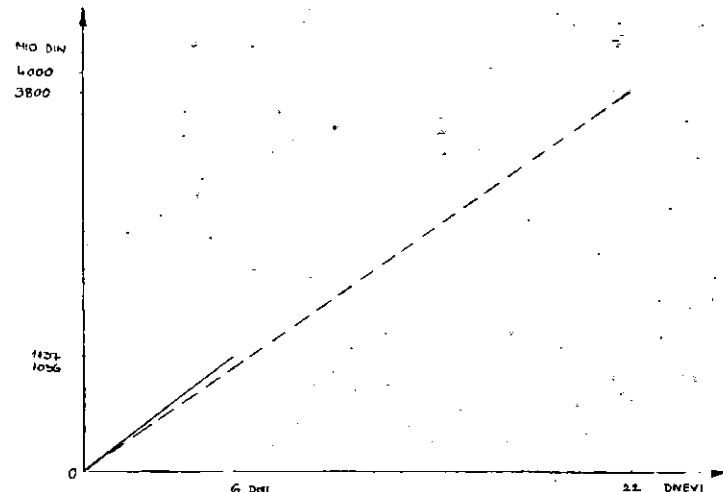
Na podlagi 26. člena citiranega zakona je neuspeli referendum možno ponoviti po treh mesecih.

Volilna komisija
Železarne Jesenice

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA V FEBRUARJU

Ugodni rezultati prodaje iz januarja se nadaljujejo tudi v prvih dneh februarja. Tokrat nam je prvič uspelo, da smo tudi na začetku meseca presegli načrtovano vrednost prodaje za ta čas. Če bomo do konca meseca uspeli obdržati enak tempo prodaje, nam to zagotavlja enako višino prodajne vrednosti, kot je bila dosežena v januarju. Za enakomerni tempo v odpremi naših izdelkov pa moramo skrbeti ne le zaradi stimulacije (možnosti kažejo spet na povprečno 7.000 din na delavca), ampak zlasti zaradi stroškov, ki jih prinašajo na silo organizirane akcije, kakršne smo morali izvajati v januarju.

Oddelek za nagrajevanje

PREMALO PREMOGA ZA KOKSIRANJE IN FEROLEGUR

(Nadaljevanje s 1. strani)

ka bomo morali bolj disciplinirati in tako doseči, da bomo čim več kvalitetnega jeklenega odpadka dobili na domačem trgu.

Pri legurah sta problematična ferossilicij in ferokrom carbure. Glede ferossilicija imamo sklenjene pogodbe s tremi dobavitelji, vendar ne bomo dobili dogovorjenih količin in nam bo manjkala približno četrtna potrebne količine ferossilicija. Podobno je tudi s ferokromom carbure, ki ga bomo po sedanjih podatkih dobili polovico manj od naročene količine, kar ga oba proizvajalca izvažata.

Za vakuumsko napravo morajo biti vse surovine v zrnatosti od pet do petdeset milimetrov. O teh zahtevah smo obvestili vse naše dobavitelje. Zagotovljene so dogovorjene količi-

ne ferossilicija primerne zrnatosti in tudi za ostale legure so količine in zrnatost še dokaj ustrezna. Problematična bosta le ferokrom affine in suraffine, ker bo potrebno sejanje. S to leguro bodo težave, dokler ne bo dokončana rekonstrukcija oziroma modernizacija proizvodnje v Jegunovcih (nova drobilnica za legure). Z ostalimi surovinami za vakuumsko napravo (apno in aluminij granule) ne bo večjih težav.

Nabavni oddelek oskrbuje našo železarno z vsemi potrebnimi surovinami, repromaterialom in rezervnimi deli, zato ima enajst vodij referata zares veliko dela. Kljub obilici dela in različnim težavam, ki se pojavljajo na domačem tržišču, bodo poskušali zagotoviti količinsko in kvalitetno ustrezne potrebne materiale.

Lilijana Kos

PRODAJNI REZULTATI V JANUARJU ZELO DOBRI

V januarju smo s prodajo in storitvami prevaljanja v skupni količini 33.209 ton ustvarili 4.050 milij. din realizacije, ki se je povečala z realizacijo storitvenih TOZD, tako da znaša skupna zunanja realizacija 4.171 milij. din.

Rezultati prodaje, doseženi v januarju, so po količini za 2 % večji, kot je predvideval operativni program in prav za toliko višji od dosežene količine prodaje v januarju lanskega leta. Osnovna realizacija je presegla z operativnim programom načrtano višino za 9 % ali 327 milij. din in je višja od januarske realizacije v letu 1984 za 77 %, vzrok pa je v 1,1 % boljši strukturi in uskladi tv prodajnih cen naših izdelkov z nabavnimi cenami surovin, repromaterialov in energije.

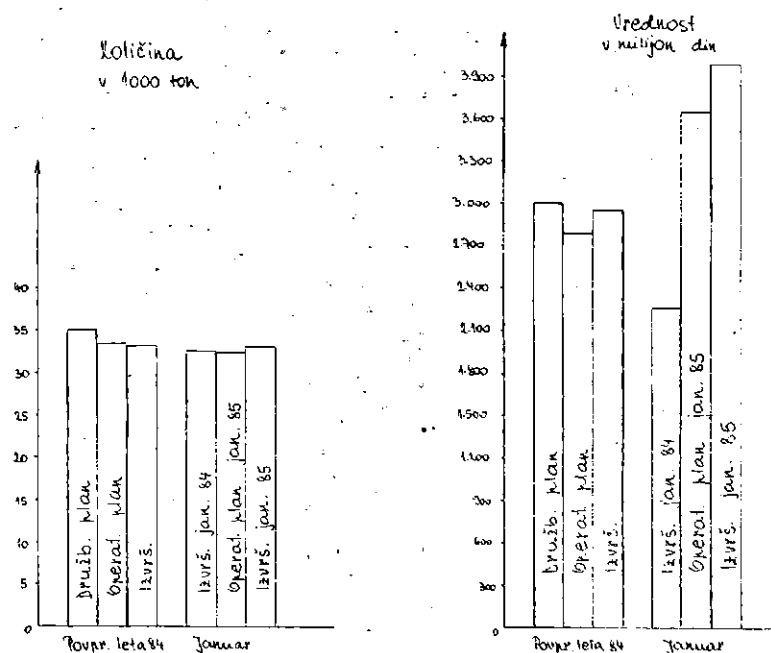
Gledano po posameznih TOZD so operativni program presegli v večini TOZD, količinski in vrednostni zao-

stanki so vidni le v TOZD Žičarna in Vratni podboji, samo količinski v TOZD Valjarna žice in profilov. Jeklovlek in Elektrode, medtem ko TOZD Hladna valjarna Bela ni dosegla vrednostnega operativnega programa.

Primerjava letošnjih januarskih rezultatov z doseženimi v lanskem januarju nam kaže, da so v večini TOZD letošnji rezultati boljši, izjeme so TOZD Livarna, Hladna valjarna Bela, Žičarna in Žebljarna. Tudi rezultati storitvenih TOZD so v letošnjem januarju boljši od lanskega leta.

S.

GRAFIČNI PRIKAZ PRODAJE V JANUARJU — OSNOVNA REALIZACIJA IN PREVALJANJE

STALIŠČA IN SKLEPI POSVETA O METALURGIJI IN KOVINSKIH GRADIVIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

velja omeniti, da so te industrijske dejavnosti tudi osnovni nosilci razvoja slovenskega gospodarstva do leta 2000 in dalje.

Interes združenega dela za obnovo dela proizvodnje jekla in proizvodnje aluminija je najbolj izpričan z dejstvom, da so pri finansiranju programa obnove združena sredstva organizacij združenega dela iz vse države, pri čemer je večina iz SRS. Sredstva, ki so potrebna za realizacijo programa jekla in aluminija, so samo del letnega prihodka delovnih organizacij SOZD Slovenske železarnice in Unial. Zato udeleženci posveta zavračajo mnenje, da uresničenje teh načrtov bistveno siromaši možnosti za razvoj drugih dejavnosti. Metalurgija ne zavira razvoja drugih panog proizvodnje, posebno ne tistih, ki naj bi bile nosilke proizvodnje konca stoletja. Družbo želi le opozoriti, da je potrebno njen pomen oceniti v okviru industrijske dejavnosti konca stoletja, realno pa je potrebno oceniti tudi resnične razvojne možnosti dejavnosti, ki so proklamirane nosilke razvoja. Zahteva, da se že danes oceni, koliko naj bi te dejavnosti prispevale k družbenemu prihodu konca stoletja, da družba ne bo znova planirala na premalo pretehtanih temeljih, kot se je to zgodilo v 70. letih, ko je tudi del akumulacije metalurgije šel za pospešen razvoj dejavnosti, ki so danes za družbo breme. Opozoriti je potrebno, da smo v Sloveniji v 70. letih kot ne-perspektivne razen metalurgije ocenjevali tudi nekatere druge dejavnosti, na primer, tekstil, da pa so danes te dejavnosti žive, proizvodno uspešne in ustvarjajo pomemben del družbenega prihodka.

Za modernizacijo proizvodnje dela jeklarskih agregatov in proizvodnje aluminija so pripravljene strokovno in gospodarsko dobro pretehtane načrti in le z uresničitvijo teh načrtov bo omogočen dolgoročno oskrbovanje strojne, avtomobilske, kovinske predelovalne, elektrokovinske in elektronske industrije z repromaterialom. Izčrpana analiza nove proizvodnje kaže, da obremenitev republiške energetske bilance ne bo tolikšna, kot misli javnost na osnovi nepopolnih informacij. Kot primer navajamo, da bo proizvodnja aluminija v elektroenergetski bilanci udeležena z manjšim deležem, kot je danes in ta delež ne bo večji od 5 % pričakovane skupne porabe elektroenergije v SRS. Z ukinitvijo proizvodnje jekla po Siemens-Martinovem postopku bo v jeklarstvu praktično ukinjena poraba uvoženega mazuta.

Udeleženci opozarjajo javnost, da, na primer, danes kompleks proizvodnje in predelave aluminija ustvarja neto devizni prihodek 5.000 dolarjev na delavca. To je več, kot je mogoče pričakovati, da bodo konec stoletja dosegle mnoge dejavnosti, ki so nosilke industrijskega razvoja. Nič manj ni pomemben podatek, da se danes izvažajo 16 % proizvodnje jekla in aluminija. To je sicer velika škoda, saj bi bilo mnogo rentabilnejše, da bi se kovinska gradiva uporabljala za izdelavo izvoznih izdelkov višje stopnje predelave v vseh vejah industrije. Prav izvoz repromateriala pa je dokaz, da naši izdelki višje stopnje predelave niso konkurenčni v tujini do te mere, da bi v okviru re-proverig zagotovili potrebna devizna sredstva tudi za metalurgijo. Sprašujemo se, ali je v obdobju do leta 2000 realno pričakovati takšne spremembe. Opozarjamo tudi, da današnje projekcije kažejo, da ni mogoče računati na pomembno povečanje oskrbe iz ostalih delov Jugoslavije.

Različni dokumenti skušajo predstaviti metalurgijo in vso proizvodnjo in primarno predelavo kovinskih gradiv kot tehnologijo preteklosti. Pred sprejetjem razvojnih dokumentov se ustvarja isto neugodno ozračje kot v 70. letih. Metalurgija ni dejavnost preteklosti, saj predstavlja proizvodnjo in razvoj novih kovinskih gradiv v razvitem svetu eno ključnih razvojnih tehnologij, ki je še posebej s strateškega vidika izredno pomembna. Za slovensko metalurgijo pa je še posebej značilno, da sprejema sodobno tehnologijo in je na nekaterih področjih v svetovni razvojni konici.

V metalurških delovnih organizacijah ni samo NC in CNC strojev za obdelavo kovin, ampak računalniki vodijo tudi procese npr. proizvodnje jekla, kovanje, hladno predelavo, pretaljevanje pod žlindro in del namenske proizvodnje. Metalurgija tudi uspešno sledi svetovnemu razvoju na področju procesov sekundarne metalurgije, vse procesno znanje in velik del opreme domačega izvora je plod lastnega raziskovalnega razvojnega dela. Slovenska metalurgija izdeluje najzahtevnejša kovinska gradiva, ki jih potrebuje sodobna indu-

strija, pri tem pa nima nobene tuje licence.

Udeleženci so obravnavali tudi zasnovo in vsebino dolgoročnih načrtov razvoja tehnologije in raziskovalno razvojnega dela na temeljnih področjih metalurgije. Obravnava je pokazala, da stopa metalurgija v bodočnost dobro pripravljena. Način timske in projektne organizacije, ki je bil zasnovan v tem srednjeročnem obdobju, kaže pozitivne učinke v tem, da se zajema celo področje in povezuje različne delovne organizacije znotraj in zunaj panoge. Delo je pri tem usmerjeno na področja, kjer so največji problemi in realne možnosti nakazujejo več uspeha.

Udeleženci posveta ugotavljajo, da se je v Sloveniji v preteklosti premalo viagalo v raziskovanje mineralnih surovin za kovine, zato so slovenske rudne zaloge relativno manj poznane od zalog drugod v SFRJ. To otežuje planiranje domače proizvodnje nekaterih kovinskih gradiv in oskrbo nekaterih sektorjev kovinske predelovalne in elektrokovinske industrije. Zato je potrebno nameniti v prihodnosti več sredstev tudi za raziskave kovinskih rud v SRS.

Udeleženci so v nadaljevanju posveta obravnavali tudi predloge raziskovalnega dela za leto 1985, v posterski obliki pa so bili predstavljeni dosežki raziskovalnih nalog, ki so bile v letu 1983 financirane iz sredstev, združenih v Raziskovalni skupnosti Slovenije ter v posebnih raziskovalnih skupnostih 2 in 3. Javna predstavitve in obravnava sta pokazali, da je metalurgija na področju raziskovalne dejavnosti tako organizirana, da je vsem zainteresiranim znotraj metalurgije in zunaj nje omogočen vpogled v delo, kritika vsebine in kvalitete dela ter dajanje predlogov za spremembe in dopolnitve.

Udeleženci posveta so sprejeli naslednje sklepe:

— Modernizacija dela naprav za proizvodnjo jekla in proizvodnjo aluminija je nujna zaradi razvoja strojne, avtomobilske, kovinske predelovalne, elektrokovinske in elektronske industrije. Oskrba teh vej industrije z osnovnimi ceninami in kvalitetskimi repromateriali je za slovensko gospodarstvo izrednega pomena. S posodobitvijo dela naprav za proizvodnjo jekla in aluminija se rešijo tudi do sedaj nakopičeni energetski, ekološki in socialni problemi ključnih metalurških panog. Te panoge so v preteklosti in sedanjosti ustvarjale v slovenskem prostoru velik delež družbenega prihodka. Le z modernizacijo je mogoče ta delež tudi zadržati.

— Ni upravičeno mnenje, da bodo vlaganja v metalurgijo osiromašila

razvoj drugih dejavnosti. Za njeno modernizacijo so potrebna sredstva, ki so primerljiva z delom njenega letnega prihodka. Relativni delež porabe energije v skupni porabi SR Slovenije pa bo konec stoletja pri uresničenih naložbah v modernizacijo celo manjši kot danes, proizvodnja jekla pa ne bo več odvisna od uvoženega mazuta.

— Ni gospodarno, da se danes izvažajo neposredno 16 % proizvodnje jekla in aluminija, pri čemer se dogaja, da velik kompleks ostalih industrij iste materiale uvažajo. Potrebno je zagotoviti, da se bodo kovinska gradiva izvažala v izdelkih, v katere bo vloženo več dela in znanja.

— Udeleženci menijo, da so raziskave, ki so bile v letu 1983 financirane iz sredstev, zbranih na ravni SR Slovenije, dale kvalitetne rezultate, ki so za stroko pomembni z domačega in tujega vidika in upravičujejo trud in sredstva, porabljen za nje.

— Udeleženci sprejemajo načrt raziskovalnega dela za leto 1985. Posebne skupnosti za metalurgijo, različna strokovna telesa in delovne organizacije, ki bodo prispevale sredstva v obliki neposredne menjava, naj izberejo naloge, ki bodo uresničene, na osnovi razpoložljivih raziskovalnih kapacitet in možnosti financiranja.

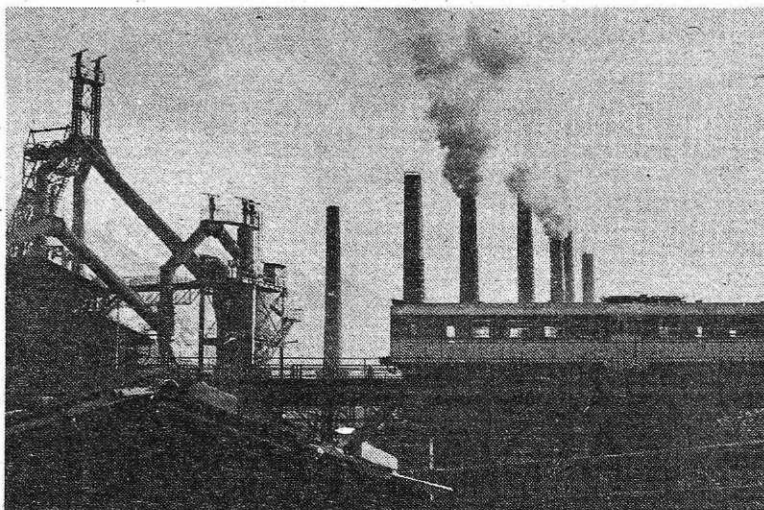
— Udeleženci menijo, da je v naslednjem srednjeročnem načrtu obvezno uvesti sredstva, združena za URP z neposredno menjavo, kot najvažnejše merilo za oceno raziskovalnega dela v posebnih skupnostih, ki so organizirane na področju materialne proizvodnje.

— Vse gradivo tehnološkega posveta je potrebno objaviti v posebnem zborniku, stališča in sklepe posveta pa tudi v tovarniških glasilih delovnih organizacij s področja metalurgije in drugih dejavnosti, ki so zainteresirane za kovinska gradiva.

— S stališči in sklepi posveta je potrebno informirati tudi širšo slovensko javnost z ustreznim sestavkom v Delu oziroma s posebnim razgovorom z novinarji tako, kot to delajo nekatere druge skupacije.

— V zaključni fazi je priprava delovnega gradiva za dolgoročne usmeritve tehnološkega razvoja, ki bo šlo v široko javno razpravo. Pozivamo vse delavce na razvojnih nalogah in tehnologije v metalurgiji in na področjih, ki so zainteresirani za kovinska gradiva, da to gradivo aktivno obravnavajo v timih in asociacijah.

Komisija za sklepe:
F. Vodopivec, A. Križman
in B. Arzenšek

Plavž s svojimi sosedi (foto I. Kučina)

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. revizor parnih kotlov, šifra 3249, D-4, 10. ktg., 1 oseba
2. pomočnik strojnika Tbv, šifra 3233, D-3, 6. ktg., 5 oseb

POGOJI:

Ad. 1) Poklicna šola kovinske stroke, izpit za strojnika kotlovskih naprav, pet let delovnih izkušenj pri upravljanju in vzdrževanju kotlovskih naprav;

Ad. 2) Poklicna šola — strojni mehanik.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovske sektor Železarnice z oznako za TOZD ENERGETIKA.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice z dne 18. januarja 1985

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

TESAR — štiri (4) osebe

POGOJI: ustreza poklicna šola oziroma osem razredov osnovne šole, eno leto delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok.

Dela so primerna za moške.

Posebne prijavnice, ki jih dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja Železarnice, pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Železarna Jesenice, kadrovskega sektorja, C. železarjev 8. Prijavnici priložite tudi dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEKTIVU

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 18. DO 24. FEBRUARJA

18. februarja, Vinko ROTAR, vodja TOZD Remontne delavnice, Jesenice, Cesta talcev 8/a, tel. št. 82-792.

19. februarja, Lado ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska št. 1, tel. št. 77-136.

20. februarja, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.

21. februarja, Jože KOBENTAR, vodja kadr. sektorja, Hrušica 19.

22. februarja, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogradenj, Žirovnica, Bre. 129, tel. št. 80-243.

23. februarja, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, Cesta 1 maja 58.

24. februarja, Franc VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoj opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 18. 2.	JANEŽ JAKŠIČ	BOŽIDAR INTIHAR
TOREK — 19. 2.	MITJA KERSNIK	BOJAN FINC
SREDA — 20. 2.	FRANC NOVAK	MILAN RAVNIK
ČETRTEK — 21. 2.	JOŽE CEJ	FRANC CERKOVNIK
PETEK — 22. 2.	MARTIN BRUMAT	FRANCI ZUPANČIČ
SOBOTA — 23. 2.	AHMED TELALOVIC	PAVEL ŽMITEK
NEDELJA — 24. 2.	BOGOMIR SVETINA	IVAN MEŽIK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 18. do 23. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borbe: dr. Ivica Vreš.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 23. februarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borbe od 11. do 12. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 15.30 do 16.30.

V soboto, 23. februarja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

16. in 17. februarja, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telef. 81-743, oziroma telefon Železarnice 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

PREGLED ODSOTNOSTI V JANUARJU

	bolovanje %	red. letni dopust %	ostala odsotnost %	skupna odsotnost %
PLAVŽ	5,28	7,02	0,83	13,13
JEKLARNA	4,81	9,07	0,77	14,65
LIVARNA	3,11	6,13	0,23	9,47
VALJ. BL. ČT.	4,95	13,43	0,25	18,63
VALJ. ČICE	6,13	9,45	1,54	17,12
VALJ. DEB. FL.	6,34	7,75	0,67	14,76
HL. VALJ. BELA	3,87	8,95	0,94	13,76
HL. VALJ. JES.	5,20	8,49	0,55	14,24
ŽIČARNA	4,82	11,08	1,44	17,34
PROFILARNA	4,34	11,61	1,21	17,16
VRATNI FODBOJI	6,36	21,18	0,05	27,59
JEKLOVLEK	5,22	9,86	0,18	15,26
ELEKTRODE	7,22	6,07	0,40	13,69
ŽEBLJARNA	7,09	12,63	1,38	21,10
STROJ. DELAVNICE	6,94	11,18	0,90	19,02
REMONT. DELAVNICE	5,63	9,49	0,83	15,95
VZDRŽEVANJE	4,63	8,95	0,77	14,35
ENERGETIKA	3,05	8,07	0,35	11,47
TRANSPORT	6,33	8,62	0,35	15,30
KO - FI	5,97	7,50	0,71	14,18
K S I	6,83	8,59	1,09	16,51
E T N	4,86	8,09	0,86	13,81
DRUŽ. FREHRANA	9,89	10,27	0,26	20,42
ŽELEZARNA	5,50	9,24	0,73	15,47

ŽELEZAR

TOZD Jeklovlek

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V TOZD Jeklovlek je bila 30. januarja 21. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Odbor je pregledal sklepe predhodne seje in ugotovil, da so izvršeni, oziroma se izvajajo.

Odbor je obravnaval poročilo inventurne komisije o gotovi in nedokončani proizvodnji in ugotovil, da nedokončana proizvodnja izkazuje presežek 4.735 kg v vrednosti 501.393,60 din. Glede na letno proizvodnjo okrog 24.400 ton je razlika minimalna. Razlika v teži je nastala pri tehtanju.

Pri gotovih izdelkih znaša presežek 20.432 kg v vrednosti 1.170.003,08 din. Presežek je nastal pri predelavi materiala in zaradi reklamacij.

Dejansko stanje materiala R-3 znaša 149.866.819,46 din — ni viška — ni manjka. Sedanja vrednost osnovnih sredstev z dne 31. 12. 1984 znaša 162.752.032 — ni viška — ni manjka.

Pri popisu osnovnih sredstev obratna inventurna komisija ni ugotovila razlik med dejanskim in knjiženim stanjem.

Komisija za popis denarnih sredstev, terjatev in obveznosti je ugotovila, da se dejansko stanje ujema s knjiženim.

Pri investicijah v teku je komisija pregledala in primerjala račune dobaviteljev in izvajalcev s knjigovodskim stanjem in pri tem ni ugotovila razlik. Saldo znaša 17.590.177,95 din.

Odbor je elaborat o inventuri potrdil in predlagal delavskemu svetu v potrditev. Sklenili so, naj tehnolog skupaj s pripravo dela izdelava spisek nekurantne proste zaloge in jo pošlje na OTK v končno potrditev.

Obravnavali in potrdili so plan proizvodnje za mesec februar, ki znaša 2.020 ton, od tega vlečenega jekla 1.680, brušenega 190 in valjano poboljšane 150 ton. Planirani izvoz znaša 100 ton.

Odbor je ugotovil, da je plan proizvodnje sprejemljiv glede dimenzijskega sortimenta, težave pa so z naročili. Več pozornosti bodo morali nameniti vzdrževanju ob sobotah in nedeljah, zlasti na liniji Schumag.

Na spisek opravljenih ur za manjkajoče in nadure za mesec december odbor ni imel pripomb.

Odbor je potrdil komisijo za inovacije v TOZD Jeklovlek, ki jo sestavljajo: Matevž Gluhar — tehnolog, Anton Klemenc — vodja proizvodnje, Stane Pagon — gospodar, Stane Horvat — član odbora za gospodarstvo in Marjan Ravnik — član IO OOS TOZD Jeklovlek.

Na seji so obravnavali tudi ukrepe za izboljšanje poslovnega rezultata v TOZD Jeklovlek, in ugotovili, da je bil v mesecu decembru operativni plan presežen za 27 ton, kar znaša

307.800 din, skupni prihranek pa 2.097.531 din. V mesecu decembru smo prebrusili iz izmeta na tanjšo dimenzijo 24.532 kg jekla.

Odbor je predlog asistenta za delovne naprave za enkratno nagrado delavcem vzdrževanja za strokovno in hitro opravljeno delo na brusilnem stroju BBE 1 in BBE 2, predložil delavskemu svetu, da jima odobri enkratno nagrado v znesku po 2.000 din. Hkrati pa je odbor predlagal, da je zaradi prekomernega razpletanja brusilnih koloti potreben obisk tehnologa v tovarni Swaty.

Odbor je v zvezi z internimi reklamacijami zahteval od vodstva OTK in ustreznih strokovnih služb, ki so za to odgovorne, da do 20. februarja rešijo problem internih reklamacij v TOZD Jeklovlek in Valjarna žice in profilov.

ET

19. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 24. januarja, je bila v TOZD Jeklovlek 19. redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Marijan Stojan. Pri pregledu predhodne seje so ugotovili, da so izvršeni, oziroma se izvajajo.

V zvezi z objavo prostih del in nalog »obratni tehnik-konstruktor« je odbor ugotovil, da se je v rednem roku prijavilo 16 kandidatov. Odbor je sklenil, da se na delovne naloge in opravila razporedi Janeza Ropreta, ki pogoje v celoti izpolnjuje.

Obravnavali so dopolnilo k predlogu za zdraviliško in preventivno zdravljenje, in sicer, da za zdraviliško zdravljenje delavci koristijo polovico svojega dopusta, polovico pa izredno plačanega, za preventivno zdravljenje pa koristijo svoj dopust v celoti.

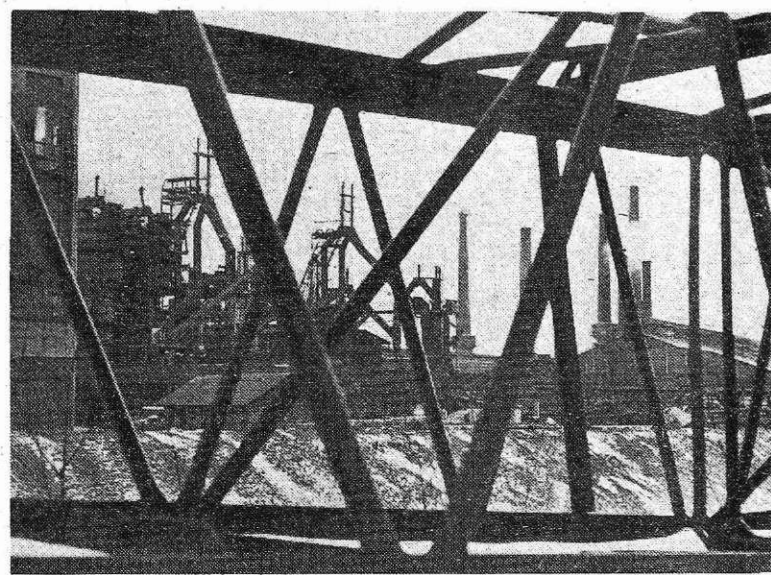
Pri obravnavi poročila o kadrovski problematiki v letu 1984 so ugotovili, da je bila skupna odsotnost višja od poprečja Železarne za 1,19 %, glede na leto 1983 pa je bila skupna odsotnost nižja za 2,39 %.

Odbor je obravnaval samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Jesenice za leto 1985 in ga potrdil, enako tudi plan izredno plačane in izredno neplačane odsotnosti v letu 1985.

Predlagali so, da je zaradi nabave novega brusilnega stroja BBE 1A št. 3 obvezna izpolnitev normativov in s tem tudi plana.

Ob koncu seje so štirim sodelavcem odobrili izredno plačano odsotnost.

ET

Diagonale (foto I. Kučina)

24. SEJA DELAVSKEGA SVETA

30. januarja je bila 24. redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna, ki jo je vodil predsednik Marjan Jamar. Delegati delavskega sveta so pregledali izvajanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da so vsi izvršeni.

V nadaljevanju seje so obravnavali poročilo predsednika inventurne komisije o izvedeni inventuri premoženja TOZD Žičarna, pri kateri ni bilo ugotovljenih viškov ne manjkov.

Seznajeni so bili s sklepom delavskega sveta Železarne Jesenice z dne 28. decembra 1984 (točka 7) o razpisu referenduma za sprejem predloga samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev OD in dela sklada skupne porabe.

Delegati delavskega sveta TOZD Žičarna so obravnavali gradivo o informiranju in komuniciranju v Železarni in ga sprejeli z naslednjo pripombo:

— da se vse informacije za SDS objavljajo na oglasnih deskah v oddelkih žičarne pred sestanki SDS ali zbori delavcev.

Na osnutek finančnega načrta SIS v občini Jesenice za leto 1985 člani delavskega sveta niso imeli pripomb. Potrdili so tudi pravilnik o postopku in načinu oblikovanja cen izdelkov in storitev.

Ob koncu seje so bili delegati seznajeni še z izvajanjem sanacijskih in strokovnih ukrepov za izboljšanje poslovanja v mesecu decembru in s prostovoljnim delom delavcev TOZD Žičarna. Na poročilo ni bilo pripomb.

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 30. januarja, je bila v TOZD Žičarna 23. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Tomaž Štefelin. Člani so bili seznajeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so vsi izvršeni.

V nadaljevanju seje so obravnavali operativni plan za mesec februar, ki je enak družbenemu in predvideva 3800 ton vlečene žice. Za prodajo je predvideno 2790 ton in domačo

predelavo 1010 ton. Člani odbora so bili seznajeni tudi s proizvodnimi rezultati za mesec december. Izdelane je bilo 4409 ton žice, od tega za prodajo 2892 ton. Poprečna prodajna cena je bila 1.665,01 din/t in poprečni osebni dohodek 35.941 din. Stroški so bili večji za 4.416.792 din.

Člani odbora so bili seznajeni tudi s poročilom o izvajanju sanacijskih in strokovnih ukrepov za izboljšanje poslovanja v mesecu decembru in poročilom o prostovoljnem delu v TOZD Žičarna. Skupna vrednost prostovoljnega dela v mesecu decembru je bila 21.935.269 din.

Sprejeli so sklep, da se obvezno organizira delo na proste sobote vsaj v dopoldanskem izmenju; lahko pa se organizira delo v več izmenah. Namen tega dela je boljše doseganje družbenega in operativnega plana.

Ob koncu seje so obravnavali prošnjo osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnice za materialno pomoč pri tehničnem pouku za obdelavo kovin. Prošnjo so ugodno rešili.

Ugodno so rešili tudi prošnjo za dobiček na prireditvi »svinjska glava« v Črnem vrhu in odobrili 50 kg žičnih vrvi ali 30 kg pocinkane žice v skladišču HVJ.

ss

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s »Pregledom sestankov SDS« iz prejšnje številke Železarja.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica ter karisti. SDS so razpravljale tudi o izpolnjevanju plana v letu 1984. Le-ta je bil dosežen 95,47 % (nekoliko bolje kot v letu 1983). SDS vodstvo TOZD omenja več vzrokov za nedoseganje plana: slabo stanje proizvodnih strojev, vložek (TVT), ki po kvaliteti in kvantiteti ni povsem ustrezen, pomanjkanje delavcev, vedno večje zahteve kupcev glede kvalitete materiala, pomanjkanje rezervnih delov in problematika vzdrževanja strojev. Pri izpolnjevanju stabilizacijskih ukrepov pa so bili uspešni, saj je bil skoraj na vseh področjih določen prihranek glede na planirane vrednosti. SDS hladna valjarna 1 in adjustaža HVJ menita, da je pri stabilizacijskih ukrepih treba paziti, da na račun varčevanja ne bi prišlo do manj kvalitetnega dela (luženje, žarjenje). Vprašujeta tudi, kaj je s kalorifierji na Siemensu in V. Demagu. Tudi SDS hladna valjarna 2 opozarja, da z ukrepi pri kvaliteti luženja in žarjenja ne kaže pretiravati. SDS hladna valjarna 3 ocenjuje delo v januarju takole: »Delo v januarju je sorazmerno dobro glede na zastoje, 24 ur zaradi hladilne vode in 8-urni zastoj Siemensu zaradi zraka.« Glede stabilizacije pa pravi: »Preveč se stedi na kislini, zato je tudi slaba površina materiala.« Glede pokvarjenih kalorifierjev na Siemensu pa so zapisali, da »namesto, da pihajo iz njih tople zrake, teče voda.« SDS skladišče vložka v zvezi s sporazumom, za katerega je kasneje v tej TOZD na referendumu glasovalo le 21,6 % delavcev, omenja, da nimajo bistvenih pripomb, dodaja pa, da »velja pripomniti, da člani SDS pravilnika niso dovolj ali pa sploh ne pogledali in proučili.« SDS lužilnica pa pravi, da »na sam sporazum niso imeli pripomb, kaže pa se nezaupanje do točkovanja.« V zvezi s finančnimi načrti SIS pa pripominja, da je osnutek brez poročila o delu v lanskem letu težko ocenjevati, pa tudi, da bi bilo treba v tabelah bolj podrobno razčleniti, za kaj gre denar. SDS karisti pravi, da se jih premalo informira o problematiki SOZD SZ.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2 in II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna in adjustaža. SDS vodstvo TOZD Žičarna v zvezi z informiranjem v Železarni ugotavlja naslednje: »Po ukinutvi zelenih informacij vodja TOZD redno in dosledno odgovarja na vprašanja SDS. Tak način posredovanja odgovorov SDS je popolnoma zadovoljiv. Povratno informiranje samoupravnih organov poteka preko oglasnih desk, povratno informiranje o delu delegacij pa je zelo slabo. Način podajanja in razlago poslovnih poročil ocenjujemo kot primerno. Vsebinska zasnovana Železarja je dobra, za vsebino Delegata pa se zanimajo samo posamezniki in še to samo tisti, ki so bili že doslej aktivni.« Obravnavajo so tudi kvaliteto problematiko v decembru in v zvezi s tem ugotovljajo, da je treba »pospešiti organizacijske in kadrovske spremembe v pripravi dela, patentirnici in žičarni I.« SDS žičarna I-1 je v zvezi z referendumom pripomnila, da naj bi se ta izvedel šele »po treh mesecih obračuna akontacije OD na stari in novi način.« SDS žičarna I-2 ni zadovoljna z informiranjem svojih delegatov. Tudi SDS žičarna I-3 se pritožuje, da delegati in nekateri člani posameznih organizacij premalo ali pa sploh ne poročajo o delu v njihovih organizacijah. Zato bi bilo potrebno, pravijo, »da že na sestankih posameznih organizacij s posebnim poudarkom zadolžijo člane, kar morajo poročati v svojih delovnih enotah.« Informiranje preko Železarja je po njihovi oceni dobro, vseeno pa bi morale biti pomembnejše informacije objavljene v strnjene obliki tudi na oglasnih deskah. Pod razno omenjajo nekatere probleme v zvezi z ožjo obratno problematiko: »SDS ugotavlja, da so re-

monti in splošno vzdrževanje strojev in naprav nepopolni. Pri nekaterih strojih se pojavljajo takoj po remontu okvare in ponovni zastoji. Slabo so vzdrževani žerjavji, v slabem stanju so predvsem tiri na mostovih žerjavov, v položaju, kjer se največ rabijo. Pregled in menjava jeklenih vrvi na žerjavih ni zadovoljiva. Vrvi se menjajo le takrat, ko so že popolnoma pretrgane. Žičarji omenjajo prepogosto pomanjkanje orodja na žičarskih strojih (vpenjalne verige in kvalitetne celjasti za vpenjanje žice). Poseben problem pa predstavljajo stroji za konicenje žice (predvsem na SD in Vaughn strojih). Neprimerne so votlice na Vaughn strojih, pojavljajo pa se tudi votlice, katerih dimenzija ni pravilno označena.« SDS žičarna II-1 ocenjuje, da je povratno informiranje s strani vodstva dobro, s strani delegatov na sestankih SDS pa je nezadovoljivo. SDS žičarna II-2 omenja, da so bili seznajeni z reklamacijami VAC žice, ki ni bila izdelana v Železarni Jesenice temveč v Negotinu, kar pa meče slabo luč tudi na TOZD Žičarna. Vprašujejo tudi, kdaj bo začele delati nove linije za vlečenje VAC žice. SDS žičarna II-3 ocenjuje informiranje v Železarni kot zadovoljivo. (Tudi glede povratnih informacij in odgovorov s strani vodstva TOZD na vprašanja SDS menimo, da so zadostni.«). Za razliko od te pa SDS patentirnica pravi, da je informiranje in komuniciranje v Železarni »precej zakomplicirano, odgovori na vprašanja SDS pa so si največkrat zelo podobni.« V zvezi s kvaliteto problematiko pa opozarja, da imajo v patentirnici največ težav pri odpremljanju žice za PNB oziroma vrvi. Takrat, ko čakajo na rezultate prob, se jim namreč nabere večja količina kolobarjev za različne kupce. Ker pa je prostora bolj malo, se jim pomešajo različni kolobarji istih dimenzij ali pa tudi različnih, vendar za različne kupce. SDS patentirnica 2 v zvezi z informiranjem omenja, da bi le-to zažvelo, če bi vsak svoje prispevali tudi funkcionarji v ZSM, sindikatu, OO ZK in SIS. Na svoja prejšnja vprašanja še niso dobili odgovorov. SDS patentirnica 3 (Sturm) je o predlogu sporazuma, za katerega je kasneje na referendumu v tej TOZD glasovalo 46,9 % delavcev, »še enkrat razpravljala ter ugotovila, da so bile pripombe, ki jih je TOZD posredovala, upoštevane in podane ustrezne odgovore.« Vendar pa »ni prepričana o realni oceni delovnih nalog« (konkretno: med patentirnico in vodstvom TOZD je prevelik razpon). Oblike informiranja v Železarni ocenjuje kot »dovolj bogate in raznolike«. SDS pocinkovalnica omenja, da redno dobivajo odgovore na vprašanja, ki jih postavlja SDS. SDS votličarna je predlagala, da naj bi dva sodelavca nagradili s po 2500 din »za pridno in vestno delo.« SDS votličarna omenja, da so največ časa porabili za probleme, ki nastopajo zaradi nekaliteta dela: »Prišli smo do ugotovitve, da je še preveč človeškega faktorja pri predelavi žice. Zato predlagamo uvedbo samokontrolorjev tudi v ostale oddelke, saj so se v adjustaži pokazali zelo dobri rezultati.«

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS k predlogu sporazuma, za katerega je kasneje na referendumu glasovalo le 38,4 % delavcev, niso imele nobenih dodatnih predlogov ali pripomb. SDS profilarna 1 pod razno omenja (sestaneke je bil dne 28. 1.), da so s sobotnim nadurnim delom delavcev oblikovalnice »uspešno ujeti dnevi plan proizvodnje«, čeprav so bili »dobra dva dni nazaj celih 200 ton pod dnevnim proizvodnjom.« Zaradi zahtevnejše izdelave SP 95 in 94 so delavci enoglasno zahtevali, da se dodeli nagrada trem sodelavcem (po 2000 din): konstruktorju in dvema prvima oblikovalcema. I. oblikovalec na stroju III je opozoril na iztrošenost orodja: posebno slabi so drsni ležaji bočnih oblikovalnih koloti in vodilnih koloti, popraviti pa je treba tudi »konzole«. Eden izmed delavcev v diskusiji pa je na sestanku zahteval, »naj se preskrbi z zadovoljiv kader za fizično in namensko proizvodnjo.«

Iz TOZD VRATNI PODOBJI smo prejeli zapisnike SDS proizvodna linija ter vodstvo TOZD, vzorčna delavnica in adjustaža. Vse SDS so mnenja, naj bi finančni načrt SIS ostal tak, kot je bil v letu 1984.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, adjustaža 1 in brusilnica 3. SDS vodstvo TOZD predlaga, naj bi v Železarni odprli rubriko »Delegati sprašujejo«. V zvezi s finančnim planom SIS pa med drugim vprašuje »na kakšen način naj obravnava prispevne stopnje za SIS, ko pa je že potrdila gospodarski načrt za leto 1985 v mesecu decembru, kjer so bile že upoštevane vse višje prispevne stopnje.« SDS hladna predelava 3 je obravnavala problematiko kvalitete v TOZD in zahteva, »da se vse redne tehnološke poti izvajajo po regulativih.« Ob tem pa opozarja tudi na iztrošenost strojev in predlaga, naj bi ob prostih dnevih boljše opravljali

vzdrževalna dela, oziroma naj bi poostrili kontrolo nad delom vzdrževalcev. Tudi SDS adjustaža 1 se je seznajala s poročilom tehnologa o kvalitetni problematiki TOZD. Do tovrstnih razprav je bila izredno kritična: »SDS ugotavlja, da so to razprave, kjer ni konkretnih primerov napak, zato pa je veliko besed, zelo malo ali skoraj nič pa dejanj. Tem kvalitetnim težavam ne bomo kos, če bodo sklepi ostali le na papirju. Zato bi morali odgovornost na vseh ravneh skrajno zaostri. Veliko naših napak bi se dalo odpraviti v predhodnih fazah dela, pri nas pa se kvaliteta rešuje v končni fazi — v adjustaži. Kontrola naj se vrši v vseh fazah dela, ne pa na koncu, ko lahko samo ugotovimo dobro ali slabo delo predhodnih faz. Kvaliteto rešujemo z določenim rizikom, kar ni sprejemljivo.« Predlagali so tudi, naj bi v Železarni odprli rubriko »Kje pa vas čevlji žuli«. Tudi to skupino moti, da se obravnava finančni načrt SIS prej, preden se seznajajo s poročilom o njihovem delu. SDS brusilnica 3 ocenjuje (informiranje), da je za povprečni nivo znanja delavcev Železarne marsikatera informacija napisana preveč strokovno, nerazumljivo, pa tudi preobširno. Opozorila je tudi na več pomanjkljivosti, ki vplivajo na kvaliteto izdelkov: na slabo vzdrževanje, problem koloti, ki ne ustrezajo dimenzijam, pomanjkanje rezervnih delov in linet za brusilne in ravnalne stroje. Čeprav referendum tudi v tej TOZD ni uspel (za je glasovalo le 32,6 % delavcev), je imela od vseh navedenih SDS pripombo na predlog samo ta SDS: »Delavci menijo, da iz predloga še vedno ne vedo, ali bodo na boljšem ali na slabšem.«

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli dva zapisnika s skupnega sestanka SDS oplaševalnica 1 in rezalnica 1. Medtem ko na prvem sestanku (dne 28. 1.) v zvezi z referendumom ni bilo pripomb, pa iz drugega zapisnika z dne 4. 2. izvemmo, da »med delavci kljub pojasnilem še vedno vlada nezaupanje.« Iz prvega zapisnika tudi izvemmo, da se vedno poteka popravilo ogrevanja v obratu, da imajo v načrtu prestatitev tretje linije in da je treba dati več poudarka kvaliteti INOX elektrod.

Iz TOZD ŽEJLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD ter žejljarna 2 in 3. SDS vodstvo TOZD meni, da se »pod nobenim pogojem ne smejo povečevati obveznosti iz OD delavcev. Tega delavci ne bodo potrdili. Po njihovem mnenju so sprejemljive samo prerazdelitve med posameznimi SIS. Ker tudi v tej TOZD referendum ni uspel (za predlog je glasovalo 40,9 % delavcev), kaže v celoti povzeti mnenje te SDS, ki nekako že namiguje na vzroke za morebitno odklonilno stališče delavcev (sestaneke je bil dne 28. 1.): »SDS meni, da bi SaS morali sprejeti, ker je večina umestnih pripomb v ŽJ vnesenih v SaS. Člani SDS pa menijo, da je v členu 15. razmerje 1:5,75 dvomljivo razmerje in ga je treba še enkrat preveriti. Zahteve v javni razpravi so bile, da mora ostati sedanje razmerje nespremenjeno (leto 1984). Če je to razmerje v letu 1984 med najvišjim in najnižjim OD 1:5,75 potem naj ostane, če pa je nižje ali višje, potem ga je treba korigirati, kot to delavci zahtevajo. Če je ta podatek razmerja neresničen, menijo delavci, da bo za to moral nekdo dati tudi javno pojasnilo. Prav to razmerje pa je lahko največji vzrok za morebitno odklonilno mnenje delavcev na referendumu.« SDS žejljarna 2 meni, da bi se morala že za mesec december napraviti primerjava obračunavanja OD po starem in novem načinu. Tudi stališče SDS žejljarna 3 jasno in ostro nakazuje vprašanja, ki bi jih bilo treba pred referendumom razčistiti, da bi lahko računali na pozitiven rezultat (sestaneke je bil dne 25. 1.): »Poročilo o metodologiji vrednotenja zahtevnosti del je SDS že obravnavala ter dala tudi pripombe, ki pa niso upoštevane. Zakaj se resnično ne prikaže, kakšno bo razmerje? To kar se sedaj prikazuje, je samo zavajanje delavcev. Še vedno pa članom SDS ni jasno, kaj se z novim načinom obračunavanja pridobi ter zakaj se ne razloži, koliko bo za katero grupo točk ter kako se bodo točke delile oziroma vrednotile. Člani SDS so o vsem tem neinformirani (podčrtano v zapisniku). O vsem tem pa naj razpravljajo tudi delavski svet TOZD predno to potrdi ter da na referendum. V nobenem primeru ni dovoljeno iti v škodo delavca.« SDS pod razno opozarja še, da je treba popraviti odvijalce, zamenjati dotrajane deske v kolpalnici in usposobiti tuše.

Zapisnike, ki smo jih prejeli iz storitvenih TOZD in delovnih skupnosti, bomo povzeli v prihodnji številki Železarja.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana je bila 4. januarja. Po izvolitvi organov konference in poročilih predsednika in blagajnika osnovne organizacije je izredno obsežno poročilo o gospodarjenju in problemih TOZD podala vodja Romana Bradič: »Kljub mnogim težavam (pomanjkanje delavcev z ustrežno kvalifikacijo in usposobljenostjo, nadpovprečna bolezenska odsotnost, velika fluktuacija, neprimerno nizki osebni dohodki) se v letu 1984 TOZD Družbena prehrana ni bistveno oddaljila od začrtane poslovne politike, saj so bila stalno prisotna prizadevanja in skrb za čim kvalitetnejše usluge v kantinah, restavracijah, samskih in počitniških domovih. Ponudba, zlasti kvaliteta in izbira, je ustrezala postavljenim normativom, pri zagotavljanju prehrane med delom pa nam je vsaj delno uspelo kljub mnogim nasprotovanjem in neumestnim pripombam uvesti sistem bon-malica. Dosti manj uspešni in prodorni smo bili pri iskanju in pridobitvi najugodnejših pogojev (cene in kvalitete) potrebnih materialov pri dobaviteljih, največ nerealiziranih nalog pa je ostalo na področju investicijskega vzdrževanja. Vzroki so v preniknih finančnih sredstvih, v neodgovornosti in premajhni angažiranosti zadolženih delavcev, pa tudi v nesnem pristopu odgovornih služb oziroma TOZD na nivoju Železarne... Tudi v naših delovnih enotah, ki imajo celo vrsto strojev, delovnih pripomočkov in naprav, bi morali enkrat letno opraviti pregleda in popravila oziroma remonte kot v proizvodnih temeljnih organizacijah.«

Da bi izboljšali kvalifikacijsko strukturo delavcev, bodo že v začetku leta 1985 začeli s krajšimi toda učinkovitimi oblikami usposabljanja za delo za starejše delavce, mlajšim pa bodo s študijskimi ugodnostmi omogočili, da bodo čim hitreje končali ustrezno šolanje ob delu. Le z lastnim strokovnim in kvalitetnim delom bodo tudi dosegli primerno nagrajevanje.

V razpravi po poročilih so delegati opozarjali predvsem na nedelo osnovnih organizacij ZSMS in ZK, kar je potrebno hitro izboljšati, prav tako pa po pozitivni delu delegacij za SIS, ki je prav tako slabo. Delegati menijo, da s svojo prisotnostjo na sejah in s podanimi pripombami ne morejo ničesar izboljšati, ker večina pripomb ni upoštevanih, oziroma se večina sklepov sprejema kljub nasprotovanju večine delegatov.

Sklicali bodo konferenco za vse vodje enot in SDS, na kateri bodo skušali najti konkretne rešitve za te probleme.

Na letni konferenci so tudi razrešili štiri člane izvršnega odbora in izvolili nove. Imenovali so tudi sedemčlansko komisijo, da bi iz razprave povzela smernice za delo osnovne organizacije v letu 1985.

DELOVNA SKUPNOST KO-FI

Letne delovne konference osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve se je udeležilo vsaj 80 vabljenih delegatov. Sklicana je bila 9. januarja.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je v poročilu navedel, da je bil sindikat prisoten na vseh področjih. Cilj njihovih prizadevanj je bil v uresničevanju samoupravnega odločanja delavcev o pogojih in rezultatih njihovega dela. Aktivni so bili ob različnih samoupravnih odločitvah: nagrajevanje, kadri, novi oddelki, reorganizacija oddelkov, izbor delegatov za delavski svet, delegacij za SIS itd. Z reorganizacijo komercialne so se izboljšale povezave med oddelki, medsebojni odnosi so se umirili, hitreje reagirajo na spremembe na tržišču, kadrovske probleme rešujejo po samoupravni poti, probleme pa imajo še vedno zaradi prostorov in razpršenosti in nagrajevanja. Pripravljeni pa je že tudi načrt za reorganizacijo, s katerim bodo skušali odpraviti te probleme.

V lanskem letu so aktivno delovale tudi vse komisije, ki so na konferenci podale izčrpna poročila.

Razrešili so tudi dva člana izvršnega odbora in izvolili nova. Zanimalo jih je tudi posodabljanje počitniških domov in potrdili so, da je v oddaljenih domovih letovanje nezanimivo zaradi dragih prevozov.

TOZD ELEKTRODE

Zaključki letne konference osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode, ki je bila 26. januarja, so naslednji:

— Delo osnovne organizacije sindikata je bilo ocenjeno kot zelo dobro. Boli aktivno sodelovale tudi

ostale družbenopolitične organizacije.

— Izvršni odbor bo še naprej vso pozornost posvečal življenjskemu standardu slehernega delavca.

— Delovni pogoji v TOZD so slabi, zaradi mraza in prepiha je bolezenska odsotnost velika. Zmanjšali jo bodo le za izboljšanjem delovnih pogojev.

— Ker življenjski stroški skokovito naraščajo, bo potrebno bolj smotno izkoriščati delovni čas in delovne stroje, ker bodo lahko le na ta način zagotovili večje osebne dohodke.

Razrešili so dolžnosti podpredsednika izvršnega odbora in izvolili novega člana. Obdarili so tudi upokojene sodelavce.

TOZD ŽEHLJARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žebljarna so se sestali na šesti seji v petek, 1. februarja.

Izvršni odbor sindikata Železarne so zaprosili za denarno pomoč za dve sodelavki, sprejeli pa so tudi sklep, da v prihodnje takih pomoči ne bo več. Potrdili so tudi blagajniški maksimum 5.000 din in podali kritiko na slabo prehrano. Zanimajo jih tudi, zakaj delavci iz Zgornjesavske doline ne morejo dobiti letnih kart za avtobus.

Občinski svet zveze sindikatov bodo zaprosili za denarno pomoč svoji sindikalni organizaciji.

Ponovno sklicujejo tudi sestanek, na katerem naj bi obravnavali vprašanje beneficirane dobe, in upajo, da se bodo tokrat sestanka udeležili vsi vabljeni brez izgovorov, da ni časa.

TOZD PROFILARNA

Štirinajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 1. februarja.

S ČIM SE BO LETOS UKVARJAL SINDIKAT?

Ob letošnjih slej ko prej težjih pogojih pridobivanja dohodka smo tudi v sindikatu, na podlagi doslej znanih pogojev gospodarjenja, sprejeli okvirni program sindikalnih aktivnosti.

Letošnji pogoji gospodarjenja po eni strani prinašajo nekatere novosti v zvezi z večjo samostojnostjo organizacij združenega dela (odločanje o cenah, oblikovanje politike osebnih dohodkov), po drugi strani pa bodo nekateri sistemski ukrepi to samostojnost omejevali oziroma zaostrovali položaj (devizni sistem, pokrivanje tečajnih razlik, dosednji rezultati pri razbremenjevanju gospodarstva so relativno majhni, pa še te je izničilo kopičenje zalog in počasno obračanje sredstev).

Temeljna usmeritev za delovanje sindikalnih organizacij in organov letos je zato:

a) nadaljnje uresničevanje samoupravljanja, dograjevanje, samopravne organiziranosti z vidika krepitve združevanja dela in sredstev ter razvijanje dohodkovnih odnosov v pogojih gospodarske stabilizacije; b) takšno gospodarjenje, ki bo omogočilo zaustavitev padca realnih osebnih dohodkov in standarda, kar je vse povezano z ekonomsko motivacijo ter dograjevanjem sistema nagrajevanja;

c) prizadevanja za optimalno razmerje med delovnim in obratovnim časom z vidika čimvečje izrabe proizvodnih sredstev.

Kar zadeva prvo nalogo, morajo sindikalne organizacije in organi napraviti več za oblikovanje lastnih mnenj o samoupravni organiziranosti, uresničevanju samoupravljanja in dohodkovnih odnosov. S tem v zvezi je posebej pomembno krepiti vlogo delavskih svetov, uveljavljati prava razmerja med TOZD in delovnimi skupnostmi skupnih služb in ob tem tudi ustrezno dopolnjevati samoupravne splošne akte s tega področja.

Glede druge usmeritve je treba povedati, da je z resolucijo predvidena rast družbenega proizvoda za 2,5 %, na tej podlagi pa 10 % zaostajanje rasti osebnih dohodkov in skupne porabe. Izračuni pa so pokazali, da padec standarda lahko zaustavimo, če dosežemo 3,5 % večji družbeni proizvod, kar praktično pomeni, da je treba znižati delež materialnih stroškov v celotnem prihodku najmanj za 1 % od 1 % rasti zaposlovanja. V sindikatu moramo v okviru svojih pristojnosti narediti vse, da v večini OZD in dejavnosti to dosežemo. Nekateri dobri primeri kažejo, da je to mogoče, in sicer so možnosti za

Na predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe člani odbora niso imeli pripomb. Potrdili so tudi predlog oddelka za medicinsko dela za zdraviliško in preventivno zdravljenje za pet delavcev TOZD Profilarne.

Zadolžili so predsednika izvršnega odbora, da na naslednjem zboru delavcev razloži pravilnik o samopomoči, da se bodo člani kolektiva lahko opredelili do te pomoči.

Obravnavali so navodila občinskega sindikalnega sveta o obravnavi zaključnega računa in jih bodo upoštevali.

Sodelavca so predlagali za odlikovanje s srebrnim znakom sindikata in imenovali člana komisije za inovacije v TOZD.

Šestnajstega februarja bodo organizirali sankaske in smučarske tekme.

V sredo, 6. februarja, so se člani izvršnega odbora podrobneje dogovorili o organizaciji smučarske in sankaske tekme, določili nagrade najboljšim in se dogovorili za blagajniški maksimum 8.000 din.

TOZD VRATNI PODBOJI

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji so na 11. seji, ki je bila 8. februarja, obravnavali PREDLOG ZA ZDRAVILIŠKO IN PREVENTIVNO ZDRAVLJENJE. Predlagali so tri sodelavce, ki za zdraviliško zdravljenje lahko koristijo polovico svoj dopust, polovico pa izredno plačano odsotnost, za preventivno letovanje pa svoj dopust v celoti.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

VRSTE RBK DEKONTAMINACIJE

Z ozirom na naglo delovanje živčnih vojnih strupov; uporabljamo takojšnje injiciranje raztopine atropin sulfata v področje nad kolonom. To je takojšnja osebna dekontaminacija.

Biološko dekontaminacijo ljudi izvajamo pod neposrednim nadzorstvom sanitetnih organov. Ti organi določijo, kje in kdaj se bo izvajala dekontaminacija in vrsto sredstev, ki bi se uporabila. Pri človeku najprej razkužimo roke in odkrite dele telesa. Za popolno razkuževanje uporabljamo 4 odstotno raztopino lizola, 2 odstotno raztopino formalina, 1 odstotno raztopino kloramina ali 2 odstotno raztopino klorovega apna.

Obleko in osebno opremo biološko razkužimo s krtačenjem. Krtača mora biti prej namočena v 4 odstotno raztopino lizola ali raztopino formalina oziroma raztopino klorovega apna. Dele obleke razkužimo z vrela vodo. Nasičena vodna para segreva nad 150° v 15–30 minutah uniči najodpornейše klice oziroma bacile.

Vir: B. Vračarič: Potencialne nevarnosti od RBK okužene hrane., Novi Sad 1981.

ZAŽIGALNA VOJNA SREDSTVA

Čeprav armade tekmujejo med seboj v izpopolnjevanju RBK orožja, pa zažigalna vojna sredstva niso nič manj pomembna. Zažigalna orožja so zelo nevarna in jih uporabljajo za množično uničevanje prebivalstva.

Zažigalne snovi so uporabljali že v davni preteklosti med vojnimi spopadi. Podobno kot ostala orožja so se tudi ta razvijala korakoma od zažigalne mešanice katrana-smole-žvepla in prediva, to je tako imenovani grški ogenj, do sodobnih fosfornih, termitnih in napalmskih bomb.

Zažigalna vojna sredstva so uporabljali tudi v prvi svetovni vojni. Prvi nahrbtni plamenomet so skonstruirali leta 1898 in že leta 1904 so imele nemška, francoska in italijanska armada prve plamenotne enote.

V drugi svetovni vojni so zažigalna sredstva uporabljali skoraj vsi rodovi vojske na obeh vojskujočih se straneh. Leta 1942 so Američani pričeli uporabljati napalm. Prvič so ga uporabili pri napadu na japonske enote. Strahovito so napadali z zažigalnimi bombami nemška mesta Dresden, Hamburg, Kassel in druga.

Zažigalne snovi so kemične spojine, ki jih zažge primeren zažigalni pripomoček ali se vžgejo v stiku z zrakom. Pri zgorevanju dajejo visoko temperaturo in močan ogenj, tako da lahko zažgejo različne predmete in objekte. Uporabljajo jih za polnjenje plamenometov, zažigalnih steklenic, granat, letalskih bomb in drugih orožij.

Zažigalne snovi delijo po tem, ali vsebujejo kisik ali ne. V prvo skupino spadajo snovi, ki gorijo brez navzočnosti zraka (same že vsebujejo oksidator) — to so termit in termitne mešanice. V drugo skupino spadajo snovi, ki ne vsebujejo oksidatorja, zato potrebujejo kisik iz zraka — to so napalm, beli fosfor in elektron. Ene in druge zažigalne snovi morajo ustrezati naslednjim pogojem:

- da so lahko vnetljive,
- da temeljito izgorevajo,
- da pri gorenju sprščajo visoko temperaturo,
- da se težko pogasijo z navadnimi gasilnimi sredstvi,
- da so razmeroma poceni,
- da niso nevarne pri prevozu in skladiščenju.

Termiti so mešanice železovega prahu stiskajo v brikete ali kroglice. Termitnain aluminija v prahu (razmerje 28:72). Takšna sestava termita razvije pri izgorevanju temperaturo 1800 stop. C, tali jeklo, težko ga je pogasiti, ker gori, četudi ga zasujemo s peskom.

PREIZKUSITE SVOJE ZNANJE IN OGENITE POŽARNO OGROŽENOST V SVOJEM OKOLJU

1. Ali ste v svojem bivalnem okolju zagotovili minimum življenjske varnosti sebi, svojim najbližjim in sosedom ter delovni okolici, ki vam nudi življenjsko eksistenco?
2. Ali ste svoje najmlajše podučili o nevarnostih, ki jih lahko povzroči vžgalica, vžgalnik, igra z ognjem v stanovanju, na skritih mestih, v gozdu in s kakšnimi posledicami se taka igra lahko konča?
3. Ali veste, kako je treba ravnati z vnetljivimi tekočinami, gorljivimi laki in plinskimi trošili in kdaj lahko te povzročijo požar ali eksplozijo?
4. Ali veste, zaradi česa nastane kratek stik in katere naprave, ki jih imate, so temu podvržene?
5. Ali imate kaj pri roki za primer nastanka požara in ali znate rokovati z ročnim gasilnim aparatom oz. z drugimi priročnimi sredstvi?
6. Predno zapustiš stanovanje ali delovno mesto, se prepričaj, če je zagotovljena varnost pred požarom!

PO SLABEM ZAČETKU PROIZVODNJA V JANUARJU DOBRA

Nadaljevanje s 1. strani

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V tej TOZD so z operativnim programom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 99,4 %, gotovo proizvodnjo pa 90 %. Del izpada proizvodnje gre na račun zlomov valjev, kvare pogonskega vretena in nizkih temperatur.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V januarju je ta TOZD dosegla z operativnim programom načrtovano kupno proizvodnjo s 103,0 %, gotova proizvodnja pa je bila dosežena 04,7 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Ta temeljna organizacija je tudi v tem mesecu dobro obratovala. Po operativnem programu so skupno proizvodnjo dosegli 102,5 % in gotovo proizvodnjo 101,3 %. Dinamo jekel so izdelali 2.720 ton in nerjavnih kвалitet 199 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 100,1 %, gotovo proizvodnjo pa 113,1 %. Dinamo jekel so izdelali 153 ton, kvalitetnih jekel pa 191 ton.

TOZD ŽIČARNA

V tej TOZD že dalj časa primanjkuje žičarjev, poleg tega imajo še veliko odsotnost, zato so načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 92,4 %, gotovo proizvodnjo pa 89,5 %. Patentirane žice so izdelali 815 ton, VAC žice 517 ton in EPP žice 90 ton.

TOZD PROFILARNA

Ta temeljna organizacija je z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegla 53,5 %, gotovo proizvodnjo pa 44,9 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo so dosegli 105,6 %.

TOZD ELEKTRODE

Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 102,5 % in gotovo proizvodnjo 98,8 %.

TOZD JEKLOVLEK

Za januar načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli 101,4 %, gotovo proizvodnjo pa 95,6 %. Težave so imeli pri kvalitetnem asortimentu in zastojih na Koch in Schumag liniji.

TOZD ŽEBLJARNA

V januarju so v tej TOZD načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo dosegli 100,1 %, kupcem pa so odpremili 115,2 % planirane količine.

Marjan Beg

OSEBNI DOHODEK ZA JANUAR ZA 10,4 % VIŠJI OD DECEMBRSKEGA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sprejeto mesečno obveznost, ki smo si jo zadali za januar, smo z doseganjem zunanje realizacije 4.171 milijarde din presegli, in si zaslužili 40 % višjo stimulacijo od sedanjice — poprečno 7.000 din na delavca. Iz strukture OD-za januar 1985 je razvidno, da se je v januarju obseg sobotnih dopustov močno povečal, kar je tudi pomembno vplivalo na povečanje poprečnega osebnega dohodka.

V januarju so se spremenile tudi osnove nadomestila za bolezensko odsotnost. Osnova je poprečje leta 1984, zato so nadomestila osebnega dohodka za približno 50 % večja kot v decembru.

Obseg plačanega časa je v januarju večji. Vzrok smo omenili že pri TOZD Vzdrževanje — hud mrz, poleg tega pa še sneg, redukcije in potreba po izpolnitvi plana.

Ur za manjkajoče je bilo v januarju opravljeno za 1.333 manj. Najbolj se je skrčil obseg ur za manjkajoče v TOZD Jeklarne. Prvi in drugi januar sta bila dneva plačanega praznika. Seveda vsi nismo bili ta dan na delu.

Zlasti je to vplivalo na osebni dohodek v TOZD Energetika.

Poprečni odstotek učinka je v Železarni Jesenice nekoliko upadel. Za malenkost se je dvignil samo v šestih TOZD — najbolj se je dvignil v Valjarni debele pločevine, kar za 10 % od predhodnega meseca. V vseh ostalih TOZD in DSSS pa je upadel.

Tudi odstotek stimulacije je v poprečju za 1,7 % nižji od decembra. Izvoz je bil v nekaterih TOZD minimalen, zato je tudi precej TOZD, ki niso bile upravičene do stimulacijskega dodatka za izvoz. Najvišji odstotek so dosegle: TOZD Valjarna debele pločevine 8 %, Žebljarna 6 %, Profilarne, Valjarna žice 5 %, Valjarna bluming-štekel 4 %, Valjarna debele pločevine 2 %.

Z doseženo višino osebnega dohodka v januarju smo lahko zadovoljni. Pred enim letom je bil naš osebni dohodek kar za 80 % manjši, življenjski stroški pa za okrog 67 %. Korak z življenjskimi stroški držimo tudi glede na poprečje leta 1984, saj je trenutni osebni dohodek za 35 % večji od poprečja za lansko leto.

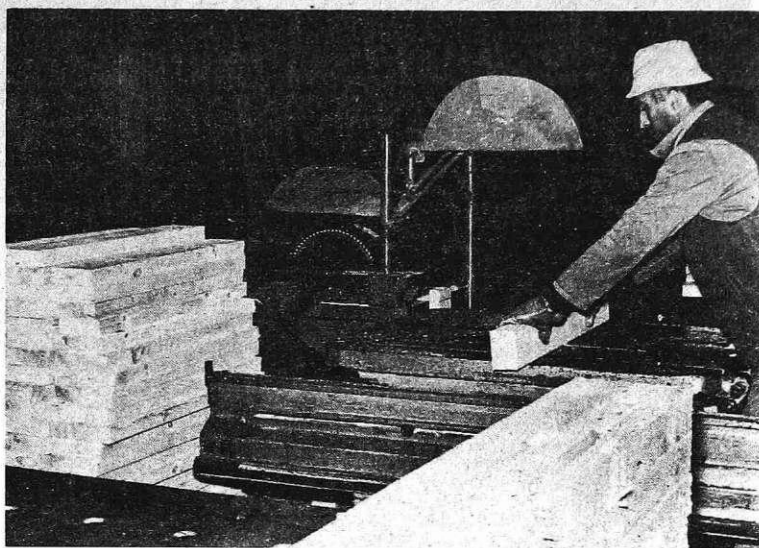
Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV JANUAR 1985

Obdobje	Ur na zaposl.	OD na uro brez bol. nad 30 dni in brez fakt.	DIN na fiz. zaposl.	DIN na 182 ur	% učinka	Index OD 1984
1. 1979	182,8	41,89	7.658	7.624	36,7	26,30
1. 1980	181,7	50,40	9.157	9.173	40,0	31,64
1. 1981	181,4	68,05	12.345	12.386	45,4	42,72
1. 1982	181,2	83,61	15.150	15.217	47,3	52,48
1. 1983	180,4	106,48	19.210	19.379	49,0	66,84
1. 1984	181,7	159,31	28.946	28.994	51,3	100,0
1. 1984	183,2	118,09	21.636	21.492	49,5	74,13
1. 1985	185,5	215,48	39.981	39.219	52,2	135,27

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA V JANUARJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	13.000	13.000	13.426,6	103,3	103,3	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	39.200	39.200	34.108,4	87,0	87,0	—	—	—	—	—	—	—
— SM	24.200	24.200	21.947,0	90,7	90,7	—	—	—	—	—	—	—
— EL	15.000	15.000	12.161,4	81,1	81,1	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.600	6.600	5.777,3	87,5	87,5	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.250	8.250	6.224,0	75,4	75,4	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	160,1	106,7	106,7	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	160,7	100,4	100,4	50	50	79,0	158,0	158,0	79,0	79,0
— jeklo	158	158	158,0	100,0	100,0	50	50	78,0	156,0	156,0	78,0	78,0
— kovino	2	2	2,7	135,0	135,0	—	—	1,0	—	—	1,0	1,0
BLUMING-ŠTEKEL	32.550	31.550	30.666,1	94,2	97,2	8.100	5.100	4.615,3	75,7	90,5	5.259,8	5.259,8
— Bluming	16.950	16.950	17.104,4	100,9	100,9	350	350	216,2	61,8	61,8	257,7	257,7
— Štekel	12.750	12.100	11.246,7	88,2	93,0	3.200	2.550	2.205,3	68,9	86,5	2.754,1	2.754,1
— Štekel storitve	300	300	121,2	40,4	40,4	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.550	2.200	2.193,8	86,0	99,7	2.550	2.200	2.193,8	86,0	99,7	2.248,0	2.248,0
VALJARNA ŽICE	9.050	9.050	8.998,2	99,4	99,4	2.480	2.480	2.231,6	90,0	90,0	2.146,0	2.146,0
— Valjarna žice	9.050	9.050	8.998,2	99,4	99,4	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.150	5.730	5.904,9	96,0	103,0	5.510	5.510	5.766,2	104,7	104,7	5.855,3	5.855,3
— Valjarna debele pločevine	5.730	5.730	5.904,9	103,1	103,1	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.300	8.300	8.508,7	102,5	102,5	6.260	6.260	6.343,7	101,3	101,3	6.300,1	6.300,1
— Hladna valjarna Bela	6.300	6.300	6.353,1	100,8	100,8	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	2.000	2.000	2.155,6	107,8	107,8	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.100	2.100	2.101,2	100,1	100,1	1.720	1.800	1.945,8	113,1	108,1	2.022,9	2.022,9
— Hladna valjarna Jesenice	1.940	1.950	2.082,9	107,4	106,8	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	160	150	18,3	11,4	12,2	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	3.620	3.620	3.346,1	92,4	92,4	2.670	2.670	2.390,6	89,5	89,5	2.203,3	2.203,3
— Žičarna	3.620	3.620	3.346,1	92,4	92,4	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.720	1.720	920,5	53,5	53,5	1.470	1.470	660,4	44,9	44,9	1.494,1	1.494,1
— HOP	1.520	1.455	771,2	50,7	53,0	1.390	1.325	597,3	43,0	37,5	1.431,0	1.431,0
— HOP storitve	10	—	48,6	486,0	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondele	70	120	50,8	72,6	42,3	70	120	50,8	72,6	42,3	50,8	50,8
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	100	100	39,4	39,4	39,4	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	20	45	10,5	52,5	23,3	10	25	12,3	123,0	49,2	12,3	12,3
SKLADIŠČE 38	80	80	1.107,6	—	—	80	80	1.107,6	—	—	1.107,2	1.107,2
VRATNI PODBOJI	80	80	84,5	105,6	105,6	80	80	84,5	105,6	105,6	88,2	88,2
JEKLOVLEK	1.930	1.930	1.956,4	101,4	101,4	1.910	1.910	1.826,5	95,6	95,6	1.844,0	1.844,0
ELEKTRODE	1.730	1.730	1.773,9	102,5	102,5	1.540	1.540	1.521,3	98,8	98,8	1.467,4	1.467,4
— elektrode + varilna žica	1.420	1.420	1.351,8	95,2	95,2	1.420	1.420	1.351,5	95,2	95,2	1.324,9	1.324,9
— varilna žica storitve	—	—	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	70	70	127,9	182,7	182,7	70	70	127,9	182,7	182,7	100,6	100,6
— suha el. masa	—	—	24,0	—	—	—	—	24,0	—	—	24,0	24,0
— ognjevarni material	240	240	270,0	112,5	112,5	50	50	17,9	35,8	35,8	17,9	17,9
ŽEBLJARNA	720	720	720,5	100,1	100,1	720	720	720,5	101,1	101,1	829,5	829,5
MONTER DRAVOGRAD	800	590	232,1	29,0	39,3	800	590	232,1	29,0	39,3	232,1	232,1
SKUPAJ:	121.190	119.560	114.016,4	94,1	95,4	31.390	30.260	29.525,1	94,1	97,6	30.908,9	30.908,9
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	31.390	30.260	29.525,1	94,1	97,6	30.908,9	30.908,9
Storitve	—	—	—	—	—	2.690	2.250	2.262,1	84,1	105,5	2.262,1	2.262,1
SKUPAJ	—	—	—	—	—	34.080	32.510	31.787,2	93,3	97,8	33.171,0	33.171,0

Izdelava palet za potrebe HVB (foto I. Kučina)

STRUKTURA OD ZA MESEC JANUAR 1985

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	DIN na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			26=100	23=10	19=100
1. Osnovni OD	71.201.559	11.437	28,0	28,6	34,2
2. Učinek	37.214.932	5.977	14,7	14,9	17,9
3. Stim. za pr.	5.411.318	869	2,1	2,2	2,6
4. Ocena del. prisp.	9.438.504	1.516	3,7	3,8	4,5
5. Skupaj 1—4	123.266.313	19.799	48,5	49,5	59,2
6. Nočni dodatek	5.025.726	807	1,9	2,0	2,4
7. Popoldanski dodatek	2.679.758	430	1,1	1,1	1,3
8. Nadurni dodatek	1.971.243	317	0,8	0,8	0,9
9. Nedeljski dodatek	2.125.542	341	0,8	0,8	1,0
10. Sobotni dodatek	720.480	116	0,3	0,3	0,3
11. Praznični dodatek	959.171	154	0,4	0,4	0,5
12. Skupaj 6—11	13.481.920	2.165	5,3	5,4	6,4
13. Otežkočeni dodatek	3.270.006	525	1,3	1,3	1,6
14. Dodatek za del. dobo	5.996.862	963	2,4	2,4	2,9
15. Sobotni dopust	4.712.484	757	1,9	1,9	2,3
16. Premije	11.013.658	1.769	4,3	4,5	5,3
17. Stim. za dos. cilj.	45.111.254	7.246	17,8	18,1	21,7
18. Ostala plačila	1.286.126	207	0,5	0,5	0,6
19. Skup. 5 + 12 do 18	208.138.623	33.431	82,0	83,6	100,0
20. Plačan praznik	18.919.245	3.039	7,4	7,6	9,1
21. Red. - izr. dopust	17.060.957	2.740	6,7	6,9	8,2
22. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	4.804.801	772	1,9	1,9	2,3
23. Skup. OD iz sred. OD	248.923.626	39.982	98,0	100,0	119,6
24. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	4.458.740	716	1,8	1,8	2,1
25. Refundacije	581.374	93	0,2	0,2	0,3
26. Izplačani netto OD	253.963.740	40.791	100,0	102,0	122,0

Železarski globus

MAVRETANIJA

Najpomembnejše izvozno blago afriške države Mavretanije je železova ruda. V letu 1984 so je izvozili 9,3 milijona ton, kar je v primerjavi z letom 1983 znatno več, ko so dosegli samo 7,4 milij. ton. Takšno povečanje izvoza železove rude jim je prineslo tudi za 107 milijonov dolarjev več dohodka. Drugi

KADROVSKA PROBLEMATIKA ŽELEZARNE V LETU 1984 (2)

V zadnji številki Železarnja smo na kratko omenjali tudi celotno odsotnost v Železarni v preteklem letu, ki je znašala skupaj 17,48 % ali 0,76 manj kot v preteklem letu, od tega pa je bilo bolezenske odsotnosti do 30 dni 4,18 % in ne 17,48 %, kot je bilo navedeno ali 0,47 % manj kot leta 1983, bolezenske odsotnosti nad 30 dni pa 1,82 % ali 0,48 % manj kot v preteklem letu in 0,67 % porodniške odsotnosti, kar je 0,05 % več kot leto poprej.

Skupaj je bilo v letu 1984 zabeleženih 11.576 obolenj, kar je 1200 primerov manj kot leta 1983. Zaradi tega je bilo izgubljenih 117.269 delovnih dni, oziroma 16.602 manj kot leto poprej. Najvišja odsotnost je bila v mesecu marcu (8,78 %) in februarju (8,45 %). Tako kot v letu 1983 so tudi v lanskem letu izstopala obolenja dihal in viroze. Naj omenimo, da je skupna bolezenska odsotnost lanskega leta znašala 6,83 %, ali 0,84 % manj kot leto poprej, v to pa so poleg že navedenih odsotnosti vključena še spremstva, nega na domu, skrajšani delovni čas in nezgode pri delu.

Med petimi najpogostnejšimi vzroki za bolezensko odsotnost v letu 1984 so bili: neopredeljena obolenja 2.145 primerov ali 18,6 % (1983 2.071 ali 16,2 %), obolenja dihal 1.535 prim. ali 13,3 % (1.721 ali 13,5 %), obolenja gibal 1.151 prim. ali 9,9 % (1.321 ali 10,3 %), nezgode doma 996 prim. ali 8,6 % (1.237 ali 9,7 %) in obolenja prebavil 767 primerov ali 6,6 % (1983 996 prim. ali 7,8 %).

Glede na število dni bolezenske odsotnosti pa so bila obolenja razdeljena takole: nezgode doma 18.378 dni ali 15,7 % (1983 20.779 dni ali 15,5 %), nezgode pri delu 15.549 dni ali 13,3 % (14.584 dni ali 10,9 %), obolenje dihal 13.350 dni ali 11,4 % (15.345 dni ali 11,5 %), obolenje gibal 12.248 dni ali 10,4 % (12.834 dni ali 9,6 %) in porodniški dopust 12.001 dan ali 10,2 % (11.617 dni ali 8,7 %). Največ dni bolezenske odsotnosti je bilo zaradi nezgod doma in na delu, in sicer 33.927 dni oziroma 29 % vse odsotnosti.

Za nadomestila osebnega dohodka pri bolezenski odsotnosti je bilo v letu 1984 izplačano 85.377.119 dinarjev (1983 — 74.267.462 din), in sicer v breme: Železarnje 54.046.692 din (1983 48.174.122 din), zdravstvene skupnosti 22.454.507 din (21.965.016 din) in skupnosti otroškega varstva 8.875.920 din (1983 6.128.324 din). Povečanje je v veliki meri zaradi valorizacije nadomestil.

Pri kontroli bolezenske odsotnosti je bilo v lanskem letu opravljenih 513 obiskov pri 460 delavcih, ki so bili trenutno zaradi boleznih nesposobni za delo. Ugotovljenih je bilo 49 ali 10,7 % primerov prekrškov. Pri ukrepanju proti kršiteljem bolezenskega staleža ugotavljajo sorazmerno dobro sodelovanje s kurativnimi zdravstvenimi ambulante Železarnje, medtem ko tega ne morejo trditi pri sodelovanju s TOZD in delovnimi skupnostmi.

Na rešitnih postajah v Železarni so v letu 1984 opravili 38.651 storitev, in sicer: prvo pomoč so nudili 4.886 delavcem, od katerih so jih 1.193 ali 24,4 % poslali k zdravniku. Opravili so tudi 10.617 preobvez in 23.148 ostalih storitev.

V lanskem letu je 915 delavcev — pacientov obiskalo fizioterapijo, od katerih je bilo 528 ali 63,6 % v staležu. Pacienti so bili v fizioterapiji 8.817 krat, izvršenih pa je bilo 21.777 storitev. Število pacientov, ki so potrebovali fizioterapevtske storitve, se je v lanskem letu močno povečalo, kar za 151 oseb in temu ustrežno je bilo opravljenih tudi 1352 več storitev.

Na odseku za zdravstveno preventivo so lansko leto skupaj z dispanzerjem za medicino dela, prometa in športa obratne ambulante Železarnje pregledali 3.121 delavcev, in sicer 2.191 ali 70 % v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov, 628 ali 20 % pa za sprejem in 302 ali 10 % za počitniško delo. Za druge delovne organizacije so opravili storitve v vrednosti 605.848,00 din. V primerjavi z enakim obdobjem leta 1983 je bilo 277 pregledov manj. Za preventivne zdravstvene preglede in preglede za sprejem je Železarna plačala 12.304.000 din, oziroma 269.848 din manj, ker del preventivnih pregledov opravimo z lastnim kadrom.

V okviru preventivne dejavnosti so bili lansko leto organizirani tudi:

— preventivni zdravstveni pregledi žensk, katerih se je udeležilo 481 žensk in

— preventivno cepljenje proti gripi, ki pa se ga je udeležilo le 137 delavcev. Glede na to bi bila naša železarna v primeru epidemije gripe popolnoma nezaščitena.

ŠTEVILO POŠKODB NA DELU IN NA POTI NARAŠČA

V lanskem letu je bilo v Železarni 642 poškodb pri delu, od tega dve s smrtnim izidom, kar glede na poprečni stalež (6.262) pomeni 10,30 % ali 1,08 % več kot leto poprej. Zaradi tega je bilo izgubljenih 11.039 delovnih dni oziroma 17,1 dneva na eno poškodbo (1983 — 19,6 dneva). Poškodb na poti je bilo zabeleženih 42 ali devet več kot leta 1983, zaradi tega pa je bilo izgubljenih 787 delovnih dni (1983 700).

Največ poškodb pri delu je bilo glede na poprečni stalež zabeleženih v TOZD: Žičarna — 20,26 % (1983 — 17,40 %), Profilarna — 19,70 % (11,76 %), Valjarna žice in profilov — 18,35 % (1983 — 11,04 %), Hladna valjarna Jesenice — 17,14 % (13,76 %), Jeklarna — 16,15 % (15,40 %), Vzdrževanje — 14,26 % (15,51 %), Hladna valjarna Bela — 14,13 % (13,55 %), Plavž — 13,21 % (8,55 %), Valjarna bluming-stekel — 11,27 (8,62 %) in Valjarna debele pločevine — 11,93 % (1983 — 7,78 %).

Primerjava kazalcev stanja varstva pri delu s prejšnjimi leti, navaja poročilo kadrovske službe, kaže, da število poškodb narašča že tretje leto in da smo zadnjič presegli število 642 leta 1975. Ker se stalež zaposlenih od leta 1979 stalno zmanjšuje, je pogostost poškodb pri delu po dveh letih dosegla 10,30 % poprečne staleža. Tako smo se po tem kriteriju vrnili v leto 1966, ko smo zadnjič presegli 10 %. To pomeni, da se je v letu 1984 poškodovanih vsak deseti zaposleni delavec. Primerjava resnosti poškodb pa kaže, da se je ta zmanjšala, saj je bil poprečni izpad na eno poškodbo v letu 1983 19,6 dneva, v letu 1984 pa le 17,1 dneva.

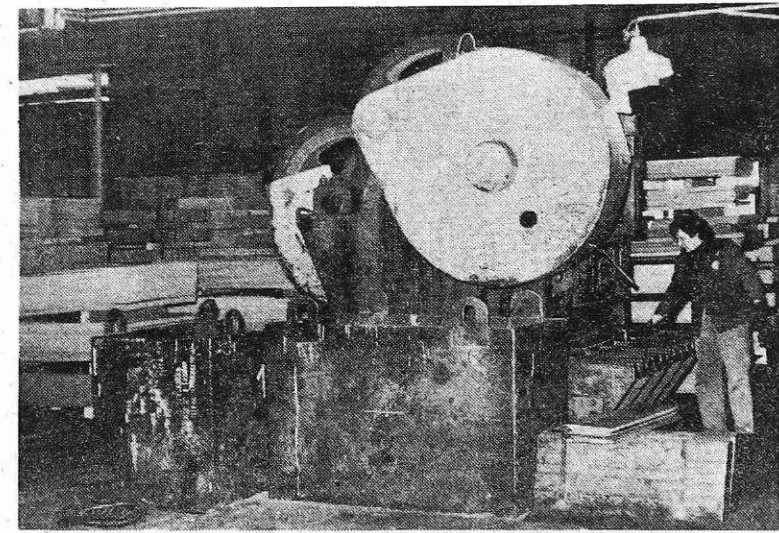
Tudi v lanskem letu sta se dva delavca pri delu smrtno ponesrečila, prav tako kot leto poprej in to v istih TOZD — v TOZD Jeklarna Mile Petrovski in v TOZD Energetika Janez Praprotnik. Devet delavcev pa se je huje poškodovalo.

Pri analizi vzrokov, navaja poročilo, ugotavljajo, da je še vedno največ poškodb pri ročnem opravljanju del, pri zapenjanju in odpenjanju bremen ter pri reševanju raznih tehnoloških motenj, ko delavci nespretno rešujejo nastale zastoje, okvare ali druge probleme, ki neposredno vplivajo na proizvodnjo in varno delo. Take tehnološke motnje pa se velikokrat rešujejo na improviziran način, kar je pogosti vzrok poškodb delavcev.

Odgovorni vodje TOZD in delovnih skupnosti, poudarja poročilo, se morajo bolj zavedati, da so pravilna organizacija dela in tehnološkega postopka, uporaba ustreznih delovnih naprav, ob zadostnem številu strokovno usposobljenih delavcev ter stalen nadzor nad pravilnim in varnim opravljanjem dela najbolj pomembni dejavniki za doseganje dobrih rezultatov dela.

V ŽELEZARNI JE ZAPOSENENIH 397 INVALIDOV III. IN II. KATEGORIJE

Ob koncu leta smo imeli v Železarni zaposlenih 370 invalidov III. in 27 invalidov II. kategorije, 20 oseb pri katerih je ugotovljena neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti, 17 s spremenjeno delovno zmožnostjo in 48 ostalih, oziroma skupaj 482 delavcev, kar je 24 manj kot v letu 1983.

Primerjava vzrokov invalidnosti bluminga za raziskovalni oddelček (foto I. Kučina)

V letu 1984 je invalidska komisija ocenila 131 delavcev (1983 162), in sicer 107 moških in 24 žensk.

Na zdravljenje proti alkoholizmu je bilo lansko leto poslanih 36 delavcev, na ponovno 12, v dispanzersko in skupinsko zdravljenje je vključenih 16 delavcev, ambulantno pa se zdravi 12 delavcev. Čeprav je bila lansko leto opravljena analiza s področja alkoholizma s predlogi ukrepanja, poročilo ugotavlja, da pristop k problematiki reševanja še vedno ni uspešen, ker vodstva tam, kjer so žarišča, ne odpravljajo svoje vloge.

V zvezi s problematiko s področja dela z mladostniki, varstva žensk in ostalih skupin je bilo opravljenih 606 pogovorov s posameznimi delavci in s skupino mladostnih delavcev uspešno skupinsko delo. Delavci socialnega varstva so opravili tudi 124 obiskov na domu in 117 razgovorov v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela.

Zaradi izstopanja psihiatričnih primerov pogostejše sodelujejo z Bolnico Begunje in s Centrom za mentalno zdravljenje in Ljubljani. Zaradi širine socialne problematike delavci socialnega varstva Železarnje pri reševanju posameznih primerov sodelujejo tudi s Centrom za socialno delo Jesenice, vedno bolj pogosto pa tudi s socialnimi službami v občinah, iz katerih prihajajo delavci, oziroma kjer imajo družine.

743 KANDIDATOV ZA STANOVANJA

Poročilo kadrovskega sektorja ugotavlja, da kljub zmanjšanemu sprejemu novih delavcev število kandidatov za stanovanja ne upada, ker smo v preteklosti dovolili prevelik razkorak med možnostmi reševanja stanovanjske problematike in zaposlovanjem delavcev od drugega, katerim nismo mogli zagotoviti osnovnih življenjskih pogojev. V letu 1984 je bilo uvrščenih 743 kandidatov, ki so vložili prošnje v letu 1983 in prej in prosijo za rešitev v:

- garsonjeri 207
- enosobnem stanovanju 95
- dvosobnem stanovanju 296
- trisobnem stanovanju 145

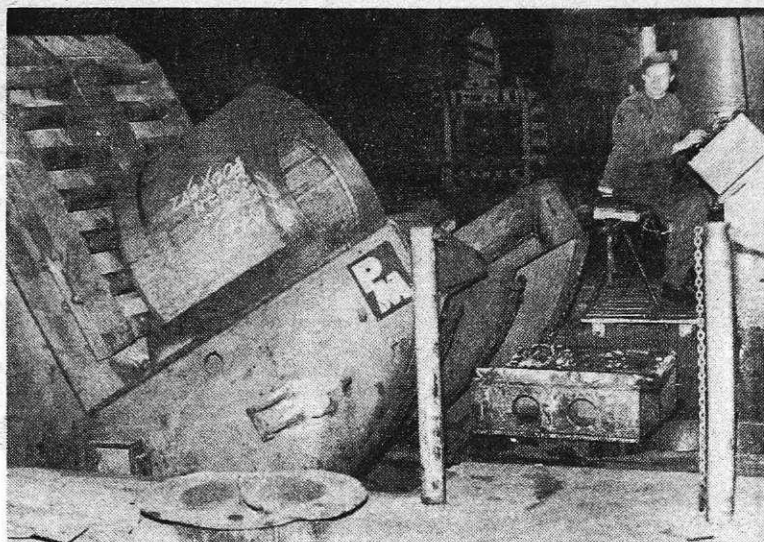
Glede na možnosti (blokovna gradnja, zamenjava stanovanj, star stanovanjski fond, sofinanciranje drugih DO, reševanje v drugih DO brez in z našim sofinanciranjem) je bilo rešenih in črtanih (odklanjane stanovanj, prekinitve delovnega razmerja) 236 kandidatov. Na novo pa je v letu 1984 vložilo prošnje 210 kandidatov. Med letom je bilo izstavljenih 220 stanovanjskih odločb, od tega 88 zaradi prepisa stanovanjske pravice.

Na razpis za gradbena posojila se je prijavilo 244 kandidatov, in sicer 77 za novogradnje, 159 za adaptacije in osem za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše.

Zaradi dodeljenih gradbenih kreditov v preteklosti je bilo lani vrnjenih 15 stanovanj. Po oceni (velikost stanovanja 56 kv. m in cena za kv. m stanovanjske površine ob koncu lanskega leta 51.709,23 din) je bila vrednost vrnjenih stanovanj večja od sredstev, namenjenih v lanskem letu za gradbena posojila.

Kaže se velik interes delavcev za dodelitev stanovanj v starejši blokovni gradnji, kjer je potrebno plačati manjšo lastno udeležbo. Precej delavcev pa se odloča, da ostanejo v začasnih stanovanjih in seveda, da je s tem rešeno njihovo stanovanjsko vprašanje.

Od 41 v letu 1984 naročenih stanovanj ni bilo niti eno zgrajeno, kar da je jasno sliko izpolnjevanja plana Stanovanjske skupnosti Jesenice in še zmanjšuje možnosti reševanja stanovanjske problematike.

Tehtanje hladno valjane pločevine v HVB (foto I. Kučina)

POSLOVNI REZULTATI ŽELEZARNE RAVNE V LETU 1984

Skupna proizvodnja je bila v Železarni Ravne za 6,7 % večja kot leta 1983 vendar 1,7 % pod načrtom. Znašala je 542.457,9 tone.

Izmeček na skupno proizvodnjo je znašal 2,53 %, leta 1983 pa le 2,21 %. Rast znaša 14,5 %. Največja rast 34,4 % je bila v Kovačnici.

Fakturirana realizacija je znašala 20,70 milijarde din. Vrednostni načrt so presegli za 3,6 %, v primerjavi z letom 1983 pa za 64,7 %. Poprčne cene izdelkov, izražene v din/kg, so se v primerjavi z enakim obdobjem 1983 povečale za 60 %.

Izvoz znaša skupaj 24.999.267 dolarjev, od tega konvertibilni 19.503.253 dolarjev, kar je 78 % skupnega izvoza ali 88 % planirane vrednosti.

Uvoz je znašal skupno 19.321.566 dolarjev, od tega konvertibilni 14.116.284 dolarjev.

Kredit: Leto 1984 so zaključili z okoli 3,5 milijona dolarjev dolga pri Interni banki SOZD Slovenske železarnje.

PO SEPTEMBRSKIH UKREPIH BOLJŠI DELOVNI REZULTATI IN OSEBNI DOHODKI

Konec leta so se v Železarni Ravne že pokazali učinki ukrepov, sprejetih septembra 1984. Ti ukrepi so bili: natančno določeni mesečni cilji konvertibilnega izvoza in fakturirane realizacije, dodatni sistem mesečne stimulacije, ukrepi za izboljšanje delovne discipline itd. Po sprejemu ukrepov so se izboljšali delovni rezultati in osebni dohodki.

Poprečna proizvodnja jekla je bila v prvih osmih mesecih lani 18.350 ton, najvišja pa v marcu 19.900 ton. Po ukrepih pa se je proizvodnja že septembra pomembno izboljšala. Izdelali so 21.700 ton jekla, oktobra 23.300 ton, novembra 22.380 in decembra 19.700 ton. Pomembno so se po ukrepih izboljšali tudi:

— skupna proizvodnja (v prvih osmih mesecih je bila poprečno 42.875 ton, septembra 48.860, oktobra 52.000 ton, novembra 50.660 in decembra 47.700),

— blagovna proizvodnja (v prvih osmih mesecih je bila poprečno 11.500 ton, septembra 12.100, oktobra 12.300, novembra 12.780 in decembra 14.500),

— produktivnost (v prvih osmih mesecih je bila poprečno 18,98 ur/ton, septembra 16,8, oktobra 16,9, novembra 15,8),

— fakturirana realizacija (v obdobju januar—avgust 1984 je bila poprečno mesečno 1,48 milijarde din, septembra 2,03, oktobra 2,04, novembra 2,23 in decembra 2,56) in

— konvertibilni izvoz (v prvih osmih mesecih so poprečno mesečno na konvertibilni trg izvozili za 1,2 milijona dolarjev, septembra za 1,6, oktobra za 2,2, novembra za 1,85 in decembra za 1,75 milij. dolarjev).

Na osnovi bistveno boljših rezultatov dela, ki so jih dosegli prav z natančno opredeljenimi cilji (nekaj pa tudi z višjimi cenami za izdelke črne metalurgije), so korigirali osebne dohodke.

Avgusta so imeli še poprčne OD 28.982 din, septembra že 36.001 din, oktobra 39.305, novembra 39.452 in decembra 40.600. Rast osebnih dohodkov je bila v obdobju januar—november 1985 v primerjavi z istim lanskim obdobjem 150,4 (indeks). To pomeni, da so poprečni OD kumulativno dvignili za 50,4 %, kar je približno toliko kot v SRS.

Z NOVIMI UKREPI ŽELJO V ŽELEZARNI RAVNE IZBOLJŠATI FINANČNI POLOŽAJ

Toda kljub vsem pozitivnim učinkom finančni položaj železarnje ni najboljše. Dela dohodkov in fakturirane

ni realizaciji je premajhen. Zdaj večino denarja iz dohodka porabijo za osebne dohodke (avgusta so za OD izplačali 230 milijonov din, decembra pa 330 milijonov).

Če hočejo tudi v prvem tromesečju letos vsak mesec zagotoviti 333 milijonov din za osebne dohodke, 100 milijonov za poslovni in 18 za rezervni sklad, 47 za skupno porabo in 200 za druge obveznosti iz dohodka, skupno torej okrog 700 milijonov din, kar je plan in je minimum za zadovoljevanje potreb, morajo nujno povečati dohodkovne učinke. Uspešno jim bo le, če bodo še naprej dosledno izvajali septembrske ukrepe, najresnejše pa začeli uresničevati tudi nove. Te je po zadolžitvi delavskega sveta delovne organizacije pripravil poslovodni odbor skupaj z ravnatelji TOZD in delovnih skupnosti ter s pomočjo strokovnih služb januarja letos.

Ti ukrepi so:

- izboljšati kvaliteto ter z njo tehnološko in poslovno disciplino,
- reorganizirati samoupravne delovne skupine v sestanke s 5 do 30 delavcev, ki bodo vsaj enkrat mesečno urejali medsebojne odnose in obravnavali svoje delo, hkrati pa bo skupina oblika za sindikalno delovanje, razpravo in sprejem stališč o sistemskih, družbenopolitičnih in drugih vprašanjih.
- uvesti krožke kvalitete kot metodo dela delovne skupine; z njimi želijo v reševanje strokovne problematike vključiti čimveč delavcev,
- oživiti akcijo »predlagaj kaj koristnega«, katere namen je spodbuditi množično inovativno dejavnost,
- povečati vlogo gospodarskega načrta,
- dopolniti mesečno stimulacijo,
- uvesti stimulacijo za dohodkovno gospodarnost.

LANI ODOBRENIH 140 INOVACIJ

V letu 1984 je bilo v Železarni Ravne obravnavanih 163 inovacij. Odborenih je bilo 140, zavrnjenih pa 23. Od 140 je bilo 98 prvič obravnavanih. Zanje so izplačali 6,6 milijona din, kar so z njimi za 296 milijonov din povečali letni dohodek.

Razveseljuje, da število inovacij polagoma raste. Leta 1982 jih je bilo 112, leta 1983 118, lani pa 140.

NESREČE PRI DELU V LETU 1984

Primerjalno ni bistvenih razlik v številu nesreč 1983 in 1984: predlani jih je bilo 511, lani 514, kar je približno enodstotna rast. Izgubljenih dni zaradi tega je bilo 0,98 % manj kot predlani. Največ nesreč je bilo v Jeklarni (97), sledijo pa Jeklarna (78), Valjarna (65), SGV (55). Tak vrstni red je enak predlanskemu.

Oddelek za informiranje
Železarnje Ravne
Helena Merkač

IZVAJANJE PROGRAMOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI V PRETEKLEM LETU

Izredno slabi rezultati gospodarjenja v občini Jesenice, visoka rast materialnih stroškov, iztrošenost opreme, zaostajanje rasti osebnega dohodka izvajalcev, so osnovne značilnosti poročil izvajanja programov samoupravnih interesnih skupnosti (v nadaljevanju SIS) v občini Jesenice v lanskem letu. Šele proti koncu leta se je začela ta situacija reševati, tako da je bilo možno pokriti najnujnejše obveznosti, vendar v okviru celotne skupne porabe.

S to problematiko so se delegati v skupščinah SIS seznanjali in sprejemali ustrezna stališča prek vsega leta. Vsaj ob obravnavi zaključnega računa TOZD za preteklo leto pa se morajo z obveznostmi za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb seznaniti tudi delavci. Zato so SIS v občini Jesenice pripravile poročilo o uresničevanju samoupravnih sporazumov o temeljnih plana SIS za obdobje 1981-1985 v letu 1984 v občini Jesenice (v Železarni je bilo poročilo dostavljeno vodjem TOZD in delovnih skupnosti). Zaradi lažje obravnave prek samoupravnih delovnih skupin v nadaljevanju objavljamo povzetek celotnega poročila.

Vrednost programov vseh SIS, vendar brez komunalne, stanovanjske in požarnovarstvene skupnosti, je v preteklem letu znašala približno 1,2 milijarde dinarjev (oziroma 42,4 % več kot leta 1983). Pri tem je bila upoštevana 54 % rast materialnih stroškov, 40 % rast sredstev za osebne dohodek in 100 % amortizacije, vendar šele po sprejemu rebalansa planov konec lanskega leta. V začetku 1984. leta so bila namreč planska izhodišča veliko nižja (rast materialnih stroškov 25 %, osebnih dohodkov 22,3 % in amortizacija od 60-100 %). Rast sredstev skupne porabe je morala lani zaostajati za 20 % za rastjo dohodka (letos je predvideno 10 % zaostajanje).

Zaradi zaostrenih razmer gospodarjenja delež skupne porabe v družbenem proizvodu pada že od 1979. leta dalje, zato so izvajalci (v šolah, vrtcih, bolnicah itd.) v vedno težjem položaju. Težak položaj v letu 1984 smo ublažili na več načinov: z varčevalnimi ukrepi, z odlogom obveznosti do republiške solidarnosti, pomagale so tudi ostale gorenjske občine in podobno. V zvezi z republiško solidarnostjo velja opozoriti še na naslednje: vprašanje kriterijev (zdravstvena skupnost), izvajalci imajo višji osebni dohodek v občini, ki prejemajo solidarnostna sredstva (izobraževalna skupnost), nekaterim SIS v ješenjski občini se je lani zmanjšala obveznost do republiške solidarnosti (otroško varstvo, socialno skrbstvo).

Prispevne stopnje za SIS so se lani med letom spreminjale, vendar je bila poprečna skupna prispevna stopnja nižja kot leta 1983, ko je znašala 18,88 (brez komunalne, stanovanjske in požarnovarstvene skupnosti).

ZDRAVSTVO

Z racionalnim pristopom k organizaciji zdravstvene službe in usmerjanju potrošnje (od 1980. leta dalje) smo dosegli, da je potrošnja na zavarovance na Jesenicah in Gorenjskem nižja od republiškega poprečja, obseg zdravstvenih storitev pa nad republiškim poprečjem. Praktično ni več notranjih rezerv, oprema pa je iztrošena 80 procentno. V zdravstvenih organizacijah združenega dela ni bilo lani predvidenih in tudi ne izvedenih nobenih investicij, poskušali pa so nadomestiti najnujnejšo iztrošeno opremo in aparature. Za zamenjavo iztrošene opreme bi bilo treba obvezno združevati del amortizacije na ravni zdravstvenih organizacij združenega dela ali pa v okviru SOZD Gorenjski zdravstveni center.

Z varčevanjem je bilo lani prihranjenih 25,5 milijona dinarjev.

IZOBRAŽEVANJE

Nov program življenja in dela osnovne šole smo začeli uvajati v šolskem letu 1983/84 v prvem, drugem in tretjem razredu ter v vse vzgojne predmete do vključno osmega razreda, v šolskem letu 1984/85 pa še v četrtni in peti razred. Zaostril se je problem šolskega prostora zlasti na mestnem področju zaradi povečanja števila učencev ter ker je bilo treba skladno z zakonom do začetka tega šolskega leta uveljaviti nov normativ o najvišjem številu učencev v oddelku (32 učencev). Temu je bila prilagojena organizacija šolskega pouka. Zadnja leta se pojavlja še problem realnega vrednotenja vzgojnoizobraževalnih programov. Rešiti ga bo možno le s prerazporeditvijo

sredstev, ki jih v naši občini namenimo za skupno porabo.

Z varčevanjem (zmanjšanje elementov-celodnevne osnovne šole) so bili prihranjeni 4 milijoni dinarjev.

OTROŠKO VARSTVO

Vključenost otrok v vzgojnovarstvene organizacije je visoko nad poprečjem (53 % vseh predšolskih otrok od 2-7. leta ter 8,6 % v starosti do dveh let). V celoletno pripravo na šolo je vključenih tri četrtnine otrok, ostali pa v 300-urni program. Denarne pomoči je prejemal 201 otrok, uveljavile pa so se tudi funkcionalne oblike pomoči (plačilo oskrbe v vzgojnovarstvenih organizacijah). V poprečju prispevajo starši 45 % k oskrbi otroka v vrtcu, ostalo pa prispeva skupnost otroškega varstva (minimalni prispevek staršev za otroka nad 2 leti starosti je bil 1.640 din, maksimalni pa 3.553 dinarjev).

Visoko rast materialnih stroškov je bilo možno dohajati le na račun zaostajanja osebnega dohodka delavcev, zaposlenih v vrtcih (poprečni osebni dohodek je znašal 24.000 din).

SOCIALNO SKRBSTVO

Pomembna novost na tem področju je bilo izvajanje zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (trenutno je v naši občini 52 upravičencev). Sredstva po 0,15 % prispevni stopnji smo združevali pol leta, nato pa so zadoščala še za zadnja dva meseca. Na račun ureditve tega problema se je zmanjšalo število prejemnikov družbenih pomoči.

K oskrbnini varovancev v domu upokoencev dr. Franceta Berglja prispevata 47 % sredstev skupnost socialnega skrbstva in zdravstvena skupnost. Poprečni osebni dohodek zaposlenih v domu je bil približno 20.000 dinarjev.

V delavnico za delo pod posebnimi pogoji je vključeno 23 varovancev. Problem pa je, da se organizacije združenega dela ne odzivajo na nje ponudbe za opravljanje manj zahtevnih del.

KULTURA

Izvedena je bila večina dogovorjenih nalog: ljubiteljska dejavnost v okviru zveze kulturnih organizacij, obsežen program gledališča, dopolnitev - občinske muzejske mreže (zbirke v Liznjekovi hiši, Kosovi graščini, na novo odprta Triglavsko muzejska zbirka) ter razširitev likovnogalerijske dejavnosti in dejavnosti glasbene mladine. Izboljšala se je organiziranost (npr. nova organiziranost v gledališču in muzejski dejavnosti, zagotovitev pogojev za reševanje kadrovske problematike v ljubiteljskih dejavnostih in podobno). Pridobili smo tudi precej prostora za kulturno dejavnost (gradnja prireditvenega centra na Jesenicah, več različnih adaptacij).

TELESNA KULTURA

Vseh zastavljenih nalog ni bilo možno izpeljati. Množični šport je bil dobro razvit v vrtcih, šolah, sindikalnih, mladinskih in drugih organizacijah. V okviru zveze telesnokulturnih organizacij je bila dejavnost dobro koordinirana le v začetku. Tekmovalni šport dokaj uspešno sledi sprejetim usmeritvam, odstopanja pa so posledice kadrovskih in materialnih težav ter nenačrtnega dela. Na področju vrhunškega športa (hokej in smučanje) je delno rešena problematika stimuliranja vrhunskih športnikov. Obnovili in usposobili smo več objektov za telesnokulturno dejavnost v več krajevnih skupnostih.

RAZISKOVANJE

Raziskovalna dejavnost je imela lani prednost. Opravljeni sta bili naslednji raziskavi: Možne lokacije za gradnjo malih hidroelektrarn ter Analiza raziskovalne in razvojne dejavnosti v občini Jesenice. Naloga Predlog dolgoročnega razvoja energije v občini Jesenice je prenešana v letošnje leto. Dve nalogi sta dolgoročni, ena pa še ni začeta.

ZAPOSLOVANJE

Izvedene so bile vse sprejete naloge na področju planiranja zaposlovanja, zaposlovanja, poklicnega

usmerjanja, štipendiranja ter zavarovanja za primer brezposelnosti. Pri usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja in tudi dejansko so v organizacijah združenega dela presegli stopnjo rasti zaposlovanja, ki je bila določena z občinsko resolucijo. Zaposlili so se vsi pripravniki, razen nekaterih z izrazito suficitarnimi poklici.

Denarno nadomestilo za čas brezposelnosti je lani prejemalo 26 upravičencev (1983. leta 12), denarno pomoč pa 31 upravičencev (1983. leta 13). To so vedno delavci, ki jim delovno razmerje preneha brez lastne krivde (lani so bili to večinoma tisti, ki so bili zaposleni za določen čas).

SOCIALNO VARSTVO

Za dejavnost te skupnosti ne združujemo sredstev neposredno, ampak jih prispevajo iste samoupravne interesne skupnosti, ki usklajujejo določene naloge v tej skupnosti (otroško varstvo, socialno skrbstvo, stanovanjsko gospodarstvo, zaposlovanje, pokojninsko in invalidsko zavarovanje), zaradi skupne evidence in financiranja humanitarne dejavnosti pa še izobraževalna in zdravstvena skupnost ter kulturna in telesna kulturna skupnost. Posebnost lanskega leta je bilo organiziranje razprave in sprejema ter priprave na izvajanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.

KOMUNALNA DEJAVNOST

Prednostna naloga je bila: dopolniti komunalne objekte in naprave na zazidalnih kompleksih, kjer se je stanovanjska gradnja že izvajala ter prirediti komunalno opremljanje po programu stanovanjske skupnosti, da bi tako zagotovili nemoteno gradnjo stanovanj v okviru družbeno usmerjene gradnje. Problem pri tem pa je bil prepočasno zbiranje sredstev za zagotavljanje investicijske gradnje, zaradi česar je bilo neizkoriščenih 6,3 milijona dinarjev kreditnih sredstev. Od letnega programa v glavnem niso bile zgrajene primarne komunalne individualne rabe (ker se ni urejeno financiranje razširjene reprodukcije).

Za vzdrževanje, obnovo in investicijsko izgradnjo komunalnih naprav je bilo porabljenih približno 321 milijonov dinarjev (sredstva se zagotavljajo na različne načine, ne le po prispevni stopnji).

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Za organizacijo in delovanje hišne samouprave (bistven napredek je bil dosežen na Plavžu) je treba zagotoviti sredstva vzdrževanja, kar je možno le z ekonomsko stanarino. Lani je bilo namesto 76 % povečanja stanarine sprejeto 50 % od avgusta dalje. Tako je bilo za vzdrževalna dela na razpolago le četrtnina potrebnih potrebnih sredstev (večinoma porabljena za intervencije). Za prenovu in modernizacijo stanovanj (tudi prenova podstrešij in gradnja nadomestnih stanovanj) je bila namenjena slaba polovica potrebnih sredstev.

Po srednjeročnem planu bi bilo treba lani zgraditi 104 družbeno stanovanja, zgrajenih pa je bilo le 80. Vzroki za to so bili: spremembe lokacij in zazidalnih načrtov, bistveno spremenjen način financiranja stanovanj (prej plačilo za nazaj, sedaj pa vnaprej), hitra rast cen stanovanjske graditve in podobno. Lani je 100 družin prejemalo delno nadomestilo stanarine (subvencije). Za to je bilo namenjenih 760.000 dinarjev.

VREDNOST PROGRAMOV SIS IN PRISPEVNE STOPNJE V LETU 1984

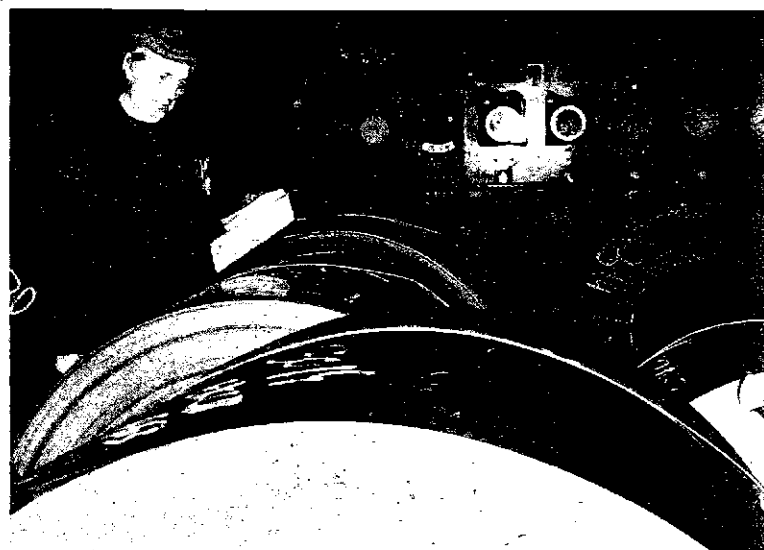
		prispevne stopnje					sredstva za delo strok. službe SIS v letu 1984		sredstva za delovanje deleg. sistema v letu 1984	
S I S	Vir in osnova	Vrednost programa 1984 v 000 din	1.1. - 31.3.84	1.4. - 30.6.84	1.7. - 31.8.84	1.9. - 31.12.84	od 1.1.85 dalje			
S I S	zdravstvo	1.1. BOD	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	9.247.000 MS Kr.		250.000
	1.2. doh.-osnova BOD	635.910	8,24	8,24	8,64	10,26	10,16	1.786.000 SIS Jes.		
	izobražev.	1.1. BOD	5,16	5,16	5,19	5,29	5,29	2.700.000		257.000
	otr. varstvo	1.1. BOD-radna dej.	1,16	1,16	1,28	1,28	1,28			376.000
	1.2. BOD-otr. dod.	121.934	0,81	0,81	0,66	0,66	0,60	1.765.000		
	soc. skrbstvo	1.1. BOD	0,55	0,70	0,70	0,60	0,70	790.000		160.000
	kultura	1.1. BOD	0,37	0,37	0,38	0,40	0,46	1.070.000		127.000
	tel. kultura	1.1. BOD	0,52	0,52	0,51	0,49	0,49	1.080.000		202.000
	raziskovanje	1.2. dohodka osnova dohodek	2.227	0,014	0,014	0,014	0,02	500.000		147.000
	zaposlovanje	1.2. dohodka osnova BOD	13.992	0,21	0,21	0,21	0,21			
S K U P A J		1.202.024	18.034	18.184	18.584	20.21	20,21			
komunaln. stan. gosp.	1.2. dohodka osnova BOD	83.618	1,48	1,35	1,35	1,35	1,35	4.906.000 (tudi BUSP)	160.000	
								3.506.000		176.000
	požar. varnost	1.2. dohodka osnova BOD	14.300	0,27	0,271	0,271	0,271	1.655.000 za delov. strok. službe in delegat. sistema		

VARSTVO PRED POŽAROM

Uspešno so zaključili nekaj večjih del: adaptacija zgradbe za orodisce v Javornškem rovtu, centralno ogrevanje v gasilskem domu na Jesenicah, ureditev zajetja za uporabo požarne vode pri TOZD LIP Mojstrana, obnova gasilskega doma v Gozd Martuljku (nadaljevanje v letošnjem

letu). Gasilska društva so skrbela za nakup gasilskih vozil in tehnične opreme v skladu s prednostnimi potrebami (odstopanja so bila pri delu opreme, ki jo je bilo treba uvoziti). Uspešno je potekalo izobraževanje in usposabljanje gasilcev ter različna tekmovanja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Sodelavec — programer v HVB (foto I. Kučina)

JUGOSLOVANSKE IZVOZNE MUKE

Jugoslavija je leta 1984, pravi zahodnonemški gospodarski časopis »Handelsblatt«, uspela precej zvišati svoj izvoz v države s konvertibilno valuto. Obenem pa je zaradi zelo restriktivne uvozne politike zadela na mejo izvozne sposobnosti.

Lani je bil skupni jugoslovanski izvoz 1281 milijard dinarjev. Ta rezultat pomeni glede na prejšnje leto porast za šest odstotkov. Vendar šele razčlenitev po regijah in valutnih območjih pokaže preslojevanje blagovnih tokov, do katerega je prišlo lani v jugoslovanski zunanji trgovini.

Izvoz v države s konvertibilno valuto je dosegel 823 milijard dinarjev, kar pomeni devetodstoten dvig. Vendar pa je plan na tem področju predvideval 17-odstotno povečanje. Nasprotno se je zmanjšal izvoz v države v razvoju za 14 odstotkov (skupna vrednost je 210 milijard dinarjev).

Lani smo uvozili za 1500 milijard dinarjev blaga. Tako smo od predvidenega štiriodstotnega povečanja dosegli le dvoodstotno povečanje uvoza. Uvoz proizvodnih sredstev se je v primerjavi z letom 1983 povečal za šest odstotkov, medtem ko je uvoz naprav in potrošnega materiala nazadoval za 14 odstotkov.

Železarski globus

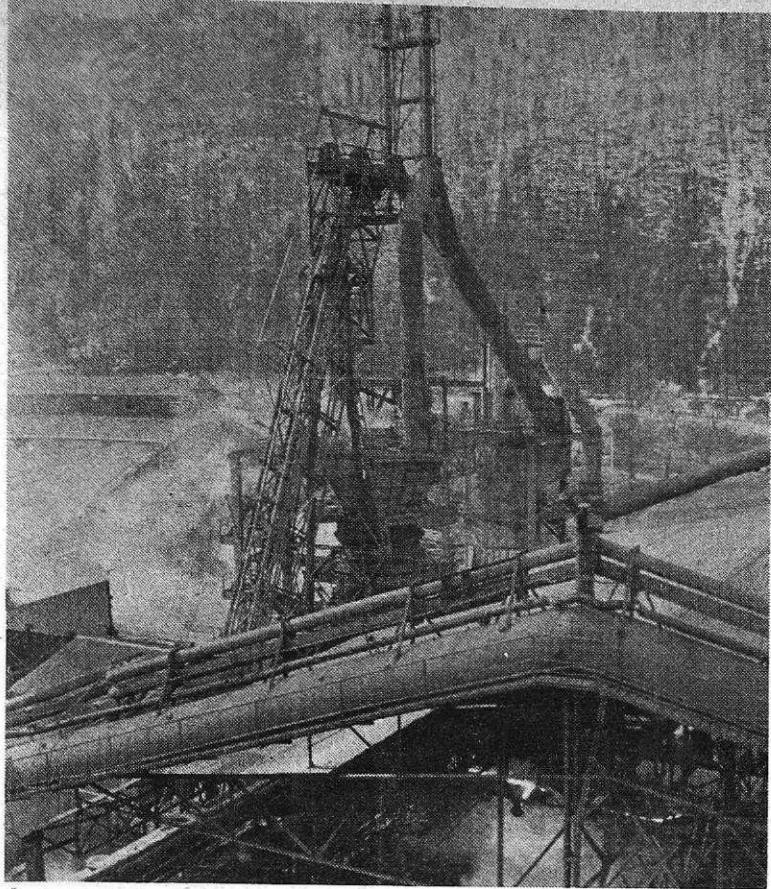
JAPONSKA

Največja japonska železarska družba Nippon Steel Co. je razvila novo tehniko za podaljšanje obratovanja plavžev z običajnih šest na deset in tudi več let. V njeni železarni Kimitsu je plavž s koristno prostornino 4063 kub. m v maju 1982 zaključil obratovanje po desetih letih in osmih mesecih. V tem času so v njem izdelali 32,1 milij. tone grodlja. Ko so plavž zaradi pomanjkanja naročil morali ustaviti, so ugotovili, da je bilo stanje talilnika, sten in hladilnih plošč tako dobro, da bi lahko obratovanje še trajalo. Zato je ta družba razvila inženiring, katerega namen je podaljšati čas obratovanja z ustreznimi vzdrževalnimi prijemi, izbiro primerne materiala in

ustrezno konstrukcijo. Poleg tega je treba med obratovanjem redno kontrolirati proces, razdelitev vsipa v plavžu, porazdelitev dimnih plinov in to z različni napravami, instrumenti in računalniki. Poleg tega je treba uporabiti zelo učinkovite metode za izvedbo morebitnih potrebnih popravil.

NIGERIJA

Ob koncu leta 1983 je pričela obratovati v nigerijski železarni Delta Steel naprava za direktno redukcijo železove rude po Midrex postopku in v letošnjem januarju je dosegla polno proizvodno zmogljivost milijon ton železove gobe na leto. Ker zaenkrat v Nigeriji ne potrebujejo tako velikih količin železove gobe, bo Delta Steel količino, ki presega letno proizvodnjo surovega jekla 500.000 ton, izvozila na zahodno tržišče.

Sarž na plavžu (foto I. Kučina)

RAČUNALNIKI V CSUI JESENICE

Z veliko zagnanostjo se je v letu 1984 vsa slovenska javnost zavzemala za računalniško opismenjevanje vseh starostnih skupin slovenskega prebivalstva. Ta zagnanost se je prenesla tudi v šolsivo in to še posebej v osnovne in srednje šole.

Če govorimo o računalniškem opismenjuvanju, potem moramo seveda pričeti prav pri mladih. Ti so za to zvrst pouka tudi najbolj dovzetni in sprejemljivi. Po drugi strani pa so to tisti delavci, ki bodo morali vnašati novo tehnologijo v proizvodni proces, če hočemo, da bo naša produktivnost večja in izdelki oplenjeni z večjim lastnim znanjem in ne samo s fizičnim delom.

To je tudi stalno vodilo delavcev v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, kjer se izobražuje veliko jeseniških in okoliških učencev, bodočih delavcev, v katerih rokah in glavah bo slonela materialna proizvodnja, od katere ni odvisno samo blagostanje delavcev, ki ustvarjajo to proizvodnjo, temveč tudi vseh, ki delamo na drugih področjih, brez katerih današnja družba ne more obstajati.

Zavedali smo se, da moramo korak k temu napredu narediti tudi mi. Zavedali smo se tudi, da ni vedno najboljše hiteti tako, da si prvi, temveč da je treba predvsem delo opraviti temeljito in za daljši čas. Tako je bilo tudi pri opremljanju CSUI z računalniki in učenje učencev po nekem določenem sistemu. Vedeli smo, da eden ali dva računalnika za tako veliko število učencev ne predstavlja veliko. Zato smo opremili posebno učilnico za pouk računalništva, v kateri imamo opremljenih poleg učiteljevega, še 12 delovnih mest z računalniki Commodore (10) in Spectrum (2). Za računalnike smo nabavili črno bele televizorje Panorama, kar za pouk zadostuje. En komplet pa je opremljen z barvnim monitorjem, disketnikom ter sistemom za izdelavo barvne grafike na ekranu.

Učilnica ima za pouk tudi printer, kjer učenci lahko zapisujejo rezultate svojega dela, ali pa jih bodo prenašali na skupni barvni televizor za celotno učilnico.

V drugi fazi bo učilnica povezana prek terminala z računalniškim centrom Železarne Jesenice.

Da smo to dosegli in da bo učilnica namenjena učencem in ostalim delavcem, ki se bodo šolali na teh napravah, je zasluga naše ustanoviteljice Železarne Jesenice, ki je s skle-

pom delavskega sveta z dne 28. decembra 1984 podarila omenjeno opremo našemu Centru. Kolikšna je vrednost opreme, niti ni toliko pomembno, kot to, da se delavci Železarne dobro zavedajo, kaj pomeni za proizvodnjo dobro šolan delavec, ki mora imeti široko znanje, da se bo čim lažje prilagajal neprestanim spremembam tehnološkega postopka. Saj tehnika napreduje petkrat hitreje, kot se menjajo generacije delavcev. V šoli zaradi tako hitre menjave tehnologije ni potrebno in je tudi nesmiselno izobraževati ozke specialiste, usposobljene za določena dela in naloge. Taki delavci so trenutno res najbolj sprejemljivi za mojstra ali vodjo v posameznem oddelku, ker lahko takoj ustrezno opravljajo dano mu nalogo, mojster ali njegov vodja pa z njim nima nobenega dela. Zavedati pa se moramo, da tak delavec nima širokih znanj in je pozneje prilagajanje na nove tehnološke postopke in nova dela mnogo težavnejše. Delovna doba delavca je vsaj petkrat daljša, kot traja nek tehnološki postopek.

Zaradi tega moramo dati mladini čim širše znanje s čim novejšo tehnologijo, ker bodo mladi le na ta način vnašali nov duh v delo in bodo iskali nove poti za izboljšanje kvalitete in kvantitete v našem gospodarstvu. To bomo dosegli z učenjem za čim širše strokovno znanje, kar nam omogoča nova tehnologija, ki smo jo in jo še dobivamo od delovnih organizacij, kot je bilo to pri opremljanju računalniške učilnice s strani Železarne Jesenice.

Učenci in učitelji se zavedamo, da še tako moderna oprema ne pomeni prav ničesar, če je ne bomo uporabljali in se pri tem učili. Znanje, spretnost in navada ne pridejo same, temveč je za osvojitve tega potrebno temeljito učenje in dovolj vaje, tega pa je pri velikem številu učencev premalo. Mislim pa, da jih vsaka novost pri učenju in spoznavanju novega pritegne in eden od korakov k bolj intenzivnemu in zavestnemu učenju naj bo tudi učenje računalništva, katerega je v veliki meri omogočila Železarna Jesenice z opremo za računalniški kabinet.

Severin Golmajer

MIROSLAVU NIKOLIČU V SLOVO

Ob vstopu v osemdeseto leto življenja je nenadoma odpovedalo pretrujeno srce našega Miroslava Nikolića, enega prvih domačih inženirjev v jeseniški železarni in dolgoletnega vodja predelovalnih obratov in priljubljenega Jeseničana.

Rodil se je 18. decembra 1905 v Negotinu v Srbiji v oficirski družini, ki se je zaradi očetovih dolžnosti v vojski večkrat selila in tako po prvi svetovni vojni prišla tudi v Slovenijo. Veliko maturo je opravil leta 1924 na gimnaziji v Mariboru, leta 1930 pa je maturiral na elektro-strojnem odseku Tehnične fakultete v Beogradu. Po nekajmesečni praksi v Nemčiji in odsluženju vojaškega roka se je 15. oktobra 1931 zaposlil v takratni Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, najprej kot asistent v predelovalnih obratih, po opravljenem državnem izpitu za pooblaščenega elektroinženirja pa je leta 1934 postal odgovorni namestnik šefa predelovalnih obratov, septembra 1940. leta pa šef predelovalnih obratov.

Kot rezervni artiljerijski poročnik je bil 1. aprila 1941 mobiliziran v staro jugoslovansko vojsko, po sramotni kapitulaciji stare Jugoslavije pa 14. aprila zajet, skupaj s svojo divizijo odpeljan v ujetništvo v Nemčijo, od koder se je vrnil junija 1945. Toda v ujetništvu, že zapisan jeseniški železarni, ni miroval. Njegov nemirni duh je bil ob velikem optimizmu in veri, da tretji rajh ni nepremagljiv, uprt v nadaljnji razvoj jeseniških predelovalnih obratov. Z znanjem, pridobljenim na študiju, s stalnim samoizobraževanjem in pri delu v jeseniški železarni, je v ujetništvu pripravil in v miniaturi izvedbi izdelal vse načrte in izračune za gradnjo novih predelovalnih obratov na Jesenicah. Njegovo teoretično in praktično znanje in spremljanje strokovne literature tudi v taborišču so bili osnova, da je obnovo in povečanje predelovalnih obratov lahko zasnoval na sodobnem in takrat modernem principu.

Na osnovi njegovih miniaturnih skic, ki jih je lahko skrival pred Nemci in varno hranil, je po osvoboditvi, ko se je vrnil iz ujetništva, Projektantski zavod Slovenije izdelal risbe in načrte ter pripravil celotno dokumentacijo za izgradnjo novih predelovalnih obratov v Hrenovici. Nove hale so bile v letih 1952 in 1953 postavljene in pripravljene za preselitev strojev in naprav iz starih obratov. Z brežibno organizacijo in koordinacijo preseljevanja strojev in naprav, kar je hkrati že z uvažanjem proizvodnje v novih obratih vodil osebo inž. Miroslav Nikolić, so v letu preseljevanja dosegli planirano proizvodnjo, in sicer 5.500 ton hladno valjanih trakov in

18.300 ton vlečene žice. Njegova sodobna koncepcija razporeditve in postavitve strojev in naprav je bila potrjena s skoraj 100 % povečano proizvodnjo v letu 1957, ko so dosegli 10.000 ton hladno valjanih trakov in 35.600 ton vlečene žice. Doseženi rezultat je bil toliko pomembnejši, ker so te rezultate dosegli na zastarelih, preseljenih strojih in napravah iz starega obrata. Ob preselitvi sta bili namreč postavljeni samo nova lužilnica in pocinkovalnica.

V času, ko sta gradnja in preseljevanje predelovalnih obratov zahtevala od inž. Miroslava Nikolića največje napore in angažiranje časa, je vodil tudi skupino za izdelavo projekta za gradnjo nove hladne valjarne v Železarni Nikšić, ki je bila najsodobnejše projektirana.

Svoje bogato strokovno znanje in praktične izkušnje je nesebično prenašal tudi na svoje sodelavce in vzgojil več strokovnjakov na področju hladne predelave jekel, ki še danes uspešno delajo na področju hladne predelave in pri ureditvi njegovih zamisli. Proizvodnja, ki jo je vodil in usmerjal, je iz leta v leto naraščala. Njegova skrb pa je bila usmerjena tudi v kvaliteto rast in v tem času je bilo osvojenih več novih kvalitativnih hladno valjanih trakov in vlečene žice iz ogljikovih, nizko in visoko legiranih jekel. Za modernizacijo in obnovo obrambne industrije SFR Jugoslavije je bilo pod njegovim strokovnim vodstvom osvojenih več novih kvalitativnih hladno valjanih trakov oziroma vlečene žice.

Vedno večje potrebe tržišča so narekovale razširitev in povečanje proizvodnje, zato je inž. Nikolić vodil in ustvarjal novi projekt za razširitev oziroma povečanje proizvodnje hladno valjanih trakov, ki je z novim valjnim ogrođjem postopoma naraščala in leta 1966 dosegla 26.000 ton. Prav tako je sodeloval pri projektu zamenjave in modernizacije žičarskih strojev in naprav. Modernizacija in obnova strojnega parka je ob njegovi prisotnosti potekala vsa leta in bila v glavnem zaključena v letu 1965. To je pogojevalo tudi povečanje proizvodnje vlečene žice od 18.300 ton na 46.100 ton v letu 1966.

Razvoj dveh osnovnih obratov v Železarni, hladne valjarne in žičarne, je bila dobra osnova za nadaljnji razvoj izdelkov iz žice in hladno valjanih trakov. Povečana proizvodnja žice je omogočala povečanje proizvodnje elektrod od skromnih 285 ton v letu 1946 na 8.500 ton v letu 1966.

Ker je bil od leta 1950 do 1960 šef predelovalnih obratov Železarne, ki so zajemali hladno valjarno, žičarno, žebarno, cevarno in elektrodni oddelek, je bilo vse njegovo delo najtesneje povezano z nadaljnjim razvojem izdelkov iz vlečene žice in hladno valjanih trakov. Razvoj proizvodnje hladno predelanih izdelkov v Železarni od skromnih 40.000 ton do približno 240.000 ton letno lahko ocenjujemo kot življenjsko delo in zasluge inž. Miroslava Nikolića.

Novembra leta 1967 je po 36 letih dela v jeseniški železarni in v starosti 62 let odšel v zaslužni pokoj kot šef enote predelovalnih obratov.

Njegovo utrjeno, vendar do zadnjega trenutka čuteče srce je zastalo prav na predvečer slovenskega kulturnega praznika, ki ga je zaradi številnih kulturnih prireditev in srečanj pričakoval s pravo otroško radostjo. Srce, ki je 54 let prizadeto in ustvarjalno utripalo za jeseniško železarno in našo občino, vendar pa je bilo s svojimi koreninami vedno v njegovem rojstnem Negotinu v Srbiji in pri svoji rodbini, katero je neverjetno spoštoval in cenil. Čeprav se je šolal v treh jezikih — albanščini, srbohrvaščini in slovenščini — in ob tem spoznaval bogato kulturo in kulturno dedščino vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, je bil neverjetno občutljiv za čistost in lepoto slovenskega jezika in velik ljubitelj slovenske kulture, kateremu razvoju je sledil od železarskih Jesenic do vrhunske slovenske kulturne ustvarjalnosti.

Nobeno kulturno-umetniško področje mu ni bilo tuje, naj je šlo za klasiko ali sodobno umetnost, za literaturo, glasbo, likovno dejavnost, gledališče ali arhitekturo. Zato je bil tudi na vseh področjih prisoten ne samo kot pasivni občudovalec temveč kot kritično-spodbujevalni soustvarjalec, spoštljivo pozoren do vseh kulturnih prizadevanj v občini.

Občudovali smo njegovo izredno razgledanost, ne samo na njegovem strokovnem področju — hladni predelavi jekla — temveč na vseh področjih človeške ustvarjalnosti. Presenečal nas je s svojim znanjem in poznavanjem zgodovine. Občudovali smo ga, kako je suvereno in enakopravno razpravljal z Bratom Kreftom o slovenskem narodnostnem vprašanju, z Matejem Borom o razvoju in koreninah slovenskega jezika, Dubravko Tomšič o vrhunski klavirski umetnosti ali s poznavalci drugih področij znanosti in umetnosti. Ob tem smo se tudi mi veliko naučili in spoznavali tudi bogato kulturno-politično zgodovino Srbije, ki jo je presenetljivo dobro poznal.

Ceprav so njegove kulturne potrebe segale do vrhunskih kulturnih stvaritev, nikdar ni podcenjeval ljubiteljskih kulturnih prizadevanj na Jesenicah in v občini in je redno spremljal vsa dogajanja že pred svetovno vojno, še posebno pa po osvoboditvi. Na Jesenicah si skoraj nismo mogli predstavljati kulturne prireditve brez inženirja Nikolića, pa naj je bila to gledališka, koncertna, likovna ali kakršnakoli druga kulturna prireditev.

Več let je deloval v samoupravnem organu in umetniškem svetu, nekaj časa tudi kot predsednik amaterskega gledališča Tone Čufar. Zaradi izredne ljubezni do te dejavnosti so ga jeseniški gledališčniki sprejeli za svojega častnega člana. Enako je bil vnet za likovno dejavnost in razvoj likovne ustvarjalnosti in razstavne dejavnosti aktivno spremljal vsa leta po osvoboditvi. Zato so ga tudi člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice sprejeli za svojega častnega člana.

Izredno občutljiv in tenkočuten pa je bil inženir Miroslav Nikolić tudi do vsega drugega dogajanja na Jesenicah in v občini, še predvsem kar se tiče urbanistične, komunalne in hortikulturne ureditve in aktivno — ustvarjalno sodeloval pri reševanju posameznih vprašanj. Več let je aktivno deloval v krajevni samoupravi na Plavžu.

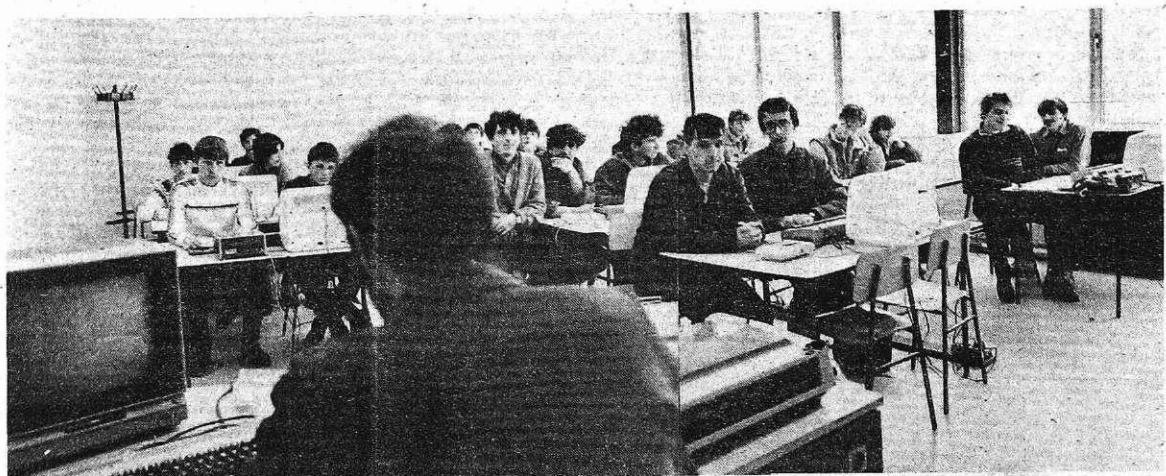
Ne samo z živo besedo, tudi s številnimi strokovnimi in zgodovinsko-spominskimi zapisi je sodeloval v tedniku jeseniške železarne Železar in v kulturno-umetniški prilogi LISTI.

Inženir Nikolić je bil velika, humana in razgledana osebnost, pravi živj leksikon, iz katerega smo črpali tudi mi in ki ga je tako nesebično razdal tudi drugim.

Za svoje delo v jeseniški železarni je bil odlikovan z redom dela tretje stopnje, za svoje življenjsko delo pa je prejel Lambert Pantzovo nagrado Železarne Jesenice. Bil je tudi nosilec priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Ob slovesu od spoštovanega elektro-strojnega inženirja Miroslava Nikolića, sodelavca, tovariša in prijatelja Mileta, nam ob neizmernem spoštovanju in hvalečnosti preostane samo skromna beseda HVALA za vse, kar nam je velikega naredil in zapustil na Jesenicah. V tem pa naj bo tudi naša obljuba, da bomo pri svojem delu in snovanju v Železarni in občini uporabljali njegove bogate pobude, misli in znanje in da nam bo ostal zgled velikega razumnika, ki je bil povezan s svojimi delavci in občani in deloval sredi njih.

Naj naše besede v slovo in spomin Miroslavu Nikoliću zaključimo s Prešernovimi stih, ki jih je napisal v nemščini: »Človek mora umreti, človeštvo ostane, in z njim bo ostalo, kar je zanj napravil.« Inženir Miroslav Nikolić pa je za človeštvo napravil veliko in zato bo ostal med nami.

Posebna učilnica za pouk računalništva v CSUI (foto I. Kučina).

OKUPACIJA JAVORNIKA

Pred njeno hišo, kjer je stanovala, smo se razšli vsak na svojo stran, dekleta so šla pred nami, a mi za njimi.

Pred Malejem, kjer je bilo veliko znamenje, sem se spomnil, da tam okoli hiše nekaj manjka.

Spomnil sem se. Malejevega Amerikana, ki nas je vedno čakal, da smo šli mimo njega, ni bilo. Vprašal sem Ceno, kje naj bi stric bil, pa mi je odvrnil, da je že od februarja dalje v Ameriki. Pobral da je vse, kar je imel, in odšel. Njegovi mami pa naročil, naj dobro gospodari, češ da se ne vidi prej kot nad zvezdami.

Zdaj so se zastave na Javorniku še bolj pomnožile, slik in sveč v oknih je bilo vse več, mladeniči pa so z nasmehom hiteli mimo nas na Jesenice; takšni, seve, ki so že lahko bili vojaki. Tam so nekaj razdeljevali, in to zastonj.

Kot vsak dan, smo šli tudi to pot mimo vile gospe Kernove, ki je imela sama okrasna drevesa, ne pa delovnih, kot so češnje, hruške, slive, jablane. Tudi v njenem oknu je bila Petrkova barvna slika, sveča in trobojnica. Krmar ladje Jugoslavije je bil zelo lep. Kot Gary Cooper.

Nepopisno lepo je bilo hoditi po razsvetljenem kraju, lišpanem kot še nikoli.

Vedel sem, da bomo zmagali, če bodo Nemci napadli.

Ob Škrinjarijevi mlekarji ter pekarni sem zavil na stezo na Zajavornik. Tam je bila tabla, ki je prepovedovala hoditi po tej poti, a je nihče ni resno jemal. Take prepovedi so bile tedaj pogost domislek raznih lastnikov, ki so hoteli na silo ukiniti mehke, stoletne steze, ki so se kar same od sebe utrle pod našimi nogami in nas nosile po samotah, da smo se nagovorili brez prič s sabo in z drugimi ter si vsaj tako olajševali življenje.

Steza za Zajavornik je tekla po tleh travnika, pod katerim so nabrekle korenine hrastov in lip. Če sem bil bos, sem se redno krenil ob katero žilo teh dreves in si posnel kožico s prsta, da me je peklo, kot bi si jo ožgal.

Gnalo me je k stari mami, ki se je bila iz barake preselila v hišo svoje hčere Takaj. Bila je nova, a še neometana. V glavnem jo je pozidal stric Anton.

Stara mama je stanovala v prtičju, v stanovanju v nadstropju pa stranka, ki so jo Nemci, brž ko so prišli, izgnali in uničili.

Moja stara mama se daleč ni bila popolna starka, ki bi morala že na oni svet. Vse na nji je še delovalo brezhibno, razen nog. Ena je bila še posebej hudo otečena, odprta, da se je iz nje cedila sokrvica. V to nogo jo je vedno grabila bolečina, reva se je vedno raztegnila v glasno vzdihanje in zavijanje.

Imelo me je, če je tudi ona dala v okno kako svečo ali sliko.

Sonce je tonilo kakor rdeče češminovo rmo. Tonilo je tik za Petelinom.

Stara mama je še vedno sedela na klopici in srkala zadnje sončne žar-

ke, ki so v dolgih bilkah silili v njeno naročje.

Vedno je premišljala, kadar sem jo našel na klopici pred hišo, ovito v plet. Veke je imela spuščene.

Les je zacvilila.

Nisem vedel, da prihajam v sredo njenih najbolj izvirnih misli.

Ko me je zagledala, ni bila židane volje, da me vidi. Stopil sem prednjo in jo potprašal po sveči in sliki kralja Petra II., ki ga nima v oknu.

O moj bog, je rekla in zatipala s tresočo se roko za palico, da bi ustala in odšantala v hišo k staremu očetu.

No ja, sem bevsnil, zdaj boš pa šla, ko sem prišel jaz; ne maraš me, vem.

Roka, stisnjena v pest, se ji je razklenila in palica ji je zdrsnila v pesek, poblisnil sem po nji in ji jo pobral.

Češminovo sonce je še tlelo. Samo to jo je zadržalo, da se ni vseeno, kljub moji pripombi o ljubezni, vzdignila in molče odšla. Sonce je imela nepopisno rada; veliko sonca in nekaj zrn prave kave. S tem dvojim bi lahko preživela stoletja.

Vseposod gore sveče, sem ji zaupno povedal, v vseh oknih je kralj in zastava.

Naj bo, je odgovorila. Zavoljo tega bo vseeno to, kar bo.

In kaj bo, vojaka? sem hlastnil. In še odgovoril: France Prešeren ni zaman obudil slovenščine.

Tega v zvezi s Prešernom sem se znenada proti svojemu pričakovanju spomnil; to nam je danes rekla v šoli Banko Marija.

Stara mama me je nekaj časa nepremično gledala, potem pa je prav zasadila vame svoj sivi pogled.

Ti si prismojnik, je skoroda zavpila. Ali sploh veš, kako se vojske rode? Tako kakor neumnost. Kar je bilo pred sto leti pametno, je danes nespametno. Torej, kar je omejeno (neumno), je bilo enkrat razumno. In isto je s skrivnostjo; nekega dne jo bodo potepale krave, ker ne bo več skrivnost. Vržena bo iz nas na cesto kot ničvrednost. In vojaka bo, ker mora biti. Nič je ne bo preprečilo. Nobene slike ali sveče. Brala sem, da je razkol sveta globlja stvar, in prav to privede človeka do nerazumnih dejanj, pa ne le posameznike, cele narode. Kaj pa je življenje drugega, kot eno samo veliko pokončevanje življenja! In veš, kje se to začne? Na trati, kjer otrok zapiska s piščalko, ki mu jo je urezal oče. On je povzročitelj, otrok in njegov pisk, vsega hudega. Pisk je pripomogel, da so se začele razhajati barve tega sveta, njegovo zvenenje in podoba, ki je iz obojega nastala. Ta pisk, od bogvekje, je omrzil človeško srce. Sicer pa, kaj ti to govorim, ko tako ne razumeš nič.

Daj, daj, pripoveduj, sem jo prosil in jo požiral ves zavzet kot učiteljico pri pouku, ki je tudi nisem nič razumel, ampak se je tisto, govoreče, vendarle natakalo vame in maloprej prišlo iz mene, ko sem rekel, da France Prešeren ni zaman obudil slovenščine.

Največjo moč ima sonce, je rekla zamišljeno stara mama, ne pa Hitler ali kralj Peter II. Pamet je čisto brez pomena. Pa toliko damo nanjo. Pogled, nenehno se kadi iz tistihle rafnikov. Kar pridelajo, je tudi dim. Nekega dne gre v dim tudi jeklo. Važna pa je mesečina, ki gre ponoči čez astre in lilije, pa blesk zvezd in kar se človeku sanja. Potem: kako nese dež, lepo postrani ali zabijajoče v tla, sneženje je tudi lepa stvar, sneg sam, šum vode, veter — ne pa kralj Peter II. Jaz sem bila zaljubljena v Franca Jožefa, a človek je umrljivo bitje, dež, sneg, mesečina in sonce pa ostanejo in ne umro. Kar je res močno in trajno, to je v bistvu vedno krhko in zbuja v človeku jok. Države pa so kot šipe, zdaj se ena raztrešči, zdaj druga, zdaj tretja, in v ljudeh ta tresk odmeva do smrti. Škoda...

Tu je bilo njene pripovedi ali nagovora name konec. Okoli naju je bilo že čisto modrikasto ozračje, stari oče je s členki potkal na šipo kuhinjskega okna, njegov obraz je bil nepopisno mračen.

Iznad Jesenic se je kakor oranžen zepelin spuščal orjaški tovarniški dim, naravnost k nam na Javornik.

Stara mama je jecajoč ustala in odšantala, jaz pa za njo, le da je potem za menoj zacvilila lesa.

Njenih čudnih besed nisem razumel, šele danes jih.

Odtaval sem proti domu po cestah Zajavornika in se čisto zmeden pripravljaj na vojsko, ki naj bi izbruhnila kot prepir med ženskami na koritu za vodo v naši baraki.

V resnici pa bo nastala vojska zaradi nekega zvoka bogvekje, zvoka, ki je porušil obliko sveta, zvoka, zaigranega na trobento ali klarinet ali pa flavto.

Važna je mesečina, ker je krhka...

Spomnil sem se, da je tudi naša endivija na vrtu krhka. Že na jeziku se ti raztopi skupaj s tabo v eno telo.

Vonji lipe so tudi krhki. Zapiha veter in že jih ni več.

V tem torej je največja moč naše-ga sveta.

In ko se mi muca uleže na hrbet in mi dovoli, da jo božam po njenem trebuščku, puhasto sneženem, to je tudi fino krhko.

Krhke je sarkelj.

Kruh...

Bil je že večer, ko sem se pritepel domov. Elica je igrala na pozavno svoje tri predirne tone: uuu uuu uuu.

Vsi so čakali name. Razdraženi kakor sršeni so planili, kod hodim, saj sta Cenček in Viko že najmanj dve uri doma; medtem sta že pomagala mami to in ono.

Kje sem bil?

Zahteve s tem tonom v glasu so vedno naznanjale križanje, ki je bilo pri nas enkrat na teden, pa ne v petek ob treh, temveč v četrtek ob isti uri. Tega dne je mamo popadlo in to je šlo potem skozi cel petek, soboto in deloma še celo nedeljo, ko me je bičala, križala in vmes zasramovala.

Baje sem bil nezgovorljiv in zato je bilo treba uprizoriti križanje dovolj zgodaj, da sem v nedeljo prenesel sveto mašo mirno, spokojno, upokorjen, mašo, ki je bila nepopisno dolga in še dolgočasna, polna grmečih glasov s prižnice v najrazličnejših prispodobah, ki so mi bile popolnoma nerazumljive. Najbolj je letelo po javorniških komunistih, ki so hoteli požreti kar cel svet.

(nadaljev.)

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

4

povest

Golob je premožen in varčen kmet, ki visi na vsaki krpi zemlje. Če ga je gestapo izvohal, ga bodo zaradi imetja in družine trdo priškrnili. Neka njegova sorodnica menda živi na Dunaju. Pred vojno je skoraj vsako poletje prihajala k njemu. Tudi nemščino lomi za silo. Veliko bi lahko povedal tudi Filip, ki je delal v neki zagrebški tovarni. Vedno je bil med tistimi, ki so mešali štrne tovarnarjem in bil zaradi tega večkrat tudi ob službo. Nazadnje mu ni kazalo drugega, posebno se zaradi ženine smrti in vojne, ko da se je vrnil v domači kraj. Hudo mu je bilo le za otroke, ki jih je bil pustil pri ženini sestri na Hrvaškem. Nerodno in nevarno je zaradi obiskov, čeprav ima nekakšne dovolilnice. Od kod? Toda Filip preveč ve o delavskih zadevah, preveč trdega je skušil, da bi mogel biti na drugi strani!

Filip hvali tudi terence Gorski, ki je že spoznal gestapovsko ječo in zasliševanje. A kakor preblisk ga je spreletelo vsiljivo vprašanje: Ali Gorski ne hvali preveč Filipa? Saj ga vendar ne more poznati še iz predvojnih časov? A kaj se ve? Sicer je pa Filip storil že toliko za partizane, da ne more nazaj. Vsak izmed njih je bil lahko krivec in nihče. Ko je bil mislil, da je ujel pravega, mu je nov val sumničen nenadoma odkril drugega. Bila je tu še vrsta zaupnikov. Med njimi ni mogel biti nihče. Morda za njihovo delo ve kdo izmed njegovih svojcev ali kak so-sed, ki je kdaj ujel kako besedo ali pomenljiv pogled?

Ko je Filip stopil med stene napol zgrajene hiše, ga je iz kota že pozdravilo pritajeno Filipovo sikanje. Močan stisk roke, in že sta se stisnila k tlom. Vse je teklo tiho in uglaseno, kakor že večkrat. Nahrbtnik na tleh je bil nabasan s cigaretami in z drugimi, za partizane izredno pomembnimi drobnarijami. Aleš je zažarel od zadovoljstva. Ker je bil sam strasten kadilec, je vedel, kako je tovarišem ob pogosti cigaretni suši. In kazalo je, da so to razumeli vsi z Martino vred.

To je več vredno, kakor bi pripeljal voz mesa. Vol sam pride do taborišča.

Ni veliko, a zbral sem, kolikor se je dalo, se je Filip branil hvale. Sicer je pa z nami vsa dolina. No, skoraj vsa, se je popravi.

To je že res; a čim več jih je na naši strani, več je aretacij.

Tudi to drži, toda brez tega ne gre. Ljudje bi morali biti previdnejši.

Morda je pa kdo kaj izčeval kar tako, po neumnosti? je tipal Aleš.

Tega ne vem, a lahko bi se tudi od mene kdo česa naučil.

Kako misliš?

Kot bi ne vedel, da sem že nekaj mesecev prijavljen med bolniki.

To je neke vrste sabotaža. Delam za vas, na zunaj pa gradim hišo!

Filip je bil izredno koristen član nevidne verige zaupnikov v dolini. Znal je nevsiljivo in preudarno živeti in najti stike z vrstniki, med katerimi so bili tudi trgovci in večji kmetje. Znal je navezovati prijateljstva in pri vidnejših ljudeh vzbujati zaupanje. Tudi drznosti mu ni manjkalo, saj je to že večkrat dokazal. Nekaj pomislekov o njem in o njegovi preteklosti je Aleš res imel, toda dejanja — poročila in zbiranje hrane — so odtehtala vse. In ne da bi se Aleš zavedal, je bila Filipova iznajdljivost več vredna tudi zato, ker je bil Martinin brat. Morda mu bo prav on pomagal najti pravo sled?

Da, da, to ni neumno, je rekel in ogledoval nahrbtnik. A ne gre samo za hrano. Kaj bo, če ne bomo odkrili izdajalca!

Si prepričan, da gre za kaj takega?

Filip se je vprašujoče zazrl v Alešev obraz, kot bi se bal, da mu bo obveščevalec sporočil, naj se umakne tudi on? A zaradi teme ni mogel videti njegovih oči.

Misliš ti drugače? Zakaj potem aretacije?

Kako naj mislim drugače. Prav jaz sem vas vedno opozarjal na previdnost. Ljudje so se zaradi nemške moči zbal. Strah spremeni marsikoga.

Prej si zatrjeval, da je vse z nami?

Filip je mirno odgovoril:

To trdim še zdaj. Govorim le o tistih, ki so zaprti ali pa so javno ali prikrito na nasprotni strani.

Ali o tem veš kaj več?

Če bi vedel? Pomeniti se morava? A raje sediva, laže bova govorila.

Medtem je Filip že sedel na debel tram, kamor je prisedel tudi Aleš, zdaj še bolj radoveden in prepričan, da mu ima Filip povedati nekaj novega.

Nekaj ti leži na srcu, kaj?

Filip je prikimal:

Vse kaže, da imaš o izdajalcu prav. Le kako se je hudič vrnil med nas? Ne gre pa mi v glavo, da puste pri miru mene, Martino in še koga!

Aleš je že hotel reči, da je tudi on že premišljal o tem, pa se je premislil. Morda mu bo Filip pokazal novo sled.

In kaj misliš ti o tem?

Nadaljevanje

MARTIN PREŠEREN

10

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Oficirji so si ogledali plen v vagonih, nato pa v večini odšli v bližnjo gostilno, vojaki pa so začeli iztovarjati vagone. Prekladanje je šlo hitro. Vozovi so se šibili pod težo, vozarji pa so vpili in opozarjali nakladalce, da je dosti naloženega, če ne se bo voz sesedel. Na vozove je bilo po Markovi in Jožetovi presoji res preveč naloženega, vendar tu ni bilo več pameti in preračunljivosti, vojaki so postali naenkrat egoisti in hoteli čim več odpeljati, ne glede, ali bodo vozovi vzdržali.

Prepolne škripajoče vozove so razporejali za štabnimi vozovi v vrsto. Ob iztovarjanju vagonov na vozove se je nabralo tudi dosti civilistov, ki so čakali, da poberejo, kar bo ostalo v vagonih. V vagonih je ostalo še dosti različne robe. V bližino vagonov je prišlo večje število civilistov, ki so prosili, če bi lahko kaj dobili tudi zase. Zmeda ob vagonih pa je vedno bolj narasčala; k iztovarjanju so se vrnili še vojaki iz neke druge neznane enote, vmes pa so zabojke sladkorja in drugega blaga pridno odnašali tudi civilisti. Pri tem jih nihče ni oviral.

Pri zadnjem vagonu se je nabrala gruča vojakov, med katerimi je bilo dosti prerekanja in smeja. V njem so bili trije sodovi vina, vojaki pa so si na različne načine prizadevali, kako bi prišli do žlahtne kapljice. Vojaki so pričeli vpiti »dajte porcije, fantje — vino teče«. Večina vojakov se je v diru napotila k vozem po porcije, drugi so pričeli vino točiti v svoje čutarice, med njimi tudi Marko in Jože. Vojaki so se smejali in lovili vi-

no v porcije in v čutarice, eden od vojakov pa ga je lovil celo v svojo čelado. Eden od kuharjev je prinesel dva vojaška kotla in v njih polnil vino. Vojaki so pili vino, da jim je teklo po bradah, pri vsem tem pa zbijali šale na račun Nemcev in se smejali. Nekdo od vojakov je vpil: »Fantje, le počasi in s pametjo ga pijmo, ko bo ta sod prazen, bomo načeli drugega, Hitlerju ga ne smemo pustiti niti kapljice.«

Vojakom so se pridružili tudi civilisti in točili vino v steklenice.

Nastala je prava zmeda, vojaki pod vplivom alkohola pa so mirno gledali civiliste, kako so iz vagonov odnašali domov moko, sladkor, mast, mandarine in drugo. Vojaki so sedeli na zabojih sladkorja in vrečah moke, odpirali so zabojke z jajci in jih cvrli na zakurjenih ognjih.

V tem direndaju se je med množico pojavil neki oficir in pričel delati red. Z grupo vojakov je naredil red in se napotil k zadnjemu vagonu, kjer je curljalo vino iz soda. Oficir je skočil na vagon in pričel glasno množico vojakov in civilistov govoriti, naj si vzamejo vina, kdor ga še ni dobil in da je treba delati s pametjo, ker vojsko čaka še dolga pot.

Marko, Jože in Jaka so se napotili proti gostilni in se začasno rešili direndaja. Delo na zaplenjenem vlakcu je bilo opravljeno, vozovi so bili polno naloženi, druga roba pa je bila v velikem odprtem skladišču, kamor je Jože postavil dva stražarja, da ne bi kdo odnašal shranjenih živil, veliko pa na domovih domačinov. Živina z vprega je ponižno stala na cesti in z vojaki čakala na povelje, da se premakne v neznano smer, vendar povelja ni bilo in tudi nobenega oficirja ni bilo nikjer.

VOOR NEMCEV IN ITALIJANOV
ČEZ MEJE JUGOSLAVIJE

V kotu gostilniške sobe je na polici stal radio aparat, iz njega pa je bilo slišati nekakšno godbo na pihala, ki je naenkrat prenehala igrati. Iz zvočnika je bilo slišati: »Pozor, pozor, čez nekaj trenutkov vam bomo posredovali najnovejša poročila. Bučno govorenje je na mah prenehalo, vse oči so bile usme-

te v aparat, kot bi ga prosile milosti, da jim sporoči dobre novice. Tudi Marko, Jože in Jaka so bili nestrpni, da zvedo, kaj je bilo novega v zadnjih dneh, ker so bili popolnoma odrezani od sveta in sploh niso vedeli, kaj se dogaja okoli njih.

Radio se je ponovno oglašil in v prostoru je nastala groba tišina. Iz posebne sobe so se pridrenjali v gostilniški prostor tudi ostali oficirji, med njimi pa je Marko opazil tudi generala z odpetim plaščem, ki se je naslonil na podboje gostilniških vrat.

Radio je poročal: »Kot smo že poročali, je napad Nemcev na Jugoslavijo tako silovit, da je vsak nadaljnji odpor nesmiseln. Jugoslovanska vojska se umika z mejnih področij v notranjost države in za seboj ruši mostove. Vojska je porušila mostove v Kranjski gori, Gozd-Martuljku, Zirovnici, savski most med Bledom in Lescammi ter še druge komunikacije, vendar to ne bo zaustavilo moderne oborožene nemške vojske. Nemške čete napredujejo na vseh področjih in so že zasedle mesto Maribor, prav tako so v predmestju Zagreba. Nemške čete napredujejo brez odpora v notranjost Jugoslavije. Iz Bolgarije je nemška armada pod poveljstvom generala Lista z nadnim sulkom prodrla proti Skopju in v nekaj dneh zasedla Makedonijo. Iz Madžarske in Romunije so nemška in madžarske divizije udarile prek Vojvodine proti Beogradu. Italijani so s svojo vojsko v pripravljenosti, da vsak čas zasedejo zahodni del Slovenije. Po zadnjih poročilih, katere smo prejeli, so italijanske čete zasedle Rateče in Podkoren in napredujejo proti Ljubljani. Hrvaška je proglašena za neodvisno hrvaško državo in smo Slovenci odrezani od ostale države. Zato pozivamo prebivalstvo k redu in miru, pozivamo tudi vse vojake in oficirje, da je vsak boj z nemškimi ali italijanskimi armadami nesmiseln, zato naj odložijo orožje in se vrnejo na svoje domove. V imenu Narodnega sveta se je treba pokoravati vsem odredbam, katere bo v nadaljnjih urah izdal in jih bomo sporočali vsake pol ure.«

Na oficirje in prisotne vojake je ta vest vplivala demoralizirajoče.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Vsi trije zbori skupščine občine Radovljica so na 29. ločenih sejah 13. februarja sprejeli resolucijo o družbenoekonomskem razvoju občine Radovljica za leto 1985, potrdili osnutek odloka o ustanovitvi sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Radovljica, osnutek odloka o spremembi odloka o povračilu stroškov delegatom, članom delovnih teles skupščine občine in izvršnega sveta ter članom kolegijških upravnih organov, osnutek sprememb in dopolnitev poslovnika skupščine občine. Delegati vseh treh zborov skupščine občine so razen tega potrdili družbeni dogovor o ustanovitvi sveta gorenjskih občin, statut sveta gorenjskih občin ter opravili razrešitve in imenovanja svojih delegatov v samoupravne organe nekaterih delovnih skupnosti v občini Radovljica. Vsi zbori so sprejeli tudi svoje delovne načrte za drugo tromesečje 1985.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta na ločenih sejah 29. seje sprejela osnutek odloka o spremembah odloka o davkih občanov, osnutek odloka o spremembi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve, osnutek odloka o komunalnih taksah v občini Radovljica, osnutek odloka o občinskem proračunu za leto 1985, osnutek odloka o spremembah odloka o prispevku za zagotavljanje sredstev za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane ter oblikovanju in zagotovitvi sredstev za blagovne rezerve v letu 1985, osnutek odloka o poprečni gradbeni ceni stanovanj in poprečnih stroških komunalnega urejanja na območju občine. Sprejeli so tudi dogovor o skupnih osnovah in merilih za določitev odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda.

Delegati zbora krajevnih skupnosti pa so sprejeli tudi osnutek odloka o spremembi območij katastrskih občin Rečica in Spodnje Gorje.

Za slovenski kulturni praznik in v počastitev Prešernovega dne je ZKO Radovljica v sodelovanju s svojimi kulturnimi društvi in skupinami ter s šolami organizirala številne kulturne prireditve in srečanja. Pričelo se je že 2. februarja, sklenjene pa bodo 15. februarja. V prireditve so bile vključene domala vse krajevne skupnosti, na njih pa so se predstavili vsi od najmlajših iz vrtcev do upokoencev in upokojenk.

V dvorani kulturnega doma na Brezjah je dramska skupina kulturnega društva 2. februarja zvečer uprizorila premierno predstavo »Svetli plamen«, ki jo je uspešno režiral Slavko Primožič. Igralci so s prepričljivo igro navdušili okoli 180 obiskovalcev, ki so povsem napolnili dvorano.

Izvršni svet OS Radovljica je na 107. seji 5. februarja potrdil osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o javnem redu in miru ter osnutek odloka o povračilu stroškov delegatom, članom delovnih teles izvršnega sveta ter članom kole-

gijskih upravnih organov. Oba osnutka je posredoval v obravnavo in potrditev občinski skupščini. Razen tega je posredoval skupščini tudi pripombe in stališča na predlog resolucije o družbenem planu občine za leto 1985 in osnutek družbenega dogovora o ustanovitvi sveta gorenjskih občin ter osnutek statuta sveta gorenjskih občin. Na seji so člani izvršnega sveta sprejeli sklep o spremembah den komunalnih storitev in se seznanili s povzetkom poročila o nadzorstvenem inštruktažnem pregledu upravnih organov v občini in s predlogi za odpravo pomanjkljivosti. Sprejeli so tudi plan odhodkov izvršnega sveta za leto 1985, ki je za 47 % višji od lanskoletnega.

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozoščito pri OK SZDL Radovljica je konec januarja poslal vsem temeljnim in drugim OZD v občini pisno pobudo za zagotavljanje minimuma sredstev za osebno in kolektivno zaščito pred vojnimi in drugimi nevarnostmi. Ta sredstva morajo nabaviti v skladu z odlokom zveznega izvršnega sveta iz lastnih sredstev z dobro organizirano akcijo tudi za delavce, ki niso neposredno vključeni na delovno dolžnost ali v JLA. Koordinacijski odbor predlaga, da se v vseh OZD njegova pobuda čimprej obravnava in sprejme ustrezne sklepe.

Po rokovniku za priprave programske seje občinske konference ZK Radovljica bodo do 19. februarja vse komisije in druge delovne skupine pripravile svoja poročila, ki jih bo obravnavalo do tega roka tudi predsedstvo OK ZK. Do 26. februarja bo sklicana seja občinskega komiteja ZK, na kateri bodo sprejeli predlog poročila o delu ZKS Radovljica v letu 1984 ter predlog programskih usmeritev za leto 1985. To gradivo bo v razpravi do programske seje občinske konference ZK, ki je po rokovniku predvidena 21. marca.

Koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji 6. februarja obravnaval pobudo za ustanovitev znanstvenega centra za ekologijo, o kateri pa se ni mogel dokončno opredeliti. Svoje mnenje bo moralo izreči tudi predsedstvo OK SZDL. Na seji so obravnavali tudi pravila društva ljubiteljev stare glasbe v Radovljici in spremembe pravil društva izumiteljev DO Veriga Lesce. Spregovorili pa so tudi o društvi upokoencev in društvi prijateljev mladine.

Na seji predsedstva občinskega sveta ZS Radovljica 31. januarja so spregovorili o akciji zaključni računi 1984 s posebnim ozirom na naloge sindikatov. Določili so smernice za obravnavo gospodarjenja, delitve po delu, življenjske ravni zaposlenih, reševanje kadrovskih vprašanj ter zlasti za obravnavo oz. ocenjevanje dela poslovnih delavcev. Sprejeli so razpored obiskov predstavnikov sindikata in drugih DPO po posameznih delovnih organizacijah in skupnostih ob razpravah v navedeni akciji. Na seji so sprejeli predlog finančnega načrta OS ZS Radovljica za leto 1985.

V sejni dvorani skupščine občine so 8. februarja na seji občinske konference ZSMS Radovljica seznanili delegate in goste z analizo obiskov članov predsedstva OK ZSMS Radovljica v osnovnih organizacijah ZSMS v KS in OZD v preteklih mesecih po programski seji. Sprejeli so pravila o organiziranosti

in delovanju ZSMS v občini in izvolili za predsednika komisije za šport Štefana Paula iz Iskre Lipnica. Beseda je tekla tudi o pripravah na skupščinske volitve 1986 in na volitve v organe OK ZSMS Radovljica. V tej zvezi so sprejeli tudi dopolnila pravil. Dogovorili so se še o nalogah OO ZSMS na področju obrambnih priprav in pri reševanju tekočih zadev v svojih okoliših.

Svet za socialno varstvo in zdravstvo pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je pod predsedstvom Justina Zorka na seji 8. februarja preučil možnosti za uspešno organizacijo akcije zbiranja solidarnostne pomoči lačnim prebivalcem Afrike. Člani sveta so se dogovorili o programskih nalogah, ki jih čakajo letos.

Zadnjega dne januarja sta obiskala Integralovo delovno organizacijo Hoteli Bled predsednik RS ZSS Marjan Orožen in podpredsednica RS ZSS Francka Herga. Ogledala sta si apartmajski hotel Savica in hotel Golf in se pogovarjala z delavci tega SOZD o reševanju težav za ohranitev življenjskega standarda zaposlenih.

V hotelu Toplice na Bledu so na delovnem posvetu 31. januarja in 1. februarja strokovnjaki presojali stanje in stopnjo informatike in problem zbiranja in zaščite podatkov v našem zdravstvu. Posvet sta organizirala Inštitut za socialno medicino in informatiko Slovenije skupaj s skupščino Zdravstvene skupnosti Slovenije.

V novem, kar lepem poslovnem objektu v Cankarjevem naselju v Radovljici, so v navzočnosti predstavnikov skupščine in DPO ter krajevne skupnosti s kromno slovesnostjo 1. februarja, kot je bilo načrtovano, odprli peto ekspozituro radovljiške poslovne enote Ljubljanske banke. V novem prostoru s 70 kvadratnih metrov površine bodo nudili vse denarno bančne storitve. S tem bodo razbremenili osrednjo bančno poslovalnico v Radovljici, ki je v zadnjih dveh desetletjih povečala poslovanje kar za šestkrat. Novi objekt je veljal okoli 7,5 milijona din.

Radovljiška tovarna pletenin Almira po kakovosti izdelkov sodi v sam vrh proizvajalcev pletenin v državi. Kljub težavam, ki peste tekstilno industrijo, se Almira uspešno uveljavlja tudi na tujem, kamor izvozi že nad 40 % svojih izdelkov. Lani so iztržili 2,2 milijona dolarjev, za uvoz surovin pa so morali odšteti 1,2 milijona dolarjev. Tudi letos bodo posvetili vso pozornost kakovosti svojih izdelkov za tuji in domači trg. V letu 1985 bi radi povečali prodajo na tujem trgu za 14 % v primerjavi z lanskim izvozom.

V počastitev Prešernovega dne so 8. februarja zvečer svečano odprli v galeriji Šivčeva hiša v Radovljici razstavo slik akademskih slikarja Dušana Premrlja. Ob tej priložnosti so člani Linhartovega odra iz Radovljice pripravili recital »Elegija svojim rojakom« z izborom pesmi Prešerna, Lermontova, Mickiewicza in Puškina. Razstava, ki je zaradi posebnosti del še posebno privlačna, bo na ogled do 24. februarja 1985.

Pobudo delegacije krajevnih skupnosti Brezje za odkup Linhartove rojstne hiše v starem delu mesta Radovljica so ugodno ocenili ne samo delegati zbora KS občinske skupščine, pač pa tudi delegati skupščine Kulturne skupnosti Radovljica. Slednja je skupaj s komitejem za družbene dejavnosti skupščine občine posredovala zahtevo Zavodu za spomeniško varstvo v Kranju, da kot pooblaščenca strokovna institucija presodi možnost realizacije takšne pobude. Stavba bo po zakonu o naravi in kulturni dediščini proglašena kot kulturni spomenik v okviru starega mestnega jedra Radovljice z občinskim odlokom še letos.

V sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici je občinski svet Zveze sindikatov Radovljica v sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij in predstavniki Cankarjevega doma v Ljubljani 5. februarja organiziral posvet za organizatorje kulturne življenja v združenem delu. Udeleženci so bili seznanjeni s sodobnimi oblikami kulturne dejavnosti v OZD, s programom prireditve Cankarjevega doma, programom ZKO Radovljica oz. kulturnih društev iz občine in z letošnjem programom prireditve v okviru kulturne akcije za delovne kolektive v občini Radovljica.

POBUDA ZA ODKUP LINHARTOVE HIŠE NALETALA NA DOBER ODMEV

Pobudo delegacije krajevnih skupnosti Brezje za odkup in ureditev Linhartove rojstne hiše v Radovljici so ugodno sprejeli delegati zborov občinske skupščine in Kulturne skupnosti Radovljica. Slednja je že lani skupaj s komitejem za družbene dejavnosti pri skupščini občine posredovala priporočilo svojim delegatom Zavodu za spomeniško varstvo v Kranju, da kot pooblaščenca strokovna organizacija presodi možnost za izvedbo akcije, ki je nakazana s to pobudo.

Sedanja Bulovčeva hiša, v kateri je bil leta 1756 rojen prvi slovenski dramatik, prosvetljenec in zgodovinar, radovljiški rojak Anton Tomaž Linhart, je gotovo ena najbolj kakovostnih stavb v starem delu mesta. Vendar pa bi bilo potrebno opraviti zahtevna obnovitvena spomeniško-varstvena dela, če bi želeli doseči avtentičnost in spominski značaj hiše.

Zavod za spomeniško varstvo sicer podpira pobudo za to akcijo in priporoča odkup hiše, vse pa bo seveda odvisno od sredstev za odkup in rešitve premoženjsko pravnih zadev z lastniki oziroma stanovalci in koristniki prostorov v hiši. Po zakonu o naravi in kulturni dediščini bo, kot kaže, Skupščina občine Radovljica že letos s posebnim odlokom proglasila hišo za kulturni spomenik v okviru starega mestnega jedra Radovljice. To naj bi bil prvi korak pri uresničevanju pobude, za katero so se navdušili vsi zainteresirani dejavniki v občini.

Predsedstvo občinske skupščine je v zvezi z nadaljevanjem postopka

za odkup hiše predložilo Kulturni skupnosti petčlanski operativni odbor, sestavljen iz najvidnejših kulturnih delavcev v občini. Neformalno

PREŠERNOVO NAGRADO GORENJSKE JE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE PREJEL PROF. JANEZ BOLE

Prešernovo nagrado gorenjskih kulturnih skupnosti za leto 1985 je iz radovljiške občine prejel znani glasbeni in vokalno glasbeni pedagog prof. Janez Bole.

Prof. Bole, ki je sicer doma z Brezje, je vse svoje življenje posvetil zborovski kulturi. Na tem področju deluje že nad 35 let. Za svoje umetniške dosežke je prejel številna priznanja in visoke ocene domačih in tujih kritikov. Umetniško pot je začel v vodenju najbolj znanih slovenskih zborov. Bil je soustanovitelj in vodja Slovenskega okteta od ustano-

je slišati tudi druge pobude za način zbiranja denarja za odkup, ki bi jih tako kot predlog predsedstva občinske skupščine Radovljica kazalo temeljito pretehtati in obravnavati v organih in na skupščini Kulturne skupnosti, ki bo bržčas imela odločilno besedo. Vsekakor pa velja tudi razmisliti, kako skozi finančne načrte — letne in srednjeročne, zagotoviti za to akcijo potrebna sredstva, zlasti zato, ker se dejanska vrednost sredstev, namenjenih za redne programe Kulturne skupnosti, vsako leto bolj krči. Utemeljeni in dobri predlogi, kako najbolje zadostiti tudi tej pomembni pobudi, bodo dobrodošli.

JR

OBISK OBČINSKIH PREDSEDNIKOV V PODNARTU

V petek, 8. februarja, sta bila v Kemični tovarni v Podnartu predsednik Skupščine občine Radovljica Bernard Tonej in predsednik izvršnega sveta Janez Smole. Predstavniki tovarne in krajevnih skupnosti Podnart so ju seznanili z delom in življenjem v tovarni in krajevni skupnosti.

V Kemični tovarni je v minulem letu 168 zaposlenih ustvarilo nad milijardo dinarjev celotnega dohodka. S kemikalijami za površinsko obdelavo so pokrili okrog sedemdeset odstotkov jugoslovanskih potreb. Nekaj pa so tudi izvozili, ker 15 odstotkov surovin morajo še uvoziti. Sicer pa so uvoz v zadnjih letih za nekajkrat zmanjšali. Letos bodo zgradili nove proizvodne kapacitete in tako povečali izvoz in še v večji meri zagotovili izdelke za jugoslovanske kupce.

Predstavniki krajevnih skupnosti so ju informirali o analizi dosedanjega stanja in smernicah temeljnih ci-

ljev za srednjeročni plan 1986—1990 in s programom dela ter finančnim načrtom za leto 1985. Krajevna skupnost je že poslala nad 30 izvodov smernic tistim, s katerimi želi postaviti skupne elemente in sprejeti medsebojne sporazume za načrtno sodelovanje v naslednjem srednjeročnem obdobju v obojestransko korist.

Predsednika sta dala prisotnim več pomembnih informacij, kakor tudi priporočil za nadaljnje uspešno delo in izrekla priznanje za dosedanje aktivnosti v tovarni in krajevni skupnosti Podnart.

Ciril Rozman

Z izbrušenim programskim posluhom in prepričljivo poustvarjalno močjo je pokazal, da je moč tudi v majhni sredini doseči pomembne uspehe. Potrdil je tudi tezo, da pomeni umetniška moč dirigenta osnovo za dvig zborovskega ljubiteljstva. Prav tako je s svojim delom in izkušnjami dokazal, da ima slovenska zborovska pesem v umetniški interpretaciji vse več ljubiteljev. Slovenska ljudska in umetna pesem sta strokovno neoporečni in umetniško doživljenjski, hkrati pa hranita in razvijata pravo podobo narodove biti. To dokazujejo tudi nastopi zbora iz Zasipa pod nagajenčevim vodstvom, ki privlačajo vedno več poslušalcev. Prof. Bole je za svoje umetniške zasluge prejel že več državnih odlikovanj, leta 1983 pa tudi red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

JR

NASTOPI MLADIH GLASBENIKOV OB EVROPSKEM LETU GLASBE

Glasbena šola Radovljica se je s svojimi učenci in učitelji vključila v letošnje praznovanje slovenskega kulturnega dneva.

Na Prešernov dan je pripravila koncert za učence osnovne šole Matevca Langusa v Radovljici, posamezni učenci pa so sodelovali v kulturnem sporedu prireditve v različnih krajih, med drugim v Radovljici, Gorjah in Kropi. V sami glasbeni šoli je bil koncert 12. februarja, ko je s kljunasto flavto, klavirjem, violino, flavto, klarinetom, trobento in saksofonom nastopilo 40 učencev.

Svoje učence in seveda tudi druge poslušalce pa vabi šola na koncert, ki bo v petek, 15. februarja, ob 17. uri v graščini v Radovljici. Z njim se s skromnim deležem pridružuje široki glasbeni akciji — EVROPSKEMU LETU GLASBE 1985, ko se svet spominja 300-letnice rojstva treh znamenitih skladateljev, J. S. Bacha, G. F. Händla in D. Scarlattija.

Šola bo v ta namen imela letos tri koncerte, petkov bo posvečen delu Domenica Scarlattija. Učenci višjih letnikov klavirja in kljunaste flavte bodo igrali njegove skladbe, pridružili se bodo tudi pedagogi, govorni del pa bo poljudno predstavil mesto skladatelja v evropski glasbi.

E. G.

PROSLAVA OB KULTURNEM PRAZNIKU V ZASIPU

Ženski pevski zbor društva upokoencev Javornik-Koroška Bela bo prihodnji mesec praznoval tretjo obletnico obstoja. Vodja zbora je mlada fizioterapevtka Breda Prašnikar, organizacijsko pa zbor vodi Cilka Peternelj.

Ženski pevski zbor LIPA deluje v okviru DU Radovljica in je v lanskem decembru praznoval peto obletnico obstoja. Vadijo v prostorih DU Radovljica pod vodstvom pevovodja Eda Osabnika iz Kranja vsak petek. Zanimivo je, da v tem zboru prepevajo pevke iz sedmih krajevnih skupnosti radovljiške občine. Izvajale so narodne, partizanske in umetne pesmi, med odmorom pa je nekaj skladb zaigrala na citre Štefka Potočnikova iz Slatne — krajevna skupnost Begunje.

Ženski pevski zbor združuje kar petindvajset članic, zvečina starejših — upokojenk. Zbor deluje že na dokaj visoki pevski ravni in imajo za seboj že tudi veliko nastopov. Udeležujejo se raznih pevskih revij v občini in po vsej Sloveniji, gostovale so tudi že v domu Ivana Cankarja v Ljubljani.

Jože Ambrožič

SREČANJE BORCEV IN AKTIVISTOV V PLANINI POD GOLICO

Pred 40 leti so v Planini pod Golico omahnili v smrt naslednji borci NOB: Cilka Zupančič-Sonja, Ela Treven-Rustja, Mirko Rogelj-Petko, Tine Koselj-Vanjo in Janez Pangršič-Jelko.

V soboto, 2. februarja, je KO ZB NOV planina pod Golico organiziral ob spominskem obeležju žalno komemoracijo. Več kot dvesto nekdanjih borcev, aktivistov, vaščanov, svojcev padlih in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij občine in krajevne skupnosti je dostojno počastilo spomin na te junake, ki so pri večini v živem spominu.

Spominsko svečanost je začel pevski zbor Društva upokojencev Jesenice. Daleč na pobočja Karavank je odmevala partizanska pesem, ki je pri večini udeležencev še bolj obudila spomin na tiste čase, ko so te pesmi nastajale in njih melodije prihajale s teh gora in gozdov.

Prav tako prepričljivi so bili recitatorji OO ZSMS Planina in osnovne šole Tone Čufar Jesenice s harmonikarjem, ki je zaigral več partizanskih pesmi, tako kot da je sam doživljal tiste čase, tisto veselje in ob tem toliko žalostnih trenutkov.

Govornik pa je poudaril predvsem tisti čas in okoliščine, v katerih so te tovarišice in tovariši padli. Povedal je nekaj o življenju in zaslugah posameznikov. Cilka Zupančič-Sonja je že pred vstopom v NOV aktivno delala na terenu, materialno pomagala borcem in pomagala članom VOS na Planini pod Golico. Kot borka je bila obveščevalka. Padla je 30. decembra 1944. Danes se po njej imenuje otroški vrtec na Koroški Beli.

Ela Treven-Rustja, ki je padla 4. februarja 1945, je v štirih letih okupacije prešla težko pot. Že prvo leto okupacije je doma sešla jugoslovanska trobojnica in jo z javnimi mladinci obesila Zastrano, to je v hribu nad Koroško Belo. Begunske zapore je spoznala že leta 1941, še bolj pa metode, ki so jih uporabljali, da bi izsilili priznanja. Iz Begunjske so jo poslali v nemško taborišče, od koder je leta 1944 pobegnila in se priključila partizanom.

Težka življenjska pot je spremljala tudi Tineta Koselj-Vanja in Janez Pangršič-Jelka. Že v partizane ju je privedla krivica, ki jo je delavec občutil v predprilski Jugoslaviji. Za njima so bili že dolgi meseci partizanjenja in hkrati upanja v svobodo.

OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Osmi-februar, dan, ko je leta 1949 umrl največji pesnik dr. France Prešeren slavimo kot slovenski kulturni praznik. Na ta dan smo na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja tudi letos pripravili kulturni program. Člani dramske sekcije so pod mentorstvom prof. Darje Črv recitali Prešernove pesmi, za popestritev pa je poskrbel mešani pevski zbor. Ta je po vodstvom prof. Brede Avsenik s svojim delom na Centru pričel šele letos in je dosegel videen napredek, saj smo bili nad njihovim nastopom zelo navdušeni. Zapeli so dalmatinsko pesem Plovi, plovi, za zaključek proslave pa tudi dve črnski duhovni pesmi. Po kulturnem programu smo si ogledali slovenski film Rdeči Boogi ali Kaj ti je, deklca, ki je doma in v tujini prejel veliko priznanj.

Zumra Čatak
Novinarski krožek
CSUI Jesenice

ČLANSKI SESTANKI FOTO KLUBA ANDREJ PREŠERN JESENICE VSAK PONEDELJEK

Novi odbor foto kluba Andrej Prešern Jesenice vabi vse člane foto kluba in ljubitelje fotografije na članske sestanke, ki bodo vsak ponedeljek ob 16.30 v klubski sobi Delavskega doma na Jesenicah — pri Jeleni I. Na teh sestankih se bodo pogovarjali o fotografiji na splošno, o razstavah, o literaturi, možnostih članjenja, članarini in podobno.

Organizirana bodo krajša predavanja, razgovori z mojstri fotografije, predvajanje diapozitivov in podobno. S tem bo odbor poskušal poživiti klubsko življenje v kvalitetnem in kvantitetnem pogledu.

Nista je dočakala in zaman so ju svojci pričakovali v cvetočem maju 1945. leta.

Z njimi je bil takrat tudi Mirko Rogelj-Petko in tudi on je na tem mestu omahnil v smrt. Petko je bil že dvakrat pred tem ranjen približno v istih dneh v letu 1943 in 1944. Trečji mu ni uspelo, da bi se rešil. Domači izdajalec, nekoč njegov sošolec, je kričal za njim: »Mirko, danes nam ne boš pobegnill!« Res ni. Tu se je končala pot borca, ki smo ga vsi cenili, bili nanj ponosni, a za izdajalce in črnoroke je pomenil strah in trepet. Mirko je iz Kosove graščine osvobodil tudi zaprte partizane in aktiviste. Ko so se njegovi po osvoboditvi vrtnili iz taborišča, so zvedeli, da je Mirko dal vse, tudi življenje, da so se lahko vrtnili v svobodno domovino.

V nadaljevanju je govornik poudaril, da partizansko vaš Planino pod Golico na pobočju Karavank obkroža venec spominskih obeležij padlih borcev.

Ob koncu je govornik obsodil pisanje nekaterih mladih intelektualcev, ki danes ob 40-letnici osvoboditve pišejo o domobrancih, njihovih zaslugah, rehabilitaciji in podobno. Poudaril je da so domobranca po zlomu Italije prisegli novemu gospodarju Hitlerju, da se bodo borili za veliki reich. To so bili predvsem tisti, ki jim je uspelo pobegniti s Turjaka in nadaljevati zločine. KPJ in OF sta v štirih letih ogromno storili, da bi vse zapeljane privedli na pravo pot, odpustili zepeljanim in zastrašenim kmečkim fantom po Dolenjski ali tistim, ki so šli z namenom obrambe domovine h četnikom in so pozneje zablodo popravili in prestopili v NOV ali se vsaj niso omadeževali s krvjo.

Poudaril je, da tako pisanje najodločneje obsojamo, ker vnaša dvom med mlade o veličini naše NOB. V govoru je obsodil tudi zadnje dogodke pri naših sosedih Italijanih in Avstrijcih, ko so prav v tem jubilejnim letu spustili na svobodo vojnega zločinca Rederja. Sprejem tega zločinca v Avstriji pa pomeni pravo izzivnjenje vseh, ki so občutili grozote teh zločincev in vseh, ki se že 40 let borijo za mir. To dejanje je dokaz, da se neofašizem še kako vrašča v vse pore političnega in celo pravosodnega življenja in dela v teh državah.

Na koncu govora je pozval vse navzoče, da se pridružimo mislim in besedam Sergeja Krajgerja, ki jih je izrekel že pred leti na Osankarici, ko je stal pred panjo s slikami padlih pohorskih junakov. Novinar ga je vprašal, zakaj je tako globoko zamišljen. Sergej Krajger je odgovoril:

»Premišlujem, če uresničujemo cilje in vse, za kar so oni dali življenja.«

Pred spominsko obeležje je delegacija položila venec, pevski zbor Društva upokojencev Jesenice je za zaključek pod vodstvom Mire Mesarič zapel še nekaj partizanskih pesmi.

Po svečanosti pred spominskim obeležjem so se borci in aktivisti zbrali v hotelu Dom pod Golico na razgovor Naša vas med NOB. Predstavniki ZBZB NOV je najprej pozdravil skoraj sto prisotnih, se jim zahvalil za udeležbo na komemoraciji in za okroglo mizo, kar pomeni priznanje vasi in vaščanom za velik prispevek med NOB. Še posebej je pozdravil svoje padlih borcev in borce-funkcionarje NOB z Alešem Jelenčcem, Francem Konobeljem-Slovenkom, Viljemom Velikonja-Jalkom na čelu. Pozdravil je tudi dva sekretarja okrajnega komiteja SKOJ, ki sta med NOB delala na tem področju, in sicer Nika Višnarja-Miroslava in Franca Talerja-Tobija. Prisotna je bila tudi borka Angelca Lah, odgovorna za AFŽ.

Na koncu je pozdravil tudi sekretarja SKOJ v Planini Albino Klinar-Darinko in sekretarko AFŽ Ančko Prešern. Žal sta sekretarja OF Jože Klinar-Ciril in Rok Štefelin že umrli. Predsednik ZBZB NOV Planina pod Golico pa je bil sekretar mladinske organizacije v vasi.

Nato je nakazal nekaj problemov, ki bi jih bilo treba rešiti na tem zboru in končno dati kraju in vaščanom resnično tisto priznanje, ki so ga zaslužili.

Aleš Jelenc je Franc Konobelj-Slovenko sta se KO ZBZB NOV Planina zahvalila za povabilo, komemoracijo in organizacijo okrogle mize. Prav tako sta ocenila in dala priznanje in dragocene napotke sekretar ZKS Jesenice Branko Iskra in predsednik obč. odbora ZBZB NOV Jesenice Stane Križnar.

Nekaj ur trajajoči razgovor je nakazal, da je tema neizčrpna. Žetov. Lakota, ki je bil komandant mesta Jesenice, je osvežil že toliko pozabljenih dogodkov, a nič manj Angelca Lah, ki je še posebno poudarila zasluge in predanost vaščanov, kativnega dela vseh organizacij od članov do pionirjev, ki so bili vsi obveščevalci-kurirji in veliko prispevali, da je bila vas kot osvobodeno ozemlje.

Vsi prisotni so bili v domu pod Golico tudi primerno pogoščeni, za kar gre zahvala predvsem upravi GG Bled in krajevnemu odboru ZB NOV Javornik-Koroška Bela.

Zborovanje so zaključili pevci Društva upokojencev Jesenice s pesmijo: Zdaj zaori, pesem o svobodi!

Jaka Klinar

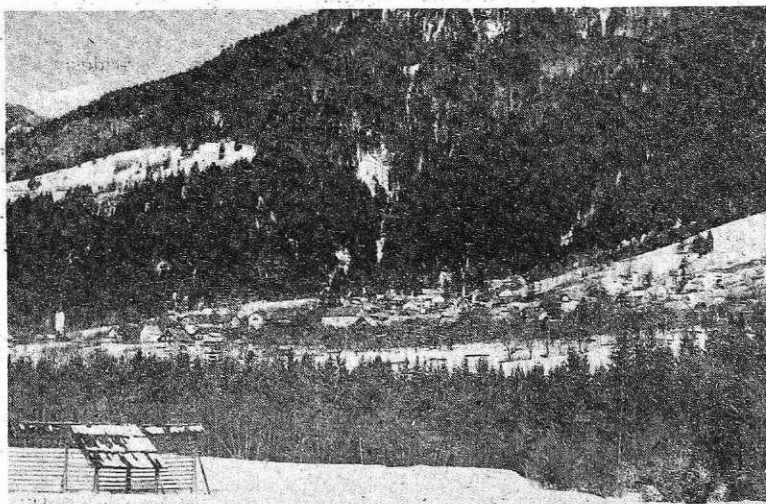
JUBILEJNI KONCERT NA BLEJSKI DOBRAVI

Jubilejni koncert PD »VINTGAR« BLEJSKA DOBRAVA bo v soboto, 23. februarja, ob 18. uri v dvorani osnovne šole na Blejski Dobravi.

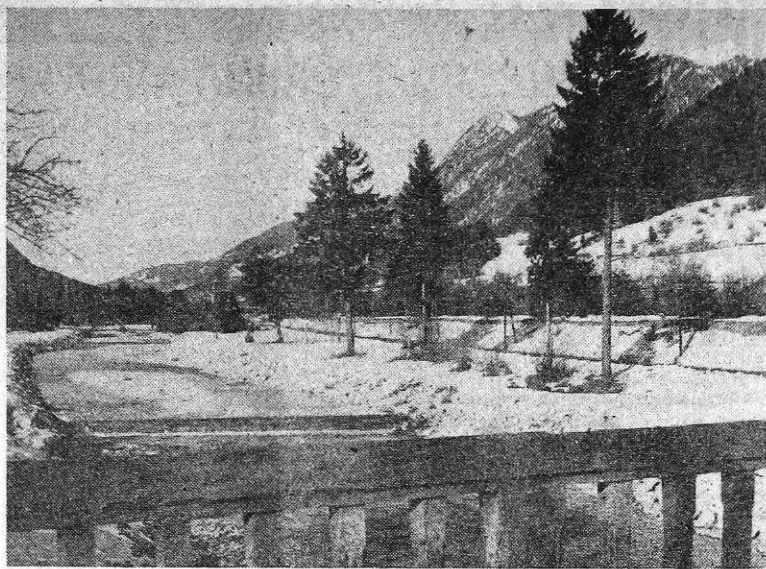
PROGRAM:

Ubal Vrabec
Matija Tomc
Danilo Bučar
France Marolt
Vasilij Mirk
Franc Venturini
Zorko Prelovec
Jurij Flajšman
Rado Simoniti
Rado Simoniti
Karol Pahor
Jože Leskovar
Samo Vremšak
Rado Simoniti
Anton Förster
dr. Anton Schwab

ZDRAVLJICA
TEČE MI VODICA
PLENIČKE JE PRALA
VENCICI BEILI
NA TRGU
BAZOVICA
DOBERDOB
TRIGLAV
PUNTARSKA
PESEM GALEBU
PA SE SLIŠ
ČEJ SO TISTE STAZICE
ANA SAMA REČ ME GRIVA
POJDAM U RUTE
VEČERNI AVE
VINSKA

Dovje v teh dneh (foto I. Kučina)

Sava Dolinka, desno trasa nekdanje — morda tudi bodoče železniške proge Jesenice—Rateče (foto I. Kučina)

JUBILEJ PEVSKEGA ZBORA »VINTGAR«

V sredo, 20. februarja, bo minilo deset let, odkar je bilo ustanovljeno pevsko društvo Vintgar Blejska Dobrava. Pravzaprav moramo govoriti o pomni oživitvi, kajti začetek organiziranega kulturnega delovanja na Blejski Dobravi sega v zgodnja leta med obema vojnoma.

Desetega maja 1923 je bilo ustanovljeno DPD Vintgar, ki je imelo tamburaško sekcijo in pevski zbor. S krajšimi prekinitvami je delovalo do okupacije, da bi po osvoboditvi ponovno zaživel in uspešno nadaljevalo z delom. Pevski zbor je vztrajal do leta 1958, tamburaški orkester pa do leta 1964. Dolgoletno praznino je krajevni odbor ZB NOV prekinil s pobudo, da se ustanovi pevsko društvo. Prizadevnim privržencem in ljubiteljem zborovskega petja je uspelo.

Začetek je od slehernega člana terjal trdo in vztrajno delo. V nenehnem prizadevanju za »prostor pod soncem« so veliko dela opravili člani izvršnega odbora. Uspelo jim je pridobiti pokroviteljstvo nad zborom delavskega sveta Železarne Jesenice, s čimer je najtesneje povezano ime pokojnega Jožeta Ulčarja.

Iz objektivnih razlogov je vodenje zbora opustil zborovodja Janez Ponikvar, ki ga žal tudi ni več med nami. Zahrbtna bolezen je prekinila njegovo bogato ustvarjalno življenjsko pot. Na njegovo mesto je stopil Alojz Vengar. Nov obraz za harmonijem, drugačen način dela in spremenjen repertoar so pri pevcih povzročili malodušje, ki se je kmalu sprevrglo v postopno izboljšanje kvalitete našega petja.

Za vse to gre nedvomno zahvala obema zborovodjema, članom izvršnega odbora in ostalim pevcem.

Na letošnje jubilejno leto smo se skrbno pripravljali tako po organizacijski kot tudi po izvajalski strani.

Z jubilejnimi prireditvami smo začeli 12. januarja, ko je pri nas gostoval oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica — Breznica. Prvega marca pa se bo s celovečernim koncertom predstavil Dolenjski oktet. Za nekatera gostovanja se še dogovarjamo.

Jubilejni koncert bomo izvedli 23. februarja ob 18. uri v dvorani os-

novne šole na Blejski Dobravi. Eno ponovitev imamo že dogovorjeno. Gostovali bomo pri pevskem zboru PTT iz Kranja, ki ga prav tako kot nas vodi zborovodja Alojz Vengar. V okviru pevskega tabora v Šentvidu pri Stični bomo organizirali promenaadni koncert, na katerem bosta nastopila poleg domačega zbora še moški pevski zbor DU Jesenice in mešani pevski zbor PTT Kranj.

Upamo, da se bomo s prireditvami v jubilejnim letu primerno oddolžili prizadevanjem naših predhodnikov, obenem pa utrdili pota za uspešno nadaljevanje zborovske dejavnosti na Blejski Dobravi. Pri tem pričakujemo tudi vso podporo občinstva.

Andrej Černe

PRAZNOVANJE SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

V petek, 8. februarja, je bil slovenski kulturni praznik in praznovali smo ga tudi na naši šoli. Za vse učence je bila proslava v šolski dvorani. Do tega dne smo zaključili s tekmovanjem za Finžgarjevo bralno značko in učenci, ki so sodelovali, so prejeli značke in priznanja. Razglasili so tudi rezultate medoddelčnega tekmovanja v 2. redovalnem obdobju in podelili priznanja najboljšim oddelkom.

Učenci 5. in 6. razredov smo po oddelkih izvedli kviz o bralni znački, njenem pomenu, o poznavanju pisatelja Frana Saleskega Finžgarja, po katerem se naša bralna značka imenuje. Učence 7. in 8. razredov je po proslavi obiskal pesnik Valentin Cundrič. Predstavil je nekaj svojih pesmi in jih podrobneje razložil.

Dopisniški krožek
OŠ Tone Čufar

UPOKOJENCI Z JAVORNIKA IN KOROŠKE BELE SO LEPO POČASTILI SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Ženski pevski zbor DU — Radovljica je na povabilo kulturno prosvetnega društva Zasip izvedel samostojni koncert v soboto, 9. februarja, v prostori družstva v Zasipu. Dvorana s sto sedeži je bila zasedena, saj krajani Zasipa radi obiskujejo take prireditve in tudi vodstvo prosvetnega društva se trudi, da krajanom nudi to vrst kulturnega življenja.

Lepo doživetje nam je zbor pripravil v soboto, 9. februarja, v dvorani doma družstva na Javorniku, ko smo počastili spomin pesnika Prešerna in slovenski kulturni praznik nekoliko drugače. Zamišle Cilke Peterne-ljeve je uspela in je ugajala vsem poslušalcem oziroma obiskovalcem prireditve. Članice zbora so se sedele okoli mize, pogrnjene s starinskimi prtom s slovensko narodno vezeno. Na mizi je bil v majoliki lep slovenski »pušljec«. Na steni je bila slika pesnika Prešerna. Sodeloval je še upokojenski instrumentalni trio in mladi obetavni harmonikar Matej Znidar. Obe uvodni pesmi, ki jih je zapel ženski zbor, sta zazveneli izredno občuteno. Krepka Zdravljica in melanholična Luna sije ... sta bili zapeti tako, da bi ju bil sam pesnik vesel. Učenka Mojca Prija se razvijala v dobro recitatorko. V duetu sta zapeli sopranistka Pepca Prašnikar in altistka Vida Treven pesem o ne-

šrečni nezakonski materi ter še prijetno narodno o izgubljenih stezicah. Mateju Znidarju smo bili upokojenci zelo hvaležni za lepo igranje na harmoniko, saj so bili zvoki iz njegove harmonike polni in doživeti. Spored je zaključil ženski zbor z razgibanim Oglarjem, nato smo pa kar vsi zapeli: »Prišla bo pomlad ...«. Pomlad v naravi bo prišla, saj jo že vsi težko čakamo, pomlad v našem domu upokojencev pa je prišla med nas že v soboto, 9. februarja, z lepo pesmijo, narodnimi nošami in toplim spominom na pesnika, ki je slovenstvo dvignil na raven evropske kulture. O tem in o pomembnosti kulturnega življenja je povedala nekaj besed tajnica društva.

Tako je bil slavnostni del proslave zaključen, nadaljevali pa so ga še naši vrli muzikantje (trio) folklorne skupine s svojimi veselimi domačimi vižami.

Štefka B.

V POČASTITEV PREŠERNA V JESENISKEM GLEDALIŠČU VEČER ČISTEGA SPOMINA, GRENKEGA SPOZNANJA IN VESELEGA UPANJA

V počastitev slovenskega kulturnega praznika je v petek, 8. februarja, amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice uprizorilo svojo tretjo premiero v tej gledališki sezoni. Izvedli so pesnitev — tragedijo Franceta Prešerna KRST PRI SAVICI, v režiji Mirana Kenda in komedijo Davida Girricka in Andreja Smoleta VARH, v režiji Vere Smukavec. Pri obeh tekstih je bil dramaturg Bojan Štih.

Jeseniško amatersko gledališče Tone Čufar nadaljuje pot, ki si jo je zastavilo z uprizorjanjem starejših in pozabljenih slovenskih in drugih gledaliških del. Prizadevajo si tudi odpirati nove gledališke možnosti z besedili v prozi ali verzih, ki sicer niso bila napisana za neposredno odsko izvajanje, dajejo pa možnost za čim bolj celovit odskri izraz. Take mu namenu naj bi sledili s Prešernovo pesnitvijo KRST PRI SAVICI.

Prešernova pesnitev Krst pri Savici se nedvomno uvršča med tiste slovenske pesnitve, ki so prirejane in izvedene tudi kot celovito dramsko delo. V besedilu ni nič absolutnega, pač pa le prepričanje, da nam to bleščeče in hkrati grozljivo besedilo danes govori o temeljni problematiki naše eksistence, in sicer tako o njenih aktualnih razsežnostih kot tudi o njenem razmerju do tradicije, ki potrjuje, DA SMO, KAR JE SMO. Dramaturg Bojan Štih navaja, da tako Prešernov KRST kot VARH pričata o naši veliki volji — biti, postati in obstati slovenski narod z razvito družbeno in gospodarsko produktivno organizacijo, narod s prosvetljenim kulturnim in znanstvenim inštitucionalnim sistemom, ki pa bo utemeljen v duševnem in umetniškem življenju in v izkustvenem gradivu tega življenja. Krst pri Savici nam pripoveduje o naši prvi ideološki stiski, ki nas je kruto soočila s tragično dilemo med življenjem in smrtjo.

Krst pri Savici je tako v prvi vrsti poetična pesnitev, nikakor ne le nekakšna javna razprava o kakšnih spornih vprašanjih, ki se zastavljajo iz zgodovine slovenskega duha. Tako je potrebno opozoriti na zapleteno Črtomirovo usodo, njegovo razmerje do Bogomile in mrtvih junakov. Črtomirovo pojmovanje odrešenja in smrti, resnice in smrtne ljubezni, povzroča, da osrednji junak rešuje vendarle v prvi vrsti lasten eksistencialni problem, saj s svojim prekrščevanjem, v katerega privoli na prošnjo Bogomile, premaguje predvsem sebe.

Vse, kar nam je v tekstu pesnitve trenutno nejasno, nam razodene jasna uprizoritev. Boj za slovenstvo je izstopal v vseh Prešernovih dimenzijah. To ni bila le nekakšna slovenska mitologija, to je bilo doživljanje v sijajni izvedbi, v glavnem mlade jeseniške skupine, pod odličnim vodstvom režiserja Mirana Kenda. Prešernova pesnitev in dramska umetnost sta nas pripeljali do najprijetnejših zmagoslavnih občutkov. CR-TOMIR, ki ga je igral Bojan Poganič, je bil v celotni izvedbi reševanja, borbe, negotovosti, obupov in groz, jasen, precizen in silovit. Lik BOGOMILE je z veliko rahločutnostjo odlično podala Julči Štamfelj. V imenitni izvedbi Prešernovega KRSTA PRI SAVICI so nastopili še: Elizabeta Stefanciosa, Irena Varek, Simona Anderlič, Mojca Strgar, Liljana Kač, Igor Škrli in Franci Černe. Umetniško priznanje zasluži prav vsi sodelujoči, s Škrliem in Černetom na čelu, posebno za lepo izgovorjavo, za prepričljivo, na nekatere mestih zapleteno scensko izvedbo, posebno pa še za dovršeno vključevanje v odlične glasbene efekte, katerim se je vedno v pravem času priključevala odlična svetlobna spremljava.

S tem prvim delom premiere bi se ta praznični večer tudi lahko končal. Občutki in zadovoljstvo so bili tako »globoki«, da ni bilo prostora za razmišljanje: Kaj pa sedaj po Črtomirovi tragediji? No, jeseniški gledališčniki so popostrili spominski večer na Prešerna še s komedijo Andreja Smoleta VARH, Prešernovega sodobnika in »brata«, v kateri opozarja na našo jezikovno, miselno in socialno konverzijsko enakopravnost z drugimi narodi. Smoletova komedija je bila natisnjena 1840. leta, zelo skromno pa je bila zastopana na slovenskih odrih. Prva uprizoritev je bila ob stoletnici prvič natisnjene dela na odru Drame SNG v Ljubljani 1940. Zadnja pa leta 1965 v SNG v Celju. Tudi to je bil vzrok, da jeseniški gledališče ponovno oživi to skoraj pozabljeno besedilo in združi Prešernovo tragedijo in Smoletovo komedijo v enem gledališkem večeru.

Režiserka Vera Smukavec je še enkrat pripravila razigrano, veselo predstavo, ki je kljub šablonskemu besedilu pritegnila gledalce. Izognila se je vsemu, kar bi lahko obremenjevalo uprizoritev, tako da je bila ko-

kos tudi nalogam, ki jih taki odrski teksti zahtevajo.

Ostali sodelujoči pri predstavi so bili: Janez Kovič — scenografija, Meta Sever — kostumografija, Štefi Muhar — lektoriranje, Ilija Šurev — glasbena oprema, Draga Škvarč — šepetalka, Marjan Gogala — odrski mojster, Pavli Torkar — luč, Darko Kmet — inspicient, Drago Smolej, Marjan Jazbec, Miran Jereb — svetlobni park, Ludvik Erjavec, Silvo Škulj — odrska tehnika, Ivanka Leskova — izdelava kostumov, Vinko Frelj in Jože Bedič — izdelava scene.

Franjo Ropret

RETROSPEKTIVA ZNAČILNIH USTVARJALNIH TRENUTKOV IN NOVIH POGLEDOV NA PROSTOR IN TRENUTKE V PROSTORU

Jutri, v petek, 15. februarja, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah s krajšim kulturnim programom odprli tretjo letošnjo likovno razstavo. Po dvanajstih letih se bo na Jesenicah spet predstavil s svojimi deli grafik — oblikovalec NEJČ SLAPAR iz Kranja.

Jeseniško razstavo je avtor zasnoval na retrospektivi nekaterih svojih najbolj značilnih ustvarjalnih trenutkov, ki segajo daleč nazaj in na nekaterih novejših delih, s katerimi odpira nove poglede na prostor in trenutke v prostoru.

Nejč Slapar je bil rojen 10. marca 1945 v Stražišču pri Kranju, sicer pa je grafik — oblikovalec v grafičnem podjetju Gorenjski tisk Kranj. Od leta 1982 je član Društva likovnih umetnikov Slovenije. Doslej je s svojimi deli predstavil na 23 samostojnih in petih skupinskih razstavah. S pesnikom Francem Pišernikom sta v Kranju pripravila tudi tri razstave na teme: grafični prostor poezije, prostorske zasnove in barvni prostor poezije, trinajstkrat pa se je predstavil s konkretno poezijo. Izdelal pa je tudi samostojni projekt »krogla« nad kanjonom Kokre v Kranju. Na Ex tempore v Piranu je leta 1976 prejel diplomlo, leta 1978 pa prvo nagrado. Da bi bolje spoznali njegovo likovno tvornost, navajamo ocene dveh likovnih kritikov, najprej Ceneta Avgušтина:

»Kot trdo zvite kite konopljinih vlaken se nam kažejo elementi, iz katerih sestavlja Nejč Slapar svoje, na opartistični stilni imenovalce opte kompozicije. Vendar ti svitki s svojimi spremenljivimi oblikami in položaji ne sodijo le v sestav nekega izvirnega likovnega komponiranja, temveč imajo tudi globlji, simboličen pomen. So pravzaprav stilizirani deli človeškega telesa, ki v svojih spletih in prepletih ustvarjajo podobo razgibanega dogajanja. Substanca opartistično zasnovane šahovnične mreže oziroma črtovja, ki se pojavlja kot polnilo med personificiranimi risanimi svitki, deluje kot neke vrste medcelična tekočina, ki omogoča neovirano gibanje likovnih elementov.

Po tematski strani predstavlja cikel Slaparjevih risb s tušem zbirko erotično obarvanih prizorov s skupnim naslovom: Slutnja poletja. Slikar erotičnih scen ne prikazuje, temveč jih le nakazuje. Razstavljeno vrsto risanih prizorov bi lahko imenovali erotično občuteni igro posebej bljenih likovnih prvin, s katerimi slikar dosega željen izraz, ne da bi pri tem zašel v banalnost. V erotično sceno Slaparjevih listov je pogosto vmešana spremljajoča obrobna tema, ki pojasnjuje osnovno motiviko, opredeljuje odnose med slikarjem in dogajanjem v sliki in s tem ustvarja tisto potrebno atmosfero, ki daje kompoziciji vsebinsko polnost in oblikovno zrelost.

Franci Zagoričnik pa o slikarju — grafiku razmišlja takole:

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Po zadnjih podatkih, ki jih je izdal zvezni urad za statistiko, so zahodnonemške železarne izdelale v letu 1984, 39,386 milij. tone surovega jekla. V primerjavi s predhodnim letom, ko je bilo izdelano 35,729 milij. tone, pomeni to povečanje za 10,2 %. Tudi te številke so znak izboljšanja gospodarske in s tem tudi seveda železarske konjunktore v industrijsko razvitem zahodnem svetu.

MARKO HUDNIK — IPSISIMUS SLOVENSKE PROZE

Marko Hudnik (Julijan 0 in Habent sua fata) se zavestno odreka pri pisanju bodi vsebini bodi obliki. Ne glede na to, da mu to nič ne pomeni, doseže, da je novela, dasi dolga po več sto strani ali manj, kot iz enega kosa. S tem se Hudnikovo pisanje postavlja ob bok tako esejem kot liriki. Zato na to pisanje letijo isti očitki kot bi na esej ali liriko. Se pravi: komaj še razumljivo; komu je to potrebno; čemu izmišljaja.

Da presežemo ta kooperativni odnos do tekstur, ki jih bomo vzeli v precep, naj na samem začetku razmišljanja poudarimo, da go-sistem in stop-sistem Hudnikove novele izvira prav iz strastnega objema vsaj dveh oblik (dnevnik, roman) in vsaj dveh vsebin (ta, ki jo zapisujejo in tista, ki jo žive), vendar se ta kolektiv več oblik in več vsebin utrjuje v eno pojavnost z več dušami pod eno in isto kožo. Kot bi bralec hodil hkrati po vseh cestah, ki vodijo v križpotje, ki je konec vseh poti, brezno vseh poti. Ali kot bi vse telo težilo v obraz, ki je že po besedi brezno.

Hudnikov sistem pisanja ni cikličnost ali črno-bel sistem, niti danost-gnanost, je preprosto hoja ali dihanje, se pravi, da gre za dialektične sodnobe, med tem, kar je v teksturi go in med tem, kar je stop.

Na podlagi ali s pomočjo Hudnikove novelistike bi lahko osvetlili relacije sodobnega človeka, in sicer:

človek: simbol,
človek: kult,
človek: mitos,
človek: alegorija,
človek: znak,
človek: arhetip,
človek: fenomen

Takoj je treba pripisati, da se en isti dogodek ali pásus pojavlja v več relacijah.

Upoštevaloj vse te relacije ali korrelacije naj poudarimo, da bo moral človek 21. stoletja občutiti v sebi, to je uresničiti tudi v sebi heliocentričnost in ukiniti, to je pre-rasti geocentričnost; drugo pa, da je Hudniku uspela Trojna Izida, to je razsežnost ženskega lika: J a s n a kot imaginacija, ki z imenom (Jasna, Jazon-konj) pomeni modrostnico, je pa prikazana kot dokaj izgubljena podoba, kot notorična, vendar še vedno kot kažipot nazaj v realnost in že kot kažipot naprej v Svetlano, ki je inspiracija, vendar strahna, kot se za žensko spodobi, saj je kombinatorična zgolj za Julijana, za druge pa je ali nič ali p o r a b a. V posebnem paktu z obema: z notorično je poročen, s kombinatorično pa živi v mislih, z obema v glavi pa hodi naš junak okoli tretjega erotičnega žarišča, ali kar skozenj, to je po Ljubljani. Ljubljano doživlja naš junak erotično. In ta Ljubljana lahko prevzame nase grehe obeh Izid, Jasnino notoričnost in Svetlano spremenljivost, Ljubljana je Izida N o r e j a v tej ljubezenski zmesi. Noreja ni le nora, noreja je obglavljena in vodna. To bi barjanska Ljubljana lahko bila. Izraz noreja je ohranjen poleg Izide Noreje še v Noricu in v Pa-Noricu (Panoniji) in seveda v noricah, ki so vodni izpuščaji.

TATJANI KOŠIR IN MARKU HUDNIKU GORENJSKI PREŠERNOVI NAGRADI

V petek, 8. februarja, na slovenski kulturni praznik, so v Križah podelili letošnje gorenjske Prešernove nagrade, ki jih za izjemne dosežke na področju kulture podeljujejo kulturne skupnosti gorenjskih občin. Letos jo je za gledališko dejavnost prejela Tatjana Košir z Jesenic, za glasbeno zborovodja Janez Bole iz Radovljice in akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja, za literaturo Marko Hudnik z Jesenic in Franci Zagoričnik iz Kranja, za literaturo in prevajalstvo pa Tone Pretnar iz Tržiča.

TATJANA KOŠIR je že več kot četrstoletje med najvidnejšimi oblikovalci umetniškega programa jeseniškega amaterskega gledališča Tone Čufar. V sezoni 1981/82 je z vlogo Popove v groteski A. P. Čehova »Medved« praznovala 25-letni jubilej, že v naslednji sezoni pa je v vlogi Suzanne Delicias v igri »Orkester« imela svoj osemstoti nastop pri jeseniškem gledališču.

Obe navedeni vlogi sta značilni za izjemno širok razpon igralskega talenta Tatjane Košir, saj je v Čehovi drami dokazala izreden smisel za groteskno komiko, v »Orkestru« pa prepričljiv občutek za tragiko ženske, izgubljene v blodnjaku velemerne priznane.

V zadnji gledališki sezoni ji je bila zaupana posebno težka naloga, oblikovati zahtevno vlogo »one« v »Intervjuu« Matjaža Kmecla. S to vlogo je še enkrat dokazala, da je igralka izjemnih oblikovalnih sposobnosti. Upodobila je postarano in zagrnjeno borko, ki sta jo usoda in življenje hudo preiskusila. Tatjana Košir je to žensko predstavila s po-

sebnim občutkom za toplino in človečnost. Pod zunanjo zadržanostjo in pijanskimi meditacijami zagrnjene borko je bilo čutiti globoko osebno tragiko ženske, ki še vedno veruje v pravičnost in ljubezen.

MARKO HUDNIK že trideset let objavlja pesmi in različna prozna dela, veliko pozornosti pa je bilo deležno njegovo zadnje prozno delo JULIJAN 0 (odlomke smo lahko prebrali tudi v naši kulturno-umetniški prilogi LISTI), v katerem avtor izpričuje, da temeljito obvlada junaka oziroma sebe v svetu in svet v junaka oziroma sebe ter besedo v dogajanje in živo dogajanje v besedi. Zanj je dogodek roža, ki jo gre nekaj v seme, to je v novo rastje, nekaj pa v gnolobo. Z isto neizprosnostjo se piše letova junaka, to je lahko tudi sebe in s prav tako nepopustljivostjo korači skozi objektivni svet oziroma skozi nas. (Njegovo prozno delo predstavljamo tudi v posebnem stavku.)

Obema nagrajencema iskreno čestitamo tudi v imenu naših bralcev.

Vodno pomeni v človekovi serpentinotroškost. Spričo te razbremenitve tako Jasna kot Svetlana nista ozemljeni in lebdi kot dva razbojnika ob junaku, ki bi se tudi rad dematerializiral in z eno nogo že stoji v dogodkih, ki se godijo bolj t a m kot tu.

CLOVEK: SIMBOL-skupaj balansirati, konstelacija, človek in simbol sta skladna, nihče ni nikomur nadrejen in brez človeka je simbol neaktiven. Človek simbol doživlja v procesu, ki vsrkava pozornost čutov, delo s simbolom je samoprotekcija, simbol ima toliko pomenov, kolikor ljudi ga doživlja. Simbol in alegorija gresta pri Hudniku največkrat v sožitje, v kontinuum, ker so dogajanja doma v glavnem v mislih, v besedah, v sanjah, v sanjarijah, v romanu; in bi na podlagi Hudnikove novelistike lahko odkrili, da je simbol presvetlitev alegorije. Recimo kiparjev beg v Hades. Tudi kipar je pes brez jezika, saj je mrtev nehal govoriti in zagotovil si je Evridikino usodo: saj se on, z g o d b a k o t t a k a n e n a d e j a ne Hermes na Orfeja. Lahko je samo v poduk diletantom. Profesionalni kiparji so se ga odrekli. Pixatelli pa ni Orfej.

CLOVEK: MITOS-religija, politika, vse, kar je človeku nadrejeno. Pri Hudniku pravega nasilja ali vzgoje v mitosu, v religiji in v politiki junaki niso trpeli. Kvazimitos bi lahko ustvarjal gospod Lucij, ki se pojavlja kot Zveličar z nekaj apostoli, kot Ipsisimus z nekaj magi. Moralne navade so že razvade.

CLOVEK: KULT-kult je včasih uživala samo obrt. Vsota obrti je bila kultura kot vsota kultov, danes kult pomeni čaščenje in okrušek mitosa, vsekakor je kult človeku nadrejen. Do kulta je v tej zgodbi dvignjevo Jelovskovo S o p a n j e, in to zaradi verjetnosti, ki vse izključuje, zaradi satanskega rokovanja s tekstom in seveda ne izključuje malikovanja istega teksta. Odnos do kulta je natančno predpisan ali milo rečeno dovoljen. Kult erogenih zon (ali mistika kot zapiše Hudnik) pa je iz pamtveka, in ga ne more nič ukiniti.

CLOVEK: ALEGORIJA-pri alegoriji gre za razliko od simbola za enopomenskost in edinopomenskost, alegoriji se je treba podrediti, ne moreš ji dodati osebnega toka, alegorija ustvarja komplekse ali parazite. Pri Hudniku so alegorični pavijani. Alegorija so tudi favorizirana usta. Prav preigravanje ali provociranje daje mislim sočnost in napeto smer.

CLOVEK: ZNAK-znak je konvencija in lahko nekaj banalnega. Znak bi bila Jelovškova dva, ki živita v enačbi. Znak so krojni vzorci, ki jih gledata Jasna in Svetlana med samo seanso, in s tem znakom p o n i ž a t a posvečen trenutke, v katerem so se gnetli fenomeni. In to je tisto, da obe ženski v trenutku, ki bi žensko rabil kot lino v arhetip, v tem trenutku trdno sedita v stran, sovravnici, tukaj in zdaj pa združeni kot v zaroti proti vsemu, kar rahlja ozemljeno.

CLOVEK: ARHETIP-arhetipi so situacije, skozi katere je človeštvo šlo in podobe, ki jih je prevzelo n a s e. Občutki deja vu seveda še niso dovolj, da bi ljudem, ki nekako žele ustanoviti ložo, to tudi uspelo. Pridejo samo do vizualizacije. Tisto o hologramu pa je že znanost. Arhetipska je najbrž Hudnikova vrsta pisanja sama.

CLOVEK: FENOMEN-manifestira se subjektivna in intimna brezrealnost, kar se da objektivizirano in predstavotvorno. Manifestira se duhovna lakota z okusom po usodnosti, ki je pa ni in je ni. Manifestira se kot vožnja na morje. Manifestira se kot prijateljstvo, ki visi na nitki in kot ljubezen, ki plava, odtrgana z v-trom.

Hudnikove misli in besede niso distancirani, vse je nabito z insinacijami in inkriminacijami, tako spiritualne besede kot kontaktne. Čeprav Hudnik prikazuje ponavadi post festum na eterični ravni. Tako je Hudnikovo dejanje toliko kooperativno kot avantgardno. Toliko zaznamujoče, kot je tudi že samo zaznamovano z nekim preddejanjem.

V piscu je torej neka zdrava pamet, ki je ne tišči k t l o m odnos do jezika, odnos do posameznika, odnos do preteklosti. Zato ni — vsaj kot pisec — ulomljen s skupnim imenovalcem.

VALENTIN CUNDRIČ

LETNA SKUPŠČINA ŠOLSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA

Ob slovenskem kulturnem prazniku je imelo šolsko kulturno društvo Josip Vandot v osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori svojo letno konferenco. Šolsko kulturno društvo je bilo ustanovljeno 24. februarja lani in tako praznuje prvo leto delovanja.

Vse navzoče je najprej pozdravil predsednik društva Benjamin Gracer, sledil je kulturni spored, v katerem je pel solski pevski zbor, recital pesmi Romov Miroslava Antica je izvedel literarni krožek, na klavir pa so igrali mladi pianisti: Spela Albreht, Damjan Hrovat, Damjana Žerjav, Tončka Mertelj, Helena Oman, Anica Mertelj in Tina Mlakar.

Izvolili so organe občnega zbora, predsednik društva Benjamin Gracer pa je podal poročilo o enoletnem delu društva. Preteklo leto je bilo pestro, plodno in ustvarjalno, kar pričajo mnoge nagrade in priznanja. Vodi se kronika o delu šolskega kulturnega društva, nekoliko večje pa so težave pri izdajanju šolskega glasila Kekec. Krajevna skupnost in Turistično društvo Kranjska gora ter posamezne delovne organizacije so pokazali resnično razumevanje za sodelovanje v društvu. Rečeno je še bilo, da na šoli uspešno sodelujejo krožki in sekcije in da je tudi uspešno sodelovanje z Zvezo kulturnih organizacij Jesenice.

Blagajniško poročilo je podala Vera Dulmin in je dokaj spodbudno, saj so si denar prislužili z raznimi kulturnimi prireditvami in akcijami, po krajevnih skupnostih pa so uspešno uprizarjali Vandotovega Kekca. Mira Smolej je govorila o načrtih in delovanju društva v letu 1985. Ker

letos praznujemo več pomembnih obletnic, kot so 40-letnica osvoboditve naše domovine, 185 let od rojstva Franceta Prešerna, 80 let od rojstva Toneta Čufarja, 140-letnica rojstva Jakoba Aljaža ..., letos je tudi evropsko leto glasbe, se bodo učenci in pedagogi kranjskogorske osnovne šole vključili tudi v ta praznovanje. Sledijo še Finžgarjeva in Cicibanova bralna značka, kjer sodeluje veliko število učencev. Osmega marca, za dan žensk, bo društvo skupaj z jesenjskim foto klubom Andrej Prešern pripravilo občinsko pionirsko foto razstavo v Kranjski gori. Prav tako bo konec aprila v Kranjski gori tudi občinsko pionirsko foto tekmovanje. Sledila bodo razna tekmovanja in srečanja, kot so Vesela šola, natečaj Kurirček, likovne razstave ...

Na pobudo izvršnega odbora društva naj bi letos prikazali slikarja Maksima Gasparija. Preteklo leto je bil na podoben način prikazan pisatelj in rojak Josip Vandot ob 100-letnici rojstva.

Letne konference šolskega kulturnega društva Josip Vandot so se udeležili predstavniki krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij Kranjske gore ter pedagogi in učenci osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora.

A. Kerštan

PISATELJ PAVLE ZIDAR MED NAMI

»Kultura je pogojena z duhom časa — duh časa pa so globine zgodovine, poznavanje sedanosti in slutnje prihodnosti«, se je glasilo geslo, ki nas je vodilo, ko smo pripravljali proslavo za 8. februar — slovenski kulturni praznik, dan, ko se spominjamo smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna.

Na začetku proslave je šolski zbor zapel tri pesmi, najprej Zdravljico, Prešernovo najbolj revolucionarno pesem; učenci so se predstavili z recitacijami, zaplesali pa so tudi slovenski ljudski ples. Spored sta popestrila Oto Gerdej, gledališki igralec, ki je prebral odlomek iz znanega Zidarjevega dela, in njegov sin, ki je že večkrat dokazal, da je pravi umelek — violinist. Navdušeno smo jim zaploskali.

Naše proslave so se udeležili kulturni in družbenopolitični delavci iz naše krajevene skupnosti. S svojim obiskom pa nas je razveselil tudi pisatelj Zdravko Slamnik — Pavle Zidar. Z njim smo se učenci sedmih in osmih razredov pogovarjali. To je pisatelj, ki se je rodil in odrasčal na Javorniku, danes pa živi ob morju. Šolo je obiskoval na Koroški Beli, v času, ko so učile nemške učiteljice. Sam jih ni imel rad, še posebej ne zato, ker so mu vztrajno pačile priimek Slamnik in ga namerno klicale »Svamnk«. Pavle Zidar je že mlad pomagal partizanom in se je zaradi svojega delovanja kmalu znašel v begunjskih zaporih; skupaj z ostalimi jetniki so ga iz zaporov rešili partizani.

Pavle Zidar je plodovit pisatelj, saj letno napiše poprečno kar štiri knjige. Med njimi je tudi knjiga Okupacija Javornika, ki jo je namenil opisom, doživljanjem in spominom na mlada leta v rodni kraji.

Na tem literarnem srečanju nam je prebral svojo novelo Kje bomo nočjo večerjali, ki je posvečena žrtvam letalske nesreče na Korziki. To je pretresljiva pripoved — razmišljanje in čustvovanje človeka, ki je v nesreči izgubil tri znanke, prijatelje; hkrati pa občutek velike izgube za ves slovenski narod, saj je v katastrofi umrlo 180 rojakov.

S pisateljem smo se pogovarjali tudi o njegovem delu. Učenci smo mu postavljali številna vprašanja, na katere nam je rad in obširno odgovorjal.

Našemu gostu smo se na koncu zahvalili, da se je tako prijazno odzval našemu vabilu in mu iz srca zaželeli še mnogo delovnih uspehov.

Mateja Sedej, 8. c
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB Koroška Bela

DOLINŠEK S SVOJIMI TIHOŽITJI V KRANJSKI GORI

V torek, 12. februarja, so v hotelu Larix v Kranjski gori odprli razstavo slik — tihožitij člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice FRANCA DOLINŠKA. Razstava bo na ogled do 28. februarja.

NOVA KNJIGA ZBORNIKA »JEKLO IN LJUDJE«

Ob dvajsetletnici prve knjige je letos izšla peta knjiga jeseniškega zbornika za lokalno zgodovino Jesenic in okolice Jeklo in ljudje. Poleg poljudno-znanstvenih zapisov iz železarske zgodovine, zgodovine delavskega gibanja in NOB ter povojne socialistične izgradnje, objavlja zbornik tudi znanstvene prispevke (arheologija, geologija, numizmatika, značkarstvo itd.), ki osvetljujejo podobo naših krajev.

Peta knjiga zbornika je opremljena z bogatim fotografskim arhivom ter v barvnem ovitku.

Zbornik lahko kupite za ceno 1.200,00 din (broširana) ali 1.500,00 din (vezana-kaširana). Naročniki, delavci TOZD in delovnih skupnosti naše železarne, lahko odplačajo knjigo v treh (3) mesečnih obrokih.

NAROČILNICA

Podpisani

zaposlen v TOZD — DS:

delavska številka

naročam V. knjigo ZBORNIKA JEKLO IN LJUDJE — broširano-vezano (ustrezno obkroži).

S tem dajem tudi soglasje, da se znesek obračuna pri mojem osebnem dohodku v treh mesečnih obrokih.

Podpis:

(Naročilnico izpolnite čitljivo in jo pošljite na naslov: TEHNIČNI MUZEJ ŽELEZARNE JESENICE)

MNOŽIČNA UDELEŽBA NA KURIRSKEM SMUKU NA PRISTAVI

Člani krajevene organizacije ZB NOV Javornik - Koroška Bela so v nedeljo, 10. februarja, na Pristavi v Javorniskem rovtu uspešno organizirali 31. smuk karavanskih kurirjev v počastitev 51 padlih kurirjev med NOB na območju Karavank. Te velike spominke smučarske manifestacije se je udeležilo več kot 300 tekmovalcev, med njimi borci, učenci osnovnih šol, člani ZSMS, pripadniki teritorialnih enot, milice, carine, Jugoslovanske ljudske armade, civilne zaštite, zveze rezervnih vojaških starešin in drugih organizacij. Posebno razveseljivo je bilo, da se je tokrat na startu zbralo tudi veliko borcev, ki so še vedno kar večji smučanja.

Priznanje za uspešno izvedbo smuka gre številnim borcem in smučarskim delavcem v krajevni skupnosti Javornik - Koroška Bela pa tudi v jesenjski občini, ki so imeli nemalo dela s pripravo proge. Še v noči s sobote na nedeljo je bil na Pristavi pravi nalič, vendar je proga zdržala. Ze od četrta naprej so jo utrjevali, na

nekaterih mestih so sneg na progo tudi nanosili.

Na začetku tekmovanja so se oglasile fanfare članov pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, tekmovanje pa je odprl predsednik Skupščine občine Jesenice Franc Brelih. Na podelitvi pokalov in priznanj je spregovoril podpredsednik organizacijskega komiteja Franc Treven, ob tej priložnosti pa so borcem in kurirjem s tega območja podelili posebne spominke medalje.

Ta spominška smučarska manifestacija je bila tudi ena izmed številnih letošnjih prireditev in proslav, ki se bodo vrstile v počastitev 40-letnice osvoboditve. Poleg marljivih organizatorjev so prireditelje materialno podprle številne delovne organizacije, glavni pokrovitelj letošnjega smuka pa je bil SGP Gradbinec Kranj.

REZULTATI (proga kurir): Organizacije ZB NOV — moški: 1. Jože Klinar-Moko (ZB NOV Planina pod Goli-

NOČNO TEKMOVANJE ZA MEMORIAL LOVRA ŽEMVE IN GORJANSKIH TEKAČEV

V Gorjah so prizadevni smučarski delavci, tekaški učenci Lovra Žemve, organizirali nočno tekmovanje ob baklah. Nočni tek na smučeh si je zamislil Lovro Žemva v spomin na odličnega mladinskega tekača, svojega učenca Marjana Jakopiča. Lovro je nenadoma omahnil pred dobrimi tremi leti pri trasiranju proge prav za ta tek v Marjanov spomin. Po smrti Lovra, znanega predvojnega odličnega tekača, kombinatorca, reprezentanta in povojnega učitelja smučarjev-tekačev v Gorjah, ki je usposobil celo vrsto odličnih tekačev in reprezentantov, se je odbor TVD Partizan Gorje odločil, da preimenuje to tradicionalno nočno tekmovanje iz Marjanovega memoriala v memorial Lovra Žemve in gorjanskih tekačev.

Letošnje tekmovanje v izvedbi TVD-GORJE je bilo v sredo, 8. februarja, v Gorjah (na Dolgem Brdu) z začetkom ob 18. uri. Pokrovitelj tekmovanja, kot vedno doslej, je bil LIP Bled. Proga je bila zelo dobro izpeljana, večina nižinska in dovolj hitra. Obiskovalcev je bilo kar dovolj, čeprav ne bi mogli reči, da je bila propaganda širša.

Ob zaključku tekmovanja so dobili prvi trije iz vsake kategorije zlate, srebrne in bronaste medalje, prehodni pokal in praktična darila.

REZULTATI: MLAJŠE PIONIRKE — 2 km (10 tekmovalk): 1. Michele Horvat-Avstrija, 7.57,6, 2. Betina Busotisch — Avstrija, 8.11,2, 3. Betka Popović — TVD Gorje, 8.50,4;

MLAJŠI PIONIRJI — 2 km (12 tekmovalcev): 1. Tomaž Žemva TVD Gorje, 7.22,0, 2. Damjan Knafelje — TVD Gorje, 7.52,0, 3. Jernej Eralh — SK Rateče, 7.53,5;

STAREJŠE PIONIRKE — 2 km (dve tekmovalki): 1. Mateja Kunstelj 7.18,0, 2. Mojca Koren 9.49,6 — obe TVD Gorje;

STAREJŠI PIONIRJI — 2 km (10 tekmovalcev): 1. Andrej Zupan — TVD Gorje, 6.10,4, 2. Günther Krasnitzer — Avstrija, 6.30,9, 3. Ludvik Majcen — TVD Gorje, 6.36,2;

MLAJŠE MLADINKE — 4 km (1 tekmovalka): 1. Petra Zupan — TVD Gorje, 16.22,9;

MLAJŠI MLADINCI — 4 km (devet tekmovalcev): 1. Lado Smrekar — TVD

Dol, 12.25,0, 2. Uroš Kepić — Olimpija, 12.31,2, 3. Franc Prevodnik — SK Triglav, 12.34,5;

STAREJŠE MLADINKE — 6 km (pet tekmovalk): 1. Ivi Bešter — SK Triglav, 20.14,2, 2. Jasna Kovač — TVD Dol, 20.24,0, 3. Katra Kavčič — SK Triglav, 20.41,1;

STAREJŠI MLADINCI — 6 km (13 tekmovalcev): 1. Robert Kerštanj — SK Rateče, 16.14,8, 2. Janez Klemenčič — SK Triglav, 16.16,3, 3. Matej Kordež — SK Triglav, 16.44,2;

MLAJŠI ČLANI — 8 km (sedem tekmovalcev): 1. Milan Katrašnik — SK Triglav, 22.46,2, 2. Jože Cigler — TVD Gorje, 22.49,4, 3. Aleš Bratina — Olimpija, 23.23,8;

ČLANI — 8 km (12 tekmovalcev): 1. Jože Klemenčič — TVD Dol, 20.07,3, 2. Jani Kršinar — Olimpija 20.12,0, 3. Dušan Djuričič — SK Mojstrana, 20.22,1;

Ekipno so zmagali (član, mladinec in ml. mladinec): 1. SK Triglav Kranj — 49.51,9, 2. Olimpija Ljubljana — 49.57,7, 3. TVD Dol — 50.32,6 in 4. TVD Gorje — 52.06,7. Tekmovalo je 81 tekačev.

Jože Ambrožič

ZIMA — ZIMSKI ŠPORTI — AKTIVNOST MALIH ŠOLARJEV

DRSANJE

V hali v Podmežakli je bilo oktobra, novembra in decembra 1984 ob sredah in petkih slišati vršič otrok. Okrog 200 malih šolarjev iz VVO Jesenice se je pod vodstvom svojih tovarišic učilo drsati. Razdeljeni v skupine so poskušali zadržati brez opore »bande«, spretnejši celo med zaprekami, najspretnjeji pa so danes že vključeni v drsalni klub Jesenice. Stariši in VVO Jesenice smo poskrbeli za drsalke in navdušenje za umešnostno drsanje in hokej. Drsalci bi lahko vsi zimo, saj nam je bil led na razpolago brezplačno, ovira so bili le visoki prevozniki stroški.

SMUČANJE

Od 4. do 8. februarja 1985 je bilo živahno na Zatniku. 89 malih šolarjev iz VVO

co) 34,08, 2. Ivan King (ZB NOV Tržič) 35,10, 3. Matevž Lukanc (ZB NOV Tržič) 35,38; Ženske: 1. Angela Šmid (ZB NOV Bled) 35,60;

Osnovne šole — učenke 1.—4. razreda: 1. Januša Lah 36,00, 2. Smilja Dolgan (obe OŠ Prežihov Voranc Jesenice) 36,21, 3. Petra Panjtar (OŠ Koroška Bela) 38,04; Učenci: 1. Aleš Pančur (OŠ Kranjska gora) 34,92, 2. Jure Keršmanec (Prežihov Voranc) 35,46, 3. Grega Mertelj (OŠ Mojstrana) 35,69.

Učenke 5.—8. razreda: 1. Romana Skrilec (OŠ Kranjska gora) 34,92, 2. Beti Boznar 35,84, 3. Andreja Javornik (obe OŠ Heroja Bračiča Tržič) 36,66; učenci: 1. Roman Podlipnik (OP Tone Čufar Jesenice), 2. Vojko Lapanja (OŠ Heroja Bračiča Tržič) 31,91, 3. Janez Hladnik (OŠ Heroja Grajzerja Tržič) 32,41;

Mladinci (proga borec): 1. Roman Podlipnik (OO ZSMS Blejska Dobrava) 1.08,39, 2. Tine Mulej (OO ZSMS Zgoša) 1.10,11, 3. Blaž Ravnik (SSD CSUI Jesenice) 1.10,47; mladinke: 1. Pika Ferk (OO ZSMS Blejska Dobrava) 1.34,13, 2. Darja Klinar (OO ZSMS Hrušica) 2.03,26; Članice: 1. Olga Pervanja 1.22,03, 2. Milica Šega (obe Koroška Bela) 1.33,17;

Skupine TO, JLA, ZRVS: 1. Matjaž Hafner (občinski štab TO Radovljica) 1.09,03, 2. Milan Rozman (občinski štab TO Tržič) 1.09,15, 3. Boris Pesjak (občinski štab TO Jesenice) 1.10,94;

Skupina milica, carina, CZ: 1. Gaber Gmajnar (Carinarnica Jesenice) 1.10,39, 2. Slavko Panjtar (odbor za SLO KS Blejska Dobrava) 1.11,26, 3. Andrej Kolenc (UNZ Kranj) 1.11,84.

EKIPNO — organizacije ZB NOV: 1. ZB NOV Tržič 1.10,48, 2. ZB NOV Kranj 1.14,50, 3. ZB NOV Javornik-Koroška Bela 1.16,92; skupina TO, JLA, ZRVS: 1. občinski štab TO Radovljica 3.33,15, 2. občinski štab TO Tržič 3.39,42, 3. občinski štab TO Jesenice 3.39,92; skupina milica, carina, CZ: 1. Carinarnica Jesenice I. ekipa 2.22,95, 2. odbor za SLO KS Blejska Dobrava 2.24,16, e. UNZ Kranj I. ekipa 2.25,03; mladinci: 1. SSD CSUI Jesenice 3.37,59, 2. OO ZSMS Zgoša 3.39,53, 3. OO ZSMS Javornik rovt I. ekipa 3.41,16.

Najboljši čas na progi »borec«: Roman Podlipnik (Blejska Dobrava) 1.08,39, najboljši čas na progi »kurir«: Grega Čop (OŠ Tone Čufar) 31,67.

J. R.

USPEŠNI NASTOPI MLADIH SMUČARJEV

Na slovenskem prvenstvu za mlajše pionirje in pionirke v veleslalomu in slalomu, ki je bilo na Starem vrhu nad Škofjo Loko, so več odličnih rezultatov dosegli tudi mladi tekmovalci iz jeseniške in radovljske občine.

V veleslalomu je pri mlajših pionirjih zmagal Jure Košir, Kranjska gora, pred Gregorjem Kreigerjem z Bleda. Ostali tekmovalci smučarskega kluba Kranjska gora so se uvrstili: 4. je bil Teodor Albreht, 6. Janez Slivnik, 15. Marko Klofutar, 24. Sebastijan Gašperin in 25. Uroš Oman. Pri mlajših pionirkah je bila Petra Pirc z Jesenic druga, 17. Sandra Kotnik, Kranjska gora, 25. Romina Bergant z Jesenic in 27. Mateja Janša z Jesenic.

V slalomu je pri mlajših pionirjih Jure Košir iz Kranjske gore zasedel drugo mesto, 4. je bil Janez Slivnik, 6. Teodor Albreht in 13. Uroš Oman, vsi Kranjska gora.

Pri pionirkah je bila Romina Bergant z Jesenic deveta, Sandra Kotnik iz Kranjske gore pa je žal s padcem zapravila odlično uvrstitev. Naj poudarimo, da so tokrat mladi člani smučarskega kluba Kranjska gora resnično dobro tekmovali. Jure Košir je bil v obeh disciplinah najboljši s prvim in drugim mestom, dobro so se uvrstili tudi Janez Slivnik, Marko Klofutar, Uroš Oman in Sandra Kotnik. Ob tem velja poudariti, da so ti tekmovalci leto mlajši od ostalih sovrstnikov in imajo še velike možnosti. Z vsemi je bil tudi zelo zadovoljen trener Edo Slivnik, omenimo pa še, da je hotel Kompas v

ARHITEKTURA NA ZILJI

Danes, 14. februarja, bodo ob 18. uri v razstavnem prostoru Liznjekove hiše v Kranjski gori odprli razstavo ARHITEKTURA V ZILJSKI DOLINI, ki jo je pripravilo slovensko kulturno-prosvetno društvo iz Bistrice v Ziljski dolini na avstrijskem Koroškem. Na otvoritvi razstave bo sodeloval tudi njihov pevski zbor.

Kranjski gori pomagal tekmovalcem smučarskega kluba pri prevozu na tekmovanje.

J. R.

VII. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ«

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec, Slovensko prosvetno društvo »Rož« v Šentjakobu v Rožu vabijo na

VII. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ«

v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo februarja 1945, ki bo v nedeljo, 3. marca, s pričetkom ob 10. uri pri Polancu na Čemernici (Hodnina) nad Šentjakobom v Rožu, in ki zajema:

— smučarski tek — 3,5 km (1 krog) otroci do 10 let, (letniki 1975 in mlajši), dekleta do 16 let (1969—1974); ženske do 30 let (1955—1968); ženske nad 30 let (letniki 1954 in starejše);

— smučarski tek — 7 km (2 kroga) — fantje do 16 let (1974—1969), moški do 30 let (1968—1955), moški nad 30 let (1954 in starejši), tekmovalna ženska in moška skupina;

— pohod za pešce od Polanca prek bivšega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koča nad Arihovo pečjo« (1084 m) in nazaj mimo Resmanove lovske kočice do Polanca.

POGOJI ZA UDELEŽENCE: Na VII. zimskem pohodu, Arihova peč lahko sodelujejo vsi. Udeleženci pohoda (pešci) morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Pohodniki se morajo držati proge, ki je za pohod označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščeco — »Koča nad Arihovo pečjo« (kontrolni žig) in se prek Resmanove lovske kočice (kontrolni žig) vrnejo po označeni poti do cilja pri Polancu najkasneje do 15. ure. Masovni start za tekače je ob 10,30, na cilj pa je treba priteči najkasneje do 12. ure. Pred startom bo kratka spominška svečanost v spomin padlim partizanom pod Arihovo pečjo.

PRIJAVA IN STARTNINA: Udeleženci se prijavijo do 28. februarja na OK ZSMS Jesenice, Titova 86, vsak dan od 7. do 15. ure.

Vsak udeleženec pohoda ali tekmovanja v smučarskem teku ob vpisu prispeva akontacijo 500,00 din (250,00 din startnina za pohod in tek in 250,00 din prispevek za prevoz z avtobusom).

ODHOD AVTOBUSA BO V NEDELJO, 3. MARCA, OB 7. URI IZPRED ZDRAVSTVENEGA DOMA JESENICE.

Pohodniki in tekači prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko, tekači pa še dodatno startno številko. Po pohodu je treba na cilj predložiti kontrolni kartonček. Vsak udeleženec dobi diplomu in kolajno za udeležbo, najboljši pri teku pa spominško plaketo Slovenskega vestnika.

OKREPČILA, ZDRAVNIŠKA SLUŽBA, SERVISNA SLUŽBA:

Vsak udeleženec dobi toplo pijačo in klobaso. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

Pohod bo izveden ob vsakem vremenu, v primeru pomanjkanja snega bo samo pohod.

Kdor se petkrat udeležil zimskega pohoda »Arihova peč«, prejme posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

KORAK BLIŽJE NASLOVU?

V času, ko tole pišemo, ne vemo za rezultat drugega superfinalnega srečanja med jeseniškimi železarni in beograjskimi »rdečimi-beliimi«. Zato bomo govorili le o prvem derbiju, ki je bil v soboto, 9. februarja, v športni dvorani v Podmežakli.

Kot je znano, so ga dobili dvajsetkratni prvaki povsem zasluženost s tremi zadetki razlike. Ali je bil to pomemben korak k 21. zvezdici, bodo pokazali preostali dvoboji super-finala, saj je po tem prvem derbiju med Jesenicami in Crveno zvezdo ostalo kar precej »ČE-jev«.

Kaj bi bilo, če sodnik Grepl iz Siska ne bi v tolikšni meri, kot je, oškodoval jeseniškega moštva? Kaj bi bilo, če trener Beogražanov pri rezultatu 2:2 ne bi zaženjal Šemsediničevca z mladim in neizkušenim vratarjem Dabovičem, ki je v desetih minutah prejel kar šest zadetkov?

Kaj bi bilo, če bi pri rezultatu 8:6 za Jesenice Pasič zadel jeseniško mrežo, saj se mu je ponudila izredna priložnost?

Ali pa, kaj bi se zgodilo, če jeseniški hokejisti ne bi igrali tako slabo v obrambi, kot so, saj so večkrat puščali svoja vratarja Pretnarja povsem samega, prepuščenega na milost in nemilost beograjskim napadalcem.

Toliko le v premislek, kajti v soboto se je v dvorani v Podmežakli pred 6000 gledalci dogajalo marsikaj. Živčnost na obeh straneh je napravila pač svoje, svoje pa je pristavil tudi glavni sodnik Grepl, ki je imel resnično čuden kriterij doseganja prekrškov. Lahko mirne duše rečemo, da je precej oškodoval jeseniško moštvo.

Seveda pa je ob tem potrebno reči, kar je po srečanju potrdil tudi trener Roman Smolej, da so Jesenice igrali v soboto precej slabo. Dogovorili so se povsem nekaj drugega, kot so ljubitelji hokeja potem videli. Po mnenju trenerja jeseniškega moštva so njegovi igralci še posebej slabo in neodgovorno igrali v obrambi. Ob tem je pristavil, da če bodo to popravili, se bodo v nadaljevanju zelo uspešno lahko kosali z Beogražani, v nasprotnem pa bodo doživljali težke trenutke.

Prvi superfinalni dvoboj torej ni prinesel posebno kvalitetnega hokeja. Le na trenutke smo videli znano jeseniško hitro, domiselno in kombinatno igranje. Nekaj pa se je v soboto le dalo opaziti. Pravzaprav je ostalo kot pomemben opomin. Namreč, psihološka trdnost Crvene zvezde. Da gre za zelo dobro pripravljeno moštvo, ki je hkrati precej borbeno, smo vedeli že prej. Toda da je v tolikšni meri nezmožljivo, kot se je izkazalo, vseno ni.

HOKEJ NA LEDU

V soboto, 16. februarja, bo ob 18. uri v športni dvorani v Podmežakli tretje srečanje superfinala med moštvoma

HK JESENICE : HK CRVENA ZVEZDA Beograd

KERŠTAJN DRŽAVNI PRVAK MED STAREJŠIMI MLADINCI

V slabem vremenu in močnem vetru se je 26. in 28. januarja na Jezerskem odvijalo 40. državno prvenstvo v smučarskih tekih za mladince. Na progah 5 in 10 km se je merilo 130 tekmovalcev in tekmovalk iz 19 jugoslovanskih klubov. Vse prvenstvo je bilo pod vplivom nove tehnike »Sitonen korak«, ki prodira tudi med naše tekače, vendar pa so ta korak nekateri tekmovalci delali tudi še prek oznake 200 m do cilja, ki velja za prepoved drsalnega koraka. Na žalost se je to zgodilo tudi Kavalariju iz Rateč, ki je dosegel odlični peti čas pri starejših mladincih.

V soboto so tekli mladinci 10 in mladinke 5 km. Skoraj vsi tekmovalci, razen nekaterih, so tekli brez maže. Izkazalo se je, da v teh težkih pogojih naši mladinci še niso dorasli »Sitonen korak«, saj je bil prvi Kerštajn, ki je tekkel z mažo in s klasičnim korakom. Pri mladinkah je zmagala udeleženka svetovnega prvenstva Smrekarjeva iz Dola.

V nedeljo so se tekmovalci pomerili še v štafetah. Mladinke so tekle v enotnih štafetah, torej ml. in st. mladinke skupaj, zmagale pa so tekmovalke Triglava Kranj. Najbolj so presenetili mladi Kranjskogorci (Klofutar, Oman in Zunković) z zmago nad favoriziranimi tekači kranjskega Triglava. V konkurenci st. mladincev pa tekmovalci Triglava praktično niso imeli konkurence in so zmagali

smo predvidevali. Po vodstvu z 2:0 so Beogražani v 24. minuti izgubljali kar s petimi zadetki razlike. Toda niso vrgli puške v koruzo. Počasi, a zanesljivo so si opomogli od velikega šoka in nazadnje prišli do — za njih izredno dobrega rezultata 8:6. Imeli so celo izredno prilagodljivost tudi za sedmi zadetek, toda Pasič je iz neposredne bližine streljal mimo vrat.

Beogražane je torej težko zlomiti, kar je pomembno spoznanje. Le trdni, nezlomljivi in tisti, ki verjamejo v svojo kvaliteto in moč, so lahko uspešni v super-finalu. S tem se pač moramo sprijazniti.

V taboru jeseniških hokejistov so bili veseli zmage, toda zavedali so se napak, ki so jih naredili. Zavedali so se tudi, da znajo igrati veliko boljše, kot so v soboto. Vse to je še kako prav, kajti zmaga lahko tudi zapelje, če ne znaš realno presojeti. Po sobotni tekmi so igralci skupaj s trenerjem Smolejem dolgo analizirali predvsem napake v igri, kajti na napakah se učimo. Teh pa je bilo v soboto kar precej. Časa za veselje bo dovolj, če bo 21. zvezdica ostala na Jesenicah, sedaj je potrebno biti povsem na »strdnih tleh«.

Očitno je namreč, da gre za dve dokaj izenačeni moštvi, ki imata vsak svoje prednosti. Hokejsko znanje je na strani Jeseničanov, boljša telesna pripravljenost in morda tudi psihična stabilnost pa je, kot kaže, na strani beograjskih rdečebelih.

JESENICE : CRVENA ZVEZDA
9:6 (5:3, 3:1, 1:2)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 6000, sodniki Grepl iz Siska, Vister z Jesenic in Čemažar iz Ljubljane. Streli: 0:1 Nenad Ilić 10, 0:2 Ladocki 12, 1:2 Raspet 13, 2:2 Milarec 13, 3:2 Borse 14, 3:3 Kováč 18, 4:3 P. Klemenc 19, 5:3 P. Klemenc 20, 6:3 P. Klemenc 21, 7:3 B. Pajić 22, 8:3 Kopitar 24, 8:4 Saliji 38, 8:5 Saliji 43, 8:6 Janković 44, 9:6 Borse 47; kazenske minute: Jesenice 18, Crvena zvezda 16 min.

JESENICE: Pretnar, Češnjak, M. Pajić, Mlinarec, I. Ščap, Razinger, B. Pajić, Kozar, P. Klemenc, Hafner, Horvat, Borse, Pristov, Kopitar, Raspet, Š. Ščap, Magazin, B. Klemenc.

CRVENA ZVEZDA: Šemsedinič, Dabović, Kováč, Nenad, Ilić, Crowley, Bubnić, Aleksić, Šumenković, Čeeen, Ladocki, Janković, Pasič, Vatovec, Williams, Saliji, Nebojša Ilić, Sekelj, Mitrović, Poluga, Popović.

D.

PLES V MASKAH ZA OTROKE

TVD Partizan Jesenice in DPM Jesenice vabita otroke Jesenic na **OTROŠKI PLES V MASKAH** v soboto, 16. februarja, ob 16. uri.

PRVENSTVO DELOVNE SKUPNOSTI KSI V SANKANJU

Člane delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve in informiranje vabimo, da se udeležijo prvenstva v sankanju za leto 1985, ki bo pri Savskih jamah danes, v četrtek, 14. februarja, ob 15. uri.

Prijavite se na startu!

Osnovna organizacija sindikata delovne skupnosti KSI

Še korak do cilja...

SMUČARSKI TEKI TRANSPORTNIH DELAVCEV

V sredo, 6. februarja, so se na smučišču v Mojstrani sodelavci temeljne organizacije Transport pomerili v tekih. To je bila prva od dvanajstih panog letošnjega internega tekmovanja.

Proga je bila dolga dva kilometra, tekmovalci pa se je udeležilo šestnajst sodelavcev TOZD Transport. Moški so tekmovali v treh starostnih skupinah, pri ženskah pa je bila samo ena tekmovalka, in sicer Ljudmila Oblak.

Pri moških so bili rezultati naslednji: v starostni skupini do 25 let so bili najboljši: Jure Kovačič, Boris Zemva, Ivo Črv, Matjaž Zamida, Robert Bohinec in Jure Kalan; v skupini od 25 do 30 let so bili najboljši: Stojan Jeretić, Miloš Kerne, Alitja Resman in Brane Bakic; v skupini nad 35 let pa so bili najboljši: Miro Kalan, Albin Zuber, Jože Oblak in Rudi Radčić.

L. Kos

KOROŠKA OSVOJILA POKAL V SANKANJU

Koroška deželna sankaska zveza je zaupala izvedbo zaključnega tekmovanja za pokal Koroška — Slovenija slovenskemu športnemu klubu »OBIR« Zvezna Kapla. Tekmovanje je bilo v soboto, 9. februarja, na naravnih progah »OJSTRA« v Lobniku nad Zelezno Kaplo. Pri končnem izračunu za pokal so upoštevali rezultate s tekmovanja za memorial Jožeta Jelovčana, pokal mesta Jesenic in tekmovanja OBIR/Koroška. Tekmovanje v Svečah in Trzinu ni bilo zaradi slabega vremena.

Na zaključni prireditvi je nastopilo prek 100 enosodov in 12 dvosodov iz 14 klubov. Iz Slovenije je bilo prek 40 udeležencev iz štirih klubov (Tržič, Jesenice, Železniki, Idrija).

Na zaključni razglasitvi rezultatov je nastopil ženski pevski oktet pod vodstvom kulturnega delavca Poljanskega, ki je v svojem govoru poudaril, da je že dr. Franc Prešeren pred 150 leti poudaril sožitje med narodi. Predsednik Koroške deželne sankaske zveze je v svojem govoru razložil pomen slike na prospektu — biltenu, kjer so Karavanke, na katere sije sonce. To sonce naj združuje in zbližuje ljudi, športnike in prijatelje na obeh straneh.

REZULTATI TEKMOVANJA:
MLADINKE: 1. Andrea Wielsch-ASKO Finkenstein 3.11.15, 2. Tončka Štalc — Iskra Železniki, 3.25.52, 3. Sabine Schein — REC Sveče, 3.29.60.

MLADINCI: 1. Walter Žura — TVN St. Margarethen, 3.12.37, 2. Cristian Primik — REC Sveče, 3.18.29, 3. Franc Krassnig — REC Sveče, 3.21.21.

MLADINCI STAREJŠI: 1. Stefan Karner — WSV Frantschach, 2.55.66, 2. Klaus Knauder — WSV Frantschach, 2.58.28, 3. Simon Burnik — Iskra Železniki, 2.59.54; **ČLANICE:** 1. Regina Smrtnik — SSK Obir, 2.04.09, 2. Marija Šmid — Iskra Železniki, 2.12.72, 3. Tinka Tolar — Iskra Železniki, 3.19.48;

ČLANI: 1. Roland Trattinig — TVN Feld am See, 2.50.53, 2. Harald Rabitsch — TVN Feld am See, 2.51.84, 3. Teodor Kallnik — TVD Partizan Tržič, 2.52.77;

STAREJŠI ČLANI: 1. Jürgen Spöck — ESV St. Veit, 3.04.80, 2. Florian Miklau — SSK Obir, 3.05.19, 3. Felix Schatz — WSV Frantschach, 3.06.10;

DVOSEDI: 1. Trattinig — Rabitsch — TVN Feld am See, 1. 27.51, 2. Brandstätter — Detičec — TVN Feld am See, 1.30.80, 3. Česen — Česen — TVD Partizan Tržič, 1.31.76;

V pokalu Koroška — Slovenija je prvo mesto osvojila ekipa Koroška s skupnim časom 13.09.63, drugo pa ekipa Slovenije s časom 13.29.71.

Koroška Sankaska zveza in slovenski športni klub OBIR iz Zelezne Kaple sta ob slovesu izrazila željo po skorajšnjem snidenju na taki prireditvi.

čani.

15. in 16. FEBRUARJA VSA SVETOVNA ELITA ALPSKEGA SMUČANJA V KRAJNSKI GORI

Ker zaradi pomanjkanja snega v decembru ni bilo mogoče organizirati slaloma in veleslaloma za svetovni pokal, je bila prva tekma v teh disciplinah po svetovnem prvenstvu zaupana Kranjski gori. Zaradi pomanjkanja snega je v letošnjem programu svetovnega pokala nenehno prihajalo do sprememb. Zato je organizacijski komite organiziral vrsto aktivnosti, predvsem pa so tehnične ekipe skrbele, da je bila FIS proga stalno pokrita s snegom. To tekmovanje bo v Kranjsko goro prav gotovo privabilo predstavnike najrazličnejših organizacij in gledalcev.

Tekmovanje v Kranjski gori je tako po svetovnem prvenstvu v Bormiu nova preizkušnja za svetovno elito veleslaloma za najboljši smučarje na svetu. Prav gotovo bodo na tem tekmovanju tisti, ki niso osvojili nobene medalje na svetovnem prvenstvu, skušali to nadoknaditi z zmago v slalomu ali veleslalomu v Kranjski gori. Hkrati pa se bodo hoteli ponovno potrditi tudi tisti, ki so v Bormiu osvojali medalje. Zato bo tekmovanje v Kranjski gori zelo zanimivo. Napovedane športne borbe bodo prav gotovo za vsakega gledalca pomenile tudi enkratno športno doživetje.

Program tekmovanj je naslednji:
— petek, 15. februarja, veleslalom: I. tek ob 9.30, II. tek ob 13. uri;
— sobota, 16. februarja, slalom: I. tek ob 9.30, II. tek ob 12.30.

Organizacijski komite je imel za to tekmovanje pred zaključkom redakcije že precej prijav, tako da bo udeležba na ravni svetovnega prvenstva in svetovnega pokala. Nova proga je za to tekmovanje dobro pripravljena. Tudi vse druge tehnične ekipe so naloge opravile, izboljšujejo le še posamezne podrobnosti.

Jože Resman

V SANKANJU PRVAK TOZD JEKLARNA

V soboto, 9. februarja, je bilo pri Savskih jamah prvenstvo Železarn v sankanju. Organizacija tekmovanja je bila zelo dobra, pa tudi proga je bila odlična, ker je zapadlo nekaj snega in zato ni bila prehitra. Primerna je bila tudi za manj izkušene tekmovalce. Udeležba je bila nekoliko slabša, verjetno zaradi slabega vremena. Nastopilo je 24 žensk in 92 moških.

REZULTATI:

ŽENSKO DO 35 LET: 1. Sonja Vilman, Žičarna, 1.22.48, 2. Darinka Lahajnar, Jeklarna, 1.25.41, 3. Irena Smolej, Jeklarna, 1.29.75, 4. Metka Koblar, E-TKR-NG, 1.32.18, 5. Milena Lužnik, E-TKR-NG, 1.33.38, 6. Pika Ferk, KO-FI, 1.34.39, 7. Sonja Černe, KO-FI, 1.35.75, 8. Bojana Lavčar, Jeklarna, 1.36.34, 9. Slavica Starič, Plavž, 1.38.69, 10. Mojca Smolej, E-TKR-NG, 1.40.73;

ŽENSKO NAD 35 LET: 1. Andreja Mahnič, E-TKR-NG, 1.31.37, 2. Dragica Pust, E-TKR-NG, 1.42.33, 3. Francka Marinkovski, E-TKR-NG, 1.46.77, 4. Breda Smagin, Vzdrževanje, 1.51.59, 5. Dragica Mitrović, Vratni podboji, 1.54.61, 6. Majda Sušnik, HVB, 2.24.36.

MOŠKI DO 35 LET: 1. Miha Petercel, Jeklarna, 1.12.80, 2. Ivan Vilman, Žičarna, 1.16.02, 3. Roman Petercel, Valjarna žice in profilov, 1.16.49, 4. Roman Kolman, E-TKR-NG, 1.19.45, 5. Janez Babič, E-TKR-NG, 1.20.55, 6. Bogdan Sredanović, E-TKR-NG, 1.23.13, 7. Vencelj Razinger, HVI, 1.23.43, 8. Branko Lendero, Vratni podboji, 1.24.98, 9. Peter Basara, Žičarna, 1.25.33, 10. Jože Smolej, HVB, 1.25.91.

MOŠKI OD 35—45 LET: 1. Martin Zvab, Jeklarna, 1.15.17, 2. Zvone Kalan, E-TKR-NG, 1.19.87, 3. Mirko Klinar, KSI, 1.20.84, 4. Franc Čerin, Žičarna, 1.24.55, 5. Vinko Mavrič, Jeklarna, 1.24.91, 6. Peter Kikelj, E-TKR-NG, 1.27.01, 7. Jože Šebjan, Strojne delavnice, 1.27.26, 8. Jože Uršelj, Energetika, 1.28.07, 9. Jože Kobentar, KSI, 1.28.74, 10. Andrej Kutin, Jeklarna, 1.32.08.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Stane Horvat, Jeklovlek, 1.09.61, 2. Drago Dokl, Jeklarna, 1.16.35, 3. Dominik Soklič, Jeklarna, 1.19.78, 4. Franc Solar, HVJ, 1.26.43, 5. Vlado Repe, Strojne delavnice, 1.27.05, 6. Anton Noč, Valjarna debele pločevine, 1.30.59, 7. Jože Šturm, Žičarna, 1.31.24, 8. Leopold Čimžar, Remontne delavnice, 1.32.18, 9. Rudi Noč, Valjarna debele pločevine, 1.32.75, 10. Bogo Tušar, E-TKR-NG, 1.36.89.

EKIPNO ŽENSKO: 1. Jeklarna 21 točk, 2. E-TKR-NG 17, 3. KO-FI 14, 4. Žičarna 12, 5. Plavž 11, 6. KSI 10, 7. Vzdrževanje 9, 8. Vratni podboji 8, 9. SD 7, 10. RD 6, 11. HVB 5 točk.

EKIPNO MOŠKI: 1. Jeklarna 29 točk, 2. E-TKR-NG 25, 3. Žičarna 22, 4. KSI 20, 5. Strojne delavnice 19, 6. Transport 18, 7. HVB 17, 8. Energetika 16, 9. Valjarna debele pločevine 15, 10. Livarna 14, 11. Plavž 13, 12. HVJ 12, 13. Valjarna žice in profilov 11, 14. Elektrode 10, 15. Remontne delavnice 9, 16. Vratni podboji 8, 17. Jeklovlek 7, 18. Vzdrževanje 6, 19. KO-FI 5 točk.

bag

KK JESENICE : KK CIMOS 80:54 (37:21)

JESENICE, telovadnica CSUI, gledalcev 50, sodnika Jelen (NG) in Strucelj (Črnomelj).

Jesenice: Vuleta 11 (2:2), Deretić 10, Šmitran 2, Krznarić 8 (2:0), Bartelj, Lah 10 (2:2), Strazišar 8, Vrdoljak 15 (1:1), Felc 10 (3:2), Uličar 4, Smolej 2.

Po zmagah Jesenic, Ilirije in Mengša v enajstem kolu je razpored na prvenstveni lestvici tak, kot smo ga pričakovali na začetku prvenstva. Te tri ekipe si delijo prva tri mesta, vsaka ima 10 zmag in en poraz, uvrščene pa so na podlagi razlike med danimi in prejetimi koši. Četrto-uvrščena ekipa Novega mesta zaostaja za 8 točk, razliko v koših pa ima že negativno. Že to kaže, da so ekipe Mengša, Ilirije in Jesenic po kvaliteti v slovenski ženski ligi razred zase. In nikakoršne presežne ne bi bilo, če bodo prvenstvo končale z enakim številom osvojenih točk. Vendar imajo Jeseničanke možnost, da odločijo o naslovu prvaka že v naslednjih dneh. V dvanajstem kolu igrajo v gosteh z Mengšem, nato pa doma z Ilirijo.

JESENICE : LITJA (ČLANI) 75:64 (41:30)

Telovadnica CSUI, gledalcev 50, sodnika Jelen (Nova Gorica) in Strucelj (Črnomelj), tekma 12. kola 2. SKL — zahod.

Tekma se je začela s skoraj enournu zamudo pred zelo majhnim številom gledalcev, saj je bila istočasno v Podmežakli prva tekma hokejskega superfinala. Domači košarkarji so odlično začeli in v 3. minuti povedli s 7:0, v 6. minuti pa je bilo že 13:4. Pri rezultatu 22:16 se je v deveti minuti poškodoval Smolej, ki je do takrat dosegel že 13 točk. Kljub temu so gostje lahko le nemočno opazovali, kako razlika v korist domačega moštva še kar narašča. V šestnajsti minuti je bilo že 38:20 in kazalo je na pravo katastrofo za igralce Litje. Le-ti pa so z borbenostjo rezultat do konca polčasa vseeno zmanjšali na 41:30. Zaradi zelo agresivne igre so si igralci obeh moštev nabrali veliko osebnih napak.

JESENŠKI SANKAČI NADALJUJEJO S TEKMOVANJI

Tekmovalci sankaskega kluba Jesenice so konec tedna nastopili na dveh tekmovanjih. Člana Marjan Meglič in Mirko Klinar sta se udeležila tekmovanja za veliko nagrado Italije. Odlično je vozil Marjan Meglič in je med 42 tekmovalci zasedel 16. mesto. Mirko Klinar je po napaki v prvi vožnji ob koncu zasedel 31. mesto.

Mlajši tekmovalci so se udeležili sankaskega tekmovanja v Zelezni Kapli, o čemer poročamo v posebnem sestavku.

J. R.

TURNIR V KEGLJANJU NA LEDU EKIPI BELJAKA

Na ledeni ploskvi v dvorani v Podmežakli je bil v soboto deseti mednarodni turnir v kegljanju na ledu pod pokroviteljstvom ekipe Železar. Nastopilo je 18 ekip iz Avstrije in domače ekipe iz Rateč, Kranjske gore, z Bleda, iz Zirovnice in iz Jesenic. Zmagala je ekipa Beljaka pred jeseniško Murko in ekipo Piber z Bleda.

Po turnirju so podelili tudi pokale in medalje za uspehe na slovenskem moštvem prvenstvu v kegljanju na ledu ter v metu na daljavo za posameznike. Slovenski ekipni prvak je jeseniška Vatrostalna, med posamezniki pa je bil v metu na daljavo najboljši Stane Koprivnikar iz Misljinje.

J. R.

LEPE UVRSITVE NAŠIH NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V SMUČARSKIH TEKIH ZA ČLANE

31. januarja ter drugega in tretjega februarja je na solidno pripravljenih progah v Nemiljah pri Kranju potekalo 40. državno prvenstvo v smučarskih tekih za člane in članice.

V četrtek, 31. januarja, so člani tekli 30 km, članice in ml. člani pa 10 km. Na hitrih in poledenelih progah je na 30 km prepričljivo zmagal Klemenčič pred Čarmanom, oba sta bila udeleženca SP v Seefeldu, tretji pa je bil Džuričič iz Mojstrane. Lebar iz Kranjske gore je bil zelo soliden 6., Kofler 7. in Teraš 9. (oba iz Mojstrane), Trstenjak iz Kranjske gore pa je bil 11. Pri članicah je bila prva Rajšpova, pri ml. članicah je zmagal Grajš, Kerštajn iz Rateč je zasedel solidno 5. mesto. Od naših so nastopili še Kavalar (18.), Kopavnik (32.) in Mlinar (40.), vsi iz Rateč.

2. in 3. februarja so se člani pomerili v teku na 15 km, članice na 5 km in v nedeljo še v štafetah 3 × 10 oz. 3 × 5 km. Na 15 km je pri članih zmagal Klemenčič pred Džuričičem in Čarmanom. Lebar je bil soliden 7., Trstenjak 9., Kofler 10.

Ml. člani so prav tako tekli 15 km, zmagal pa je prepričljivo Grajš, ki je imel tudi drugi najboljši čas pri članih. Od naših je bil Kerštajn nekoliko skromnejši in je zasedel 8. mesto, Kavalar je bil 13. Med članicami je v odsonosti Mlakarjeve in oboje Smrekarjeve zmagala oboje osemnajstletna Raišpova iz Maribora.

Zadnje dejanje državnega prvenstva so bile štafete. Med moškimi, ki so tekli 3 × 10 km, so zmagali tekači iz TVD Partizanov, pred Triglavom in Unior Olimpija.

znan Dol, pred Triglavom in Unior Olimpija. Mojstrančani (Kofler, Teraš, Džuričič) so bili 4. Pri ženskah, tekmovalce so na 3 × 5 km, so zmagale tekačice Triglava.

REZULTATI:
ČLANICE — 10 KM: 1. Raišp (Pohorje) 31.54.7, 2. Bertonec (Triglav) 33.33.3, 3. Bešter (Triglav) 34.13.6;

ML. ČLANI — 10 KM: 1. Grajš (Pohorje) 25.58.5, 2. Raišp (Pohorje) 27.22.9, 3. Slabjanja (Dol) 27.35.9, 5. Kerštajn (Rateč) 28.17.7, 18. Kavalar (Rateč) 30.11.2, 32. Kopavnik (Rateč) 32.08.1, 40. Mlinar (Rateč) 32.55.8;

ČLANI — 30 KM: 1. Klemenčič (Dol) 1.19.03, 2. Čarman (Triglav) 1.19.35, 3. Džuričič (Mojstrana) 1.22.25, 6. Lebar (Kranjska gora), 7. Kofler (Mojstrana), 9. Teraš (Mojstrana), 11. Trstenjak (Kranjska gora);

ČLANICE — 5 KM: 1. Raišp (Pohorje) 16.35.4, 2. Bešter (Triglav) 17.46.8, 3. Bertonec (Triglav) 17.57.4;

ML. ČLANI — 15 KM: 1. Grajš (Pohorje) 38.57.1, 2. Slabjanja (Dol) 40.38.3, 3. Veipelec (Dol) 40.49.6, 8. Kerštajn, 13. Kavalar (oba Rateč);

ČLANI — 15 KM: 1. Klemenčič (Dol) 38.56.2, 2. Džuričič (Mojstrana) 39.27.7, 3. Čarman (Triglav) 39.47.1, 7. Lebar, 9. Trstenjak (oba Kranjska gora), 10. Kofler;

ŠTAFETE:
ČLANI — 3 × 10 KM: 1. Dol, 2. Triglav, 3. Unior Olimpija, 4. Mojstrana (Kofler, Teraš, Džuričič).

ČLANICE — 3 × 5 KM: 1. Triglav, 2. Unior Olimpija, 3. Triglav.

A. K.